

UCHWAŁA NR 180/XX/2009
Rady Gminy Roźwienica
z dnia 29 stycznia 2009 roku

w sprawie: **przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Roźwienica na lata 2008 - 2014**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2001 roku Nr 142, poz.1591 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 roku Nr 64, poz. 593 z późn. zm.),

Rada Gminy w Roźwienicy
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Roźwienica na lata 2008 -2014 zgodnie z załącznikiem do niniejszej Uchwały

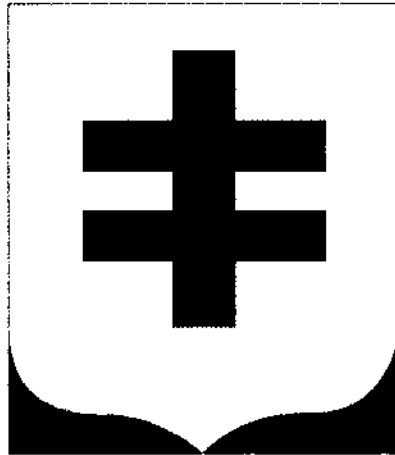
§ 2. Traci moc uchwała Rady Gminy Roźwienica Nr 137/XV/2008 z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Roźwienica na lata 2008-2014

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Roźwienica

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

 P. Roźwienica

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 180/XX/2009
Rady Gminy Rożwienica
Z dnia 29 stycznia 2009 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ROŻWIENICA NA LATA 2008-2014

2008 ROK

1. WSTĘP.

Wydatki na politykę społeczną w Polsce to 0,9% PKB, a średnia europejska to 2,1%. W najbliższym okresie napływ środków na integrację społeczną do samorządów lokalnych powinien znacząco wzrastać, dlatego istotny jest zarówno sposób pozyskania środków jak i sposób ich dystrybucji. Działania na rzecz polityki społecznej powinny mieć obecnie priorytetowe znaczenie w wydatkach publicznych, także samorządowych ze względu na to, że ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach.

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określanych w przyjętej w czerwcu 2004r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Priorytety zawarte NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowywaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnianie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci.
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy (ALMP).

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego;

W zakresie realizacji innych praw społecznych:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa;

Zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej pojęcie **wykluczenia** oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a szczególności dla osób ubogich. Są to między innymi: publiczna edukacja, pośrednictwo pracy, ochrona pracy, transport publiczny i publiczny sektor mieszkaniowy, administracja publiczna, sektor pozarządowy i organizacje społeczne, rynek pracy, rynek dóbr konsumenckich, rynek usług telekomunikacyjnych, bankowych i innych, prywatna własność i przedsiębiorczość.

Do najbardziej zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego należy zaliczyć:

- rodziny z trudnościami wychowawczymi z dziećmi ze środowisk zaniedbanych,
- osoby niepełnosprawne,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby przewlekłe chore,
- starsze osoby samotne,
- osoby żyjące w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych,
- osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień.

W przyjętym Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczaniu, wspierające grupy zagrożone w działaniach umożliwiających równy start dzieci i młodzieży;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania ubóstwu
- i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia korzystających z usług społecznych świadczonych zarówno przez państwo jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi. Szczególnie chodzi tu o organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- **zaangażowanie obywateli w działalność społeczną**, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy.
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmują się **tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu**, a następnie realizują ich założenia.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna określać zadania i kierunki działań w gminie w możliwie szerokim obszarze polityki społecznej, między innymi: ochrony zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa publicznego, pomocy niepełnosprawnym, zapobiegania wykluczeniu społecznemu, polityki równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania te powinny być adekwatne do rzeczywistych potrzeb lokalnych grup, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją. Dlatego podstawowe znaczenie ma przeprowadzenie diagnozy społecznej na terenie danej gminy. Pomoc społeczna w Gminie ma na

celu nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji materialnej beneficjentów pomocy społecznej, lecz także usuwanie przyczyn takiego stanu, tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. Dlatego rzetelna i możliwie pełna diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działania jest niezbędnym warunkiem efektywnej realizacji polityki społecznej na terenie Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Roźwienica opracowana na zlecenie Urzędu Gminy w Roźwienicy powstała w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Art. 17 ust.1. pkt.1 Ustawy mówi: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom Gminy Roźwienica warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w zasadach określających budowę strategii precyzuje: „Strategia powinna określać cel, jakim jest rozwiązywanie określonych problemów społecznych, (czyli np. poprawa sytuacji ludzi starych, niepełnosprawnych lub zmiana na lepsze wybranych obszarów życia społecznego /.../ oraz sposób, w jaki można go osiągnąć...”¹

Uspołecznienie planowania strategicznego jest podstawowym wymogiem Unii Europejskiej. Jest to także istotna rekomendacja Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, brana pod uwagę przy ocenie Strategii. Także MPiPS zaleca jako podstawę planowania strategicznego zastosowanie metod partycypacyjnych.

W praktyce wymaga zastosowania w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech poniższych **zasad strategicznych**:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów;
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli

¹ Informacje o strategii, MPiPS, Warszawa, 2006, www.mpips.gov.pl

i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu;

- **partnerstwo** – obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W Strategii zostały uwzględnione powyższe cztery zasady.

Gminna „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Roźwienica na lata 2008-2014” składa się z następujących elementów:

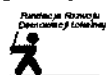
- diagnozy aktualnego stanu zagadnień społecznych w Gminie Roźwienica, opartego na analizie materiałów sprawozdawczych GOPS, analizie materiałów przygotowanych przez inne jednostki organizacyjne Gminy (m.in. samorządowe placówki oświatowe, instytucje kultury) oraz inne instytucje i organizacje – ośrodek zdrowia, organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy;
- szczegółowej analizy najistotniejszych problemów lokalnych, takich jak: bezrobocie, bieda i ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała choroba, alkoholizm, przemoc w rodzinie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza oraz mapy występowania tych problemów na terenie poszczególnych sołectw Gminy,
- analizy badań ankietowych, dotyczących problemów i potrzeb społecznych społeczności lokalnej, przeprowadzonych wśród mieszkańców poszczególnych sołectw gminy;
- analizy strategicznej SWOT Gminy (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń);
- określenia misji i wizji oraz celów strategicznych i celów szczegółowych (operacyjnych);
- propozycji harmonogramu realizacji celów strategicznych
- określenia zasad monitoringu i ewaluacji wdrożenia strategii;
- opisu procedur aktualizacji dokumentu;
- propozycji źródeł finansowania ważnych zadań określonych w strategii.

Zawartość niniejszego dokumentu wynika także z nowych możliwości, związanych ze wstąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej w maju 2004 r. Gmina Roźwienica, jak każda

gmina w Polsce staje przed wyzwaniem pozyskiwania funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym w szczególności na działania w zakresie polityki społecznej.

Istotny wpływ na treść niniejszego dokumentu ma także udział Gminy Roźwienica w Poakcesyjnym Programie Wspierania Obszarów Wiejskich i przyznanie gminie dotacji z Programu Integracji Społecznej. Możliwość sfinansowania ze środków PIS wielu działań dotyczących integracji społecznej stanowi okazję do zainicjowania różnorodnych działań z zakresu integracji w początkowym okresie wdrażania strategii (w latach 2008 – 2009). Koordynowanie i realizację tych inicjatyw w gminie niewątpliwie ułatwi merytoryczne wsparcie Konsultanta Regionalnego Programu Integracji Społecznej. Ale strategia niniejsza ma szerszy zakres czasowy i zadaniowy od realizacji PPWOW na terenie gminy. Ma także szersze ramy finansowe od dotacji otrzymanej w ramach tego programu. Bezpośrednim skutkiem przystąpienia Gminy do PPWOW jest określenie zadań, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i podmiotów zainteresowanych poprawą sytuacji społecznej mieszkańców gminy, bowiem zasada współpracy międzysektorowej jest jednym z fundamentalnych elementów wykorzystania dotacji z Programu Integracji Społecznej. Partnerstwo i budowanie lokalnych koalicji jest także istotnym czynnikiem brany pod uwagę przy ocenie wniosków o dotacje np. z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, znacznie zwiększającym szanse na otrzymanie wsparcia finansowego.

Strategia ma niezwykle istotne znaczenie praktyczne. Prace nad jej opracowaniem umożliwiły dokonanie analizy problemów lokalnych. Zarówno analiza danych „twardych” uzyskanych od Gminy, wyniki badań ankietowych jak i informacje od uczestników warsztatów strategicznych pozwoliły na zdiagnozowanie istotnych problemów społecznych mieszkańców oraz aktualnych możliwości Gminy w zakresie ich rozwiązywania. Porównanie rzeczywistej skali lokalnych problemów (szczególnie tak poważnych jak: bieda i ubóstwo, w tym zjawisko dziedziczenia biedy, alkoholizm oraz bezrobocie) z zasobami „społecznymi” Gminy zmusza władze lokalne, ale także całą społeczność (szkoły, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, Kościół itp.) do refleksji i zaplanowania konkretnych działań „zaradczych”. Z diagnozy sytuacji w Gminie przygotowanej na potrzeby Programu Integracji Społecznej wynika, że wiele bardzo istotnych zagadnień społecznych nie było dotychczas wspieranych finansowo. Na przykład wspierane dotychczas nie były tak ważne dziedziny jak: dostarczenie mieszkańcom wsparcia specjalistycznego, rozwijanie oferty rozwoju dzieci i młodzieży, rozwiązywania problemów

opiekuńczo-wychowawczych, pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. Zarówno prace nad Planem Działania w ramach PIS jak i nad samą strategią były okazją do zastanowienia się zarówno nad problemami jak i nad konkretnymi rozwiązaniami, ich realizatorami i możliwościami pozyskania środków finansowych. Dlatego właśnie rozdział strategii, dotyczący misji, wizji oraz celów strategicznych i operacyjnych wraz z harmonogramem i realizatorami poszczególnych działań jest najbardziej praktyczną i najistotniejszą w aspekcie rozwiązywania lokalnych problemów częścią niniejszego dokumentu. O związku Planu Działania Gminy Roźwienica, realizowanego w ramach PPWOW ze Strategią piszemy szerzej w Rozdziale 3. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy i regionu. Warto jednak podkreślić, że ze względów formalnych są to dokumenty w pełni spójne – plan wynika z założeń strategii. Strategia określa jednak zadania w szerszych ramach czasowych i obejmuje więcej zagadnień merytorycznych.

Także ze względów praktycznych większość osób (przedstawicieli lokalnej społeczności) zaangażowanych w opracowanie strategii uczestniczyła w spotkaniach, dotyczących opracowania Planu działania i wdrożenia PPWOW na terenie Gminy.

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Roźwienica przyjęto na lata 2008-2014, co ułatwi władzom samorządowym realizację zadań w ramach nowego okresu programowania funduszy strukturalnych.

Dokument został opracowany przez Zespół Roboczy, w skład, którego weszli reprezentanci Gminy: władz lokalnych – Wójt Gminy Roźwienica, Sekretarz, Radni, Kierownik i pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, reprezentanci mieszkańców – sołtysi Roźwienicy, Rudołowic, Woli Roźwienickiej, Częstkowic, Czudowic, Bystrowic, Więckowic, Tyniowic, Chorzowa, Węgierki, Woli Węgierskiej, przedstawiciele środowisk pozarządowych (m.in. Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Roźwienica, OSP, LZS), reprezentanci placówek oświatowych z terenu Gminy (dyrektorzy szkół podstawowych i gimnazjum), ośrodka zdrowia, placówek kulturalnych oraz Kościoła Katolickiego. Powyższy skład Zespołu Roboczego ulegał zawężeniu do Podzespołów Roboczych, zależnie od potrzeb procesu planowania i tematyki określonego warsztatu partycypacyjnego. Ze strony Gminy prace w Zespole Roboczym koordynowała Pani Ewa Chmiel – Inspektor ds. pozyskiwania funduszy i promocji. Łącznie w przygotowanie Strategii bezpośrednio zaangażowanych było ponad 30 przedstawicieli społeczności lokalnej, a pośrednio (poprzez udział w badaniu ankietowym, możliwość zgłoszenia

poprawek do strategii w ramach konsultacji itp.) znacznie większa reprezentacja mieszkańców Gminy.

Skład Zespołu Roboczego do spraw opracowania Strategii RPS w Gminie Roźwienica:

Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja
Franciszek Liszka	Sekretarz Gminy Roźwienica
Zofia Kaciuba	Kierownik GOPS
Ewa Chmiel	Pracownik UG Roźwienica Prezes Stowarzyszenia KGW Gminy Roźwienica
Tadeusz Gwóźdź	Pracownik GOPS Roźwienica
Anna Kędziora	Radna Rady Gminy Roźwienica
Andrzej Byrwa	Radny Rady Gminy Roźwienica
Maria Paszczyńska	Koordynator Gminny Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Elżbieta Rusinko	Dyrektor Zespołu Szkół w Roźwienicy
Stanisław Piątek	Dyrektor Zespołu Szkół w Tyniowicach
Anna Pająk	Pracownik Gminnej Biblioteki Publicznej
Jolanta Wilewska	Przewodnicząca KGW Wola Węgierska
Stanisława Szpak	Przewodnicząca KGW Więckowice
Maria Gemra	Sołtys wsi Cząstkowice, v-ce Prezes Stowarzyszenia KGW Gminy Roźwienica
Stanisław Małka	Sołtys wsi Roźwienica
Artur Baran	Sołtys wsi Węgierka
Józef Kud	Sołtys wsi Rudołowice
Roman Potoczny	Sołtys wsi Chorzów
Agnieszka Kos	Skarbnik OSP Cząstkowice
Renata Grzeszczak	Stowarzyszenie KGW Gminy Roźwienica
Jan Paszczyński	Gminny Komendant OSP
Stanisław Baran	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Rudołowicach
Bożena Kopeć	V-ce Prezes Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Roźwienica

Romana Janiak	Przewodnicząca KGW Chorzów
Eugeniusz Opałko	Dyrektor Zespołu Szkół w Węgiecie
Ryszard Kos	Radny Rady Gminy Roźwienica
Adam Szczepanik	Sołtys wsi Bystrowice
Anna Potoczna	Pracownik UG Roźwienica
Jerzy Głogowski	Radny Rady Gminy Roźwienica

W ramach Programu Integracji Społecznej także ukonstytuował się Zespół Roboczy, którego skład w dużej mierze pokrywa się z powyższą listą osób. Do Zespołu Roboczego wdrażającego Program Integracji Społecznej na terenie Gminy należą:

- Franciszek Liszka – Sekretarz gminy
- Zofia Kaciuba – Kierownik GOPS
- Tadeusz Gwóźdź – pracownik GOPS Roźwienica
- Elżbieta Rusinko – dyrektor Gminnego Gimnazjum w Roźwienicy
- Jolanta Wilewska – Przewodnicząca KGW Wola Węgierska
- Anna Kędziora - radna Rady Gminy Roźwienica
- Maria Gemra – sołtys Wsi Częstkowice, v-ce prezes Stowarzyszenia KGW Roźwienica
- Stanisława Szpak – Przewodnicząca KGW Więckowice
- Maria Paszczyńska – Koordynator Gm. Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Artur Baran – sołtys Wsi Węgierka
- Stanisław Piątek – dyrektor Zespołu Szkół w Tyniowicach
- Andrzej Byrwa – radny Rady Gminy Roźwienica
- Józef Kud – sołtys Wsi Rudołowice
- Stanisław Małka – sołtys Wsi Roźwienica
- Anna Pajak – pracownik Gminnej Biblioteki Publicznej
- Roman Potoczny – sołtys Wsi Chorzów
- Ewa Chmiel – prezes Stowarzyszenia KGW Gminy Roźwienica, pracownik UG Roźwienica
- Adam Szczepanik – sołtys Wsi Bystrowice.

To osoby powyższe były najbardziej zaangażowane w opracowanie Strategii i deklarują aktywny udział w realizacji poszczególnych celów operacyjnych, zawartych w tym dokumencie.

Opiekę merytoryczną na całością prac warsztatowych oraz zawartością niniejszego dokumentu sprawowała Pani Barbara Ciurko – Konsultant Regionalny Programu Integracji Społecznej. PPWOW.

Za organizację prac na dokumencie, moderowanie warsztatów partycypacyjnych, służących szerokim konsultacjom społecznym, przeprowadzenie badań ankietowych oraz zawartość dokumentu byli odpowiedzialni eksperci Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowskiego Ośrodka Samorządu Terytorialnego:

- Piotr Buczek – socjolog, moderator konsultacji społecznych, osoba do kontaktu z Gminą,
- Katarzyna Jedziniak - konsultant projektów z zakresu integracji społecznej.

Osoby powyższe serdecznie dziękują za pomoc i aktywny udział w opracowaniu niniejszego dokumentu Panu inż. Tomaszowi Kotlińskiemu - Wójtowi Gminy Roźwienica, Przewodniczącemu Rady Gminy oraz radnym, Sekretarzowi Gminy, sołtysom, Kierownicze i pracownikom GOPS, pracownikom Urzędu Gminy, dyrektorom szkół, przedstawicielom instytucji kultury, organizacji pozarządowych, uczestnikom prac w Zespole Roboczym oraz Podzespołach Roboczych, pani Ewie Chmiel – osobie do kontaktu z Gminą oraz wszystkim mieszkańcom Gminy Roźwienica za udział w warsztatach partycypacyjnych, socjologicznych badaniach i pomoc w uzyskaniu danych, dotyczących diagnozy problemów i zasobów Gminy zakresie integracji społecznej.

2. PROCES PLANOWANIA STRATEGICZNEGO W GMINIE ROŻWIENICA.

Proces planowania strategicznego i diagnoza sytuacji został zrealizowany w okresie wrzesień 2007 – marzec 2008 roku. Dodatkowo w okresie wrzesień – listopad 2008 roku niniejszy dokument uzupełniono o rekomendacje wskazane przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki w piśmie z sierpnia br. o sygnaturze NK.II 0912-3-116/08 oraz zaktualizowano o lokalne dokumenty i ustalenia, opracowane w ramach Programu Integracji Społecznej.

Celem prac strategicznych w Gminie były:

- zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania charakterystyki Gminy;
- zdiagnozowanie najistotniejszych problemów społecznych mieszkańców Gminy oraz analiza lokalnych zasobów w zakresie integracji społecznej
- opracowanie analizy SWOT Gminy;

- określenie misji i wizji polityki społecznej w Gminie;
- sprecyzowanie celów strategicznych i operacyjnych oraz harmonogramu realizacji poszczególnych działań;

W ramach partycypacyjnej metody opracowania strategii w Gminie Roźwienica przeprowadzono następujące warsztaty:

- I warsztat strategiczny w dniu 27 września 2007 roku. Celem tego warsztatu było omówienie ważnych zagadnień **diagnozy sytuacji społecznej w gminie**. Swoje opinie prezentowały instytucje i organizacje działające w zakresie integracji społecznej na terenie gminy. Po prezentacji opinii uczestnicy uczestniczyli w zogniskowanej dyskusji grupowej o sposobach rozwiązywania problemów społecznych społeczności oraz o lokalnych możliwościach zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców gminy.

- II warsztat strategiczny w dniu 27 grudnia 2007 roku dotyczył **analizy problemów społecznych w gminie**. Jego celem było określenie najważniejszych problemów społecznych mieszkańców gminy, określenie potrzeb społecznych oraz możliwości ich zaspokajania. Ważnym elementem tego warsztatu było spisanie i skategoryzowanie problemów lokalnych oraz uporządkowanie ich wedle stopnia ważności.

- III warsztat strategiczny w dniu 5 lutego br. - **opracowywane analizy SWOT**. Analiza zasobów wewnętrznych gminy (silne i słabe strony polityki społecznej) oraz analiza otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju polityki społecznej w gminie jest przedstawiona w Rozdziale 8. niniejszego dokumentu.

- IV warsztat strategiczny w dniach 14 marca br. - **określenie misji, wizji, celów strategicznych oraz celów operacyjnych**. Ustalenie misji, wizji, priorytetów strategicznych i celów szczegółowych zostało przeprowadzone na podstawie analizy SWOT oraz wyników badań ankietowych. Członkowie Zespołu Roboczego zaproponowali swoje propozycje misji, które stały się podstawą dla jej końcowej wersji, oddającej aspiracje mieszkańców i służącej długofalowemu rozwojowi społecznemu Gminy. Kolejny etap pracy warsztatowej z Zespołem Roboczym dotyczył wyboru celów strategicznych, a następnie doprecyzowanie celów operacyjnych dla zidentyfikowanych obszarów priorytetowych polityki społecznej. Zostały powołane 3 Zespoły Zadaniowe, które zajęły się dopracowaniem celów strategicznych.

Ponadto przeprowadzono na terenie Gminy kilka warsztatów i spotkań, związanych z wdrażaniem Programu Integracji Społecznej. Ponieważ Plan Działania opracowany w ramach

PIS, oparty jest na założeniach strategii i jest z nią ściśle związany można uznać, że spotkania prowadzone przez Konsultanta Regionalnego to także ważny wkład w opracowanie niniejszego dokumentu. W ramach Programu Integracji Społecznej odbyły się następujące spotkania:

- 5 i 29 lutego 2008 – na spotkaniach dokonano analizy potrzeb Gminy w zakresie rozwiązywania istotnych problemów społecznych oraz wybrano skład Zespołu Roboczego;
- 14 i 26 marca 2008 – opracowywano Plan Działania oraz harmonogram;
- 18 kwietnia 2008 – wybór Komisji Konkursowej oraz opracowanie planu finansowego;
- 26 czerwca 2008 – spotkanie z Krajowym Koordynatorem PIS, dotyczące m.in. opracowania procedur konkursowych;
- 19 sierpnia 2008 – aktualizacja planu zapotrzebowania finansowego na IV kw. 2008 oraz I kw. 2009 roku;
- 23 października – spotkanie Zespołu Roboczego, dotyczące ogłaszanych konkursów ofert.

Przy opracowaniu strategii stosowano metody partycypacyjne, zalecane przez ROPS oraz MPiPS. *Uwzględniają one doświadczenia moderatorów w opracowaniu strategii społecznych dla kilku podkarpackich gmin z drugiej strony uwzględniała wiedzę i opinie szerokiego kręgu przedstawicieli społeczności lokalnej.* Dzięki temu udało się opracować dokument odpowiadający rzeczywistym potrzebom i aspiracjom społeczności lokalnej, który został poddany możliwie szerokiej konsultacji społecznej.

W procesie planowania strategicznego uwzględniono maksymalny stopień uspołecznienia dokumentu. W warsztatach partycypacyjnych brała udział szeroka reprezentacja społeczności lokalnej. Władze lokalne zadbały także, aby projekt "Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Roźwienica na lata 2008-2014" trafił do możliwie dużego grona zainteresowanych. W tym celu projekt został przed przyjęciem go uchwałą Rady Gminy zawieszony na stronie internetowej Gminy. Wydruk roboczej wersji dokumentu został też udostępniony w GOPS oraz przesłany radnym, dyrektorom szkół i placówek oświatowych, organizacjom pozarządowym, sołtysom. Przedstawiciele społeczności zostali zaproszeni do lektury niniejszego dokumentu i przesyłania ewentualnych uwag do Urzędu Gminy lub GOPS-u. Konsultacje dokumentu trwały w okresie kwiecień-maj br.

Prezentacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odbyła się podczas posiedzenia Rady Gminy w dniu 25 czerwca 2008 roku, podczas której nastąpiło przyjęcie strategii uchwałą Rady Gminy Roźwienica. --

Proces planowania strategicznego w ramach warsztatów partycypacyjnych został uzupełniony o zwiększające poziom partycypacji **badanie ankietowe**. Sondaż mieszkańców oparty o zestandaryzowany kwestionariusz, służył przede wszystkim zidentyfikowaniu istotnych problemów społecznych mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy. W celu uzyskania możliwie dużego stopnia reprezentatywności badanej populacji zastosowano metodę kwotowo-losowego doboru respondentów. Ankieterom uświadomiono wagę udziału w sondażu odpowiednio dobranych ze względu na reprezentatywność próby grup mieszkańców. Szczególnie zadbano o reprezentowanie w badaniu mieszkańców poszczególnych sołectw, osób zagrożonych marginalizacją (podopiecznych pomocy społecznej), różnych grup wiekowych i zawodowych, o różnym statusie materialnym.

W wyniku podjętej pracy ankietowej pozyskano 134 kompletnych i nadających się do analizy statystycznej kwestionariuszy ankiet. Raport z badania ankietowego został zamieszczony w Rozdziale „Problemy społeczne w analizie badań ankietowych”.

Monitoring i ewaluacja.

Ponieważ strategia jest dokumentem długofalowym, a jednocześnie dotyczącym sfery społecznej, w której mogą zachodzić dynamiczne zmiany, powinna być modyfikowana i aktualizowana. Sposoby dokonywania aktualizacji dokumentu zostały opisane w ostatnim rozdziale niniejszego opracowania. Aktualizacje dokumentu powinny być dokonywane na podstawie monitoringu i ewaluacji. Monitoring jest rozumiany jako proces systematycznego zbierania informacji, służący ocenie postępów w osiąganiu zakładanych rezultatów. Przyjmuje się, że dobrze prowadzony monitoring zapewnia aktywny udział beneficjentów monitorowanych działań. Celem monitoringu jest:

- uzyskanie informacji niezbędnych do oceny postępów w realizacji strategii;
- usprawnienie systemu zarządzania i podejmowania decyzji o koniecznych zmianach;
- doskonalenie sposobu diagnozowania lokalnych potrzeb oraz projektowania i świadczenia wybranych usług społecznych;
- zapewnienie lokalnym społecznościom, w tym odbiorcom oferowanych usług, wpływu na sposób realizacji programu.

Monitoringiem objęte zostaną różne obszary i poziomy realizacji strategii np.:

- monitoring kontekstu (aktualnego obrazu potrzeb społecznych na tle ogólnej sytuacji społeczno - gospodarczej w gminie/regionie) – analizy takie powinny prowadzić jednostki organizacyjne Urzędu Gminy (np. GOPS, szkoły), ale potrzebne dane można pozyskiwać także z instytucji szczebla powiatowego (PUP, PCPR), czy wojewódzkiego (np. ROPS, PUW, WUP, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego);
- monitoring finansowy, dotyczący bieżącej analizy wydatków przeznaczanych na zadania, objęte strategią, w tym ze środków własnych oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, otrzymanych dotacji na projekty ze sfery integracji społecznej. Praktycznym etapem wdrożenia monitoringu finansowego będzie wykorzystanie i rozliczenie dotacji z Programu Integracji Społecznej;
- monitoring produktów (wyników działań), rezultatów (korzyści/zmian, których doświadczyli beneficjenci ostateczni, grupy docelowe), realizowany na podstawie badań socjologicznych: technik ilościowych – badań ankietowych oraz jakościowych np. zogniskowanych wywiadów grupowych FGI, pogłębionych wywiadów indywidualnych IDI;
- monitoring wykonania - czy wykonano to, co zaplanowano; w zaplanowanym czasie, przy wykorzystaniu zaplanowanych zasobów.

Metody gromadzenia danych będą obejmować m.in. analizę dokumentów, wizyty terenowe, badanie użytkowników/beneficjentów, panele ekspertów, wywiady z kluczowymi reprezentantami instytucji i organizacji integracji społecznej, metody uczestniczące: spotkania warsztatowe, dyskusje grupowe, grupy fokusowe itp., dokumentowanie i przetwarzanie danych w systemie informatycznym.

Za wymierne wskaźniki efektywności realizacji strategii można uznać między innymi:

- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ilość oddanych do użytku lokali socjalnych,
- ilości wyremontowanych, zmodernizowanych obiektów i infrastruktury komunalnej, służących instytucjom, organizacjom, działającym w sferze integracji społecznej,
- ilość kursów, szkoleń, staży itp. służących aktywizacji bezrobotnych,
- ilość stworzonych miejsc pracy, w tym także dla osób niepełnosprawnych,
- liczbę dzieci objętych edukacją elementarną w stosunku do ogółu dzieci w gminie,

- liczbę dzieci i młodzieży, którym udzielono specjalistycznej pomocy w zakresie diagnozowania i eliminowania deficytów rozwojowych,
- ilość zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych i liczba dzieci korzystających z tej oferty,
- liczbę rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, którym udzielono specjalistycznej pomocy w tym zakresie,
- liczbę osób, objętych różnymi formami profilaktyki uzależnień,
- liczbę osób uzależnionych, którym udzielono wsparcia i pomocy terapeutycznej,
- liczbę atrakcji (zajęć, imprez itp.) organizowanych, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia.

Ewaluacja strategii ma charakter okresowy oraz końcowy. Ewaluacja okresowa polega na ocenie, czy realizowane działania są zgodne z zaplanowanymi czy prowadzą do oczekiwanych rezultatów i czy nie są konieczne jakieś zmiany. Zakładamy, że będzie prowadzona minimum raz do roku, a w pierwszym okresie wdrażania strategii (2008-2009) częściej – raz na pół roku. Jej wyniki posłużą przede wszystkim do ewentualnej korekcy, modyfikacji realizowanych działań. Celem głównym ewaluacji końcowej jest określenie wartości strategii w odniesieniu do wybranych kryteriów. Jako kryteria oceny przyjmuje się następujące kryteria: skuteczności, efektywności, odpowiedniości, użyteczności oraz kryterium zapewniania partycypacji społecznej.

Przedstawiciele Gminy wraz z moderatorami warsztatów strategicznych analizowali różne możliwości zarządzania strategią i sprawdzania efektów jej realizacji. Ze względów praktycznych wyznaczono jednego Koordynatora, odpowiedzialnego za całość realizacji strategii. Jest nim Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Roźwienicy. Ponieważ jednak realizacja strategii jest zadaniem znacznie wykracza poza obowiązki (i możliwości) jednej osoby powołany został kilkusobowy Zespół Wdrażający, w skład którego wchodzi m.in. trzech Koordynatorów celów strategicznych. W skład Zespołu Wdrażającego wchodzi przede wszystkim członkowie Zespołu Roboczego, jako grupa aktywnie pracująca nad dokumentem i deklarująca dalsze zaangażowanie w realizację. Zespół Wdrażający może poszerzyć swój skład, powołać Podzespoły, zapraszać ekspertów itp. zależnie od potrzeb realizacji konkretnego zadania. Wójt i Rada Gminy będą ciałami doradczymi, a przede wszystkim kontrolnymi (Zespół Wdrażający będzie im składał sprawozdania z realizacji strategii).

Reasumując podmiotami skutecznego zarządzania strategią będą przede wszystkim:

- Wójt i Rada Gminy Roźwienica

- Koordynator Strategii
- Zespół Wdrażający, w ramach którego zostali wyznaczeni 3 Koordynatorzy realizacji celów strategicznych.

System monitoringu, ewaluacji oraz zarządzania realizacją strategii w Gminie Roźwienica został opisany w Rozdziale „Zarządzanie realizacją strategii” niniejszego dokumentu.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie zostanie zainaugurowane od spotkania Koordynatora Strategii z członkami Zespołu Wdrażającego. Na spotkaniu zostaną wybrane przez Koordynatora i Zespół najważniejsze działania do realizacji w 2009 roku. Spotkanie takie odbędzie się nie najpóźniej niż miesiąc od przyjęcia strategii uchwałą Rady Gminy. Kryteria priorytetyzacji działań powinny być jasno i precyzyjnie określone przez uczestników spotkania. Przykładowe kryteria wyboru zadań, które można uznać za priorytetowe to:

- **pilność** – określa znaczenie zadania pod względem kryterium czasu np. czy konkretne działanie nie wynika z konieczności dostosowania do aktualnego obowiązku prawnego, czy nie jest odpowiedzią na palący problem społeczny itp.,
- **ważność** – czy zadanie służy rozwiązywaniu najistotniejszych problemów lokalnych lub przyczyni się do złagodzenia ich negatywnych,
- **długotrwałość rezultatów** – czy wdrożone działania przyniosą trwałe zmiany na lepsze, na jak długo realizacja zadania przyniesie pożytek dla społeczności lokalnej,
- **oddziaływanie** - określa oddziaływanie na innych, niż bezpośredni adresaci zadania np. na inne grupy społeczne, na otoczenie adresatów działania,
- **powszechność** – jak duża grupa mieszkańców skorzysta na realizacji działania
- **akceptacja społeczna** - czy realizacja zadania uzyska poparcie społeczności lokalnej, czy możliwa będzie szeroka współpraca międzysektorowa przy jego realizacji,
- **przygotowanie do realizacji** – jak długiego okresu przygotowawczego wymaga działanie,
- **dostępność funduszy na realizację** – określa wagę działania w kontekście aktualnie dostępnych zewnętrznych źródeł jego współfinansowania np. ogłoszeń konkursów w ramach poszczególnych priorytetów POKL.

Wybór konkretnych działań do realizacji zostanie przeprowadzony na podstawie rangowania (przypisania określonych wartości liczbowych) w kontekście powyższych kryteriów i będzie odzwierciedlał bieżącą wiedzę oceniających na temat pilności, ważności, szans

powodzenia danego zadania, jego efektów itp. taki proces planistyczny umożliwi realizację programów/projektów/planów operacyjnych. Programy będą realizowane w okresach rocznych oraz dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Projekty i programy przyjmowane będą przez Radę Gminy lub w drodze zarządzenia Wójta (zależnie od problematyki programu oraz pochodzenia i wysokości zaangażowanych środków do jego realizacji) i będą one stanowić kolejne załączniki do niniejszej Strategii. Podstawowym kryterium opracowywania projektów będzie ich spójność z przyjętymi w niniejszym dokumencie strategicznymi kierunkami działań. Pierwszym programem, przyjętym w oparciu o Strategię, będzie Plan działania w ramach Programu Integracji Społecznej na rok 2009.

Trzeba jednak podkreślić, że wybór zadań do realizacji w 2009 roku (i latach kolejnych) nie powinien ograniczać się do działań objętych planem Programu Integracji Społecznej. Należy wskazać i realizować także inne działania (nie objęte Programem Integracji Społecznej), które szerzej dotyczą lokalnych problemów społecznych.

3. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY I REGIONU.

Strategia posiada ścisłą korelację z następującymi lokalnymi dokumentami planistycznymi:

- „*Strategią Rozwoju Gminy Roźwienica*”, opracowaną przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego w 1999 roku. Spójność obu dokumentów strategicznych dotyczy przede wszystkim określonych w tym dokumencie celów strategicznych w zakresie:

Obszaru 3. „Oświata”:

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży lepszych warunków dostępności do szkół na poziomie podstawowym i gimnazjalnym,
2. Kształcenie dzieci i młodzieży na wysokim poziomie

Obszaru 5. „Kultura, Sport, Turystyka”:

1. Zwiększenie dynamiki życia kulturalnego i sportowego w gminie
2. Stworzenie dodatkowej płaszczyzny edukacyjnej dla dzieci i młodzieży

Zadania realizacyjne:

- tworzenie jednostek kultury w poszczególnych sołectwach
- promocja sportu
- budowa boisk sportowych

Obszaru 6. „Bezpieczeństwo”:

1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w gminie
2. Inicjowanie i wspieranie samoobrony obywatelskiej

Strategia powstała w blisko-10 lat temu i wymaga uaktualnienia. Stanie się to między innymi na podstawie niniejszego dokumentu.

- „*Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Roźwienica na lata 2004 – 2013*” – spójność z:

I. Priorytetem „Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich” i wpisanymi tam działaniami:

1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie;
2. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa;
3. Reorientacja zawodowa osób dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi;
4. Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy;
5. Promocja przedsiębiorczości;

II. Priorytetem „Rozwój lokalny” i określonymi tam działaniami:

1. Rozwój obszarów wiejskich;
2. Obszary przemysłowe i restrukturyzowane;
3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (miejskich, poprzemysłowych, powojkowych);
4. Mikroprzedsiębiorstwa;
5. Lokalna infrastruktura edukacyjna.

III. Wykazem zadań fakultatywnych planowanych do realizacji na lata 2007 – 2013

- Szczególnie w Dziale: Oświata, wychowanie, gospodarka i sfera społeczna.

Strategia została opracowana także w zgodności z Planami Odnowy Miejscowości, które opracowano dla trzech sołectw w ramach realizacji projektu Lokalnej Grupy Działania „Z tradycją w nowoczesność” w ramach Schematu II Pilotażowego Programu Leader+:

- „*Plan odnowy miejscowości Roźwienica na lata 2007 – 2015*” – spójność z wizją oraz przyjętymi w Planie celami strategicznymi:

1. Rozwój zaplecza turystyczno-rekreacyjnego w Żurawcu
2. Zagospodarowanie terenu przyszkolnego, w tym utworzenie placu zabaw dla dzieci,
3. Zapewnienie funkcjonowania Wiejskiego Domu Kultury i stadionu,
4. Zapewnienie bezpiecznego poruszania się wzdłuż i przez drogę nr 880.

Strategia jest także spójna z zawartymi w Planie konkretnymi działaniami dla powyższych celów strategicznych:

- 1.1. Wytyczenie i wykonanie ścieżki rowerowej,
- 1.2. Wykonanie drogi dojazdowej około 1 km,
- 1.3. Urządzenie pola biwakowego i parkingowego,
- 1.4. Wykopanie około 3 ha stawu,
- 1.5. Wykonanie zadaszenia, ławek i grzybka (podłoga),
- 2.1. Wykonanie urządzeń dla dzieci na placu zabaw (huśtawki, zjeżdżalnie, piaskownica),
- 2.2. Utworzenie placu zieleni około 0,2 ha (zasadzenie drzewek, postawienie ławek),
- 2.3. Modernizacja boiska szkolnego,
- 2.4. Ogrodzenie terenu boiska,
- 3.1. Zmiana konstrukcji dachowej Wiejskiego Domu Kultury, wykonanie elewacji z zewnątrz, wymiana okien i drzwi,
- 3.2. Przebudowa pomieszczeń itp. wewnątrz wraz z instalacją CO2 z piecem grzewczym, instalacją elektryczną i wodą na świetlicę dla młodzieży z kawiarenką internetową, miejsce spotkań członków KGW, salę do organizacji imprez wraz z zapleczem pomocniczym tj. kuchnią, magazynem naczyń, sanitariatami, szatnią,
- 3.3. Budowa zadaszenia nad trybuną przy istniejącym boisku oraz remont budynku - zaplecza socjalnego,
- 4.1. Wybudowanie chodnika do szkoły, apteki i ośrodka zdrowia około 1 km,
- 4.2. Wykonanie chodnika około 800 m w kierunku Woli Roźwienickiej,
- 4.3. Wykonanie chodnika przy drodze 880 około 400m,
- 4.4. Wykonanie przejścia przez skrzyżowanie.

- „*Plan odnowy miejscowości Częstkowice na lata 2007 – 2015*” – zgodność z wizją, z trzema celami strategicznymi:

1. Oferta spędzania wolnego czasu, szczególnie dla młodzieży,
2. Wzrost dochodów z turystyki,
3. Poprawa gospodarki przestrzennej i infrastruktury drogowej oraz przypisanymi celom poniższymi działaniami:

- 1.1. Wyposażenie nowo wybudowanego boiska sportowego w trybuny dla kibiców z zadaszeniem i szatnię dla sportowców;

1.2. Modernizacja instalacji elektrycznej (wymiana przewodów z aluminium na miedź), wymiana okien i drzwi, zmiana systemu ogrzewania w Wiejskim Domu Kultury oraz ocieplenie tegoż budynku;

1.3. Utworzenie sali komputerowej z Internetem w Wiejskim Domu Kultury dostępnej dla mieszkańców;

1.4. Wyposażenie kuchni i jadalni w Wiejskim Domu Kultury z przeznaczeniem na organizację imprez kulturalnych, szkoleń, kursów oraz w meble, sprzęt AGD i naczynia;

1.5. Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy z przeznaczeniem na plac zabaw dla dzieci, dokończenie prac przy grzybku oraz ogrodzenie całego terenu;

2.1. Budowa zbiornika wodnego w miejsce zlikwidowanego dzikiego wysypiska śmieci i rozlewiska nieczystości;

2.2. Budowa kładki łączącej brzeg z wysepką oraz infrastruktury (ławeczki, stoliki, słupki z mediami(woda, energia, gaz, kanalizacja);

2.3. Obsadzenie terenu zielenią;

2.4. Wykonanie projektu ścieżki rowerowej;

2.5. Wykonanie i oznakowanie ścieżki rowerowej;

3.1. Wykonanie planu szczegółowego dla wsi;

3.2. Modernizacja drogi powiatowej wraz z chodnikami.

- „*Plan odnowy miejscowości Czudowice na lata 2007 – 2015*” – spójność niniejszej strategii z czterema celami strategicznymi:

1. Atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu, szczególnie dla młodzieży szkolnej,

2. Chodniki w całej wsi,

3. Większe dochody dla rolników z agroturystyki,

4. Atrakcyjne miejsca pracy dla młodzieży

oraz określonymi w Planie następującymi działaniami.

1.1. Remont i modernizacja budynku remizo – świetlicy OSP w Czudowicach - ocieplenie i wykonanie elewacji zewnętrznej, wykonanie systemu ogrzewania, wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych na świetlicę dla młodzieży;

1.2. Zakup 4 komputerów z podłączeniem do Internetu, drukarki, stolików, zestawu kina domowego i sprzętu grająco- nagłaśniającego do Świetlicy Wiejskiej (Dom Strażaka);

1.3. Zatrudnienie 1 osoby animatora kultury w Świetlicy Wiejskiej;

- 1.4. Zakup mebli kuchennych, naczyń stołowych, sprzętu AGD do kuchni dla Koła Gospodyń Wiejskich;
- 1.5. Budowa zaplecza sportowego - wykonanie boiska do gry w piłkę nożną, siatkową zakup sprzętu sportowego siatki, piłki, stół do tenisa stołowego;
- 2.1. Budowa chodników przy głównej drodze – 1500 m;
- 2.2. Opracowanie koncepcji dla zapewnienia Internetu w całej wsi (np. hot spot);
- 3.1. Organizacja spotkania z właścicielem stadniny koni w celu omówienia możliwości współpracy;
- 3.2. Rozpoznanie wśród mieszkańców zainteresowania agroturystyką;
- 3.3. Szkolenia na temat agroturystyki;
- 3.4. Utworzenie i oznakowanie ścieżek rowerowych i spacerowych;
- 3.5. Wytyczenie ścieżek jazdy konnej;
- 4.1. Wyszukanie terenów pod inwestycje gospodarcze i wykonanie oferty;
- 4.2. Umieszczenie oferty gospodarczej wsi w agencjach rozwoju itp.;
- 4.3. Konsultacje w zakresie podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej.

Na poziomie wojewódzkim niniejszy dokument jest spójny ze „**Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020**”, przyjętą 20 października 2006 r. przez Sejmik Województwa Podkarpackiego. W Obszarze Strategicznym „Zabezpieczenie społeczne” zapisano: „zidentyfikowane w strategii działania kierunkowe w tym obszarze powinny być realizowane m. in. poprzez rozbudowę i modernizację niezbędnej infrastruktury oraz rozwój zawodowy kadr pomocy społecznej. Wymaga to prowadzenia kompleksowych działań skierowanych głównie do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Efektem tych działań powinno być przede wszystkim ograniczenie sfery ubóstwa skrajnego. W tym celu niezbędne jest tworzenie właściwych warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dziećmi”. Strategia niniejsza jest spójna z wieloma zapisami zawartymi w Obszarze 7. Kapitał społeczny oraz określonych dla niego celów strategicznych:

- Wszechstronny rozwój kapitału społecznego, umożliwiającą pełne wykorzystanie potencjału i możliwości rozwoju osobistego mieszkańców regionu.

Priorytet 1: Poprawa jakości systemu edukacji jako warunek pogłębiania wiedzy i wzrostu kompetencji.

Priorytet 2: Wzmocnienie jakościowego rozwoju zasobów pracy regionu.

Priorytet 3: Rozwój kultury.

Priorytet 4: Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Podobnie jest w przypadku Obszaru 10. Zabezpieczenie społeczne i jego celach strategicznych: Integracja działań w zakresie pomocy społecznej.

Priorytet 1: Wspieranie działań na rzecz osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Priorytet 2: Tworzenie warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dziećmi.

Priorytet 3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej oraz rozwój zawodowy kadr pomocy społecznej.

Priorytet 4: Propagowanie i rozwijanie obywatelskiego uczestnictwa w zaspokajaniu ludzkich potrzeb.

Ponadto na szczeblu krajowym Strategia jest zgodna z:

- założeniami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, którego finansowanie odbywa się ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w zakresie przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, promowania aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka, aktywnej polityki rynku pracy i wyrównywania szans kobiet na rynku pracy,
- działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w zakresie rozwoju umiejętności powiązanego z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie,

Na płaszczyźnie ogólnokrajowej i wojewódzkiej Strategia pozostaje w zgodności z:

- Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013;
- Strategią Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013,
- Strategią rozwoju edukacji na lata 2007 – 2013,
- Strategią Państwa dla Młodzieży na lata 2003 – 2012,
- Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013,
- Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2015 zgodnie z projektem z końca stycznia 2006 r.,
- Ustawą o Przeciwdziałaniu Narkomanii z 29 lipca 2005r. (Dz. U. 2005 Nr 179)

- Krajowym Planem Działań na Rzecz Integracji Społecznej na lata 2004-2006, przyjętym przez Radę Ministrów 21 września 2004 r.,
- Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego,
- Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007 – 2013.,
- Poakcesyjnym Programem Wsparcia Obszarów Wiejskich
- Programem Operacyjnym Rozwoju Polski Wschodniej 2007 -2013, (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 25 lipiec 2006 r.,
- założeniami reformy systemu integracji społecznej oraz służb społecznych (projekt), Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, czerwiec 2006 r.

Przy opracowywaniu dokumentu autorzy brali także pod uwagę jego zgodność z przepisami następujących aktów prawnych:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593)
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. Dz. U. Nr 288, poz. 2255)
- Ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej z dnia 22 kwietnia 2005 r. (Dz. U. Nr 86, poz. 732)
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001 r. (Dz. U. Nr 71, poz. 734)
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001)
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz. U. Nr 96, poz. 873)
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. Nr 122, poz. 1143)
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231)
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 24)
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 123, poz. 776).

Ważnym dokumentem, z którym niniejsza Strategia ma ścisłą korelację jest **"Plan Działania Gminy Roźwienica"**, opracowany w ramach Programu Integracji Społecznej (PPWOW) – Pierwsza wersja Planu została przyjęta przez ROPS w dniu 2 kwietnia 2008 roku. Plan ten był następnie aktualizowany w oparciu o wyniki prac warsztatowych z Konsultantem Regionalnym. Obecnie Plan przewiduje następujące działania:

I. Usługi dla dzieci i młodzieży - zorganizowanie kompleksowych usług dla dzieci i młodzieży w formie świetlic i zajęć pozalekcyjnych oraz pozaszkolnych (sportowo – rekreacyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, wyrównawczych) z uwzględnieniem alternatywnych form wyrównywania szans edukacyjnych i wychowania przedszkolnego dla dzieci z wszystkich miejscowości gminy:

- Zajęcia regularne i okolicznościowe
- Kołka zainteresowań (z możliwością dostępu do nowych technologii m.in. Internet)
- Programy i zajęcia profilaktyczne stacjonarne i wyjazdowe
- Wypoczynek letni i zimowy (m.in. „zielone przedszkola”)
- Wyjazdy rekreacyjno – edukacyjne: (m.in. basen, lodowisko, teatr)
- Zorganizowanie „mini siłowni” dla młodzieży w pomieszczeniach udostępnionych przez Gminę /zaadoptowanie części boisk
- „alternatywne place zabaw” w formie zaadoptowanego miejsca do bezpiecznej zabawy najmłodszych mieszkańców przy istniejących przedszkolach

II. Usługi dla rodzin - utworzenie Gminnego Ośrodka Lokalnej Integracji Kulturalnej dla mieszkańców gminy w celu umożliwienia szerokiego dostępu do pełnej oferty usług organizacji czasu wolnego mieszkańcom wszystkich sołectw gminy

- Organizacja i koordynacja działań świetlic środowiskowych – wiejskich w zakresie różnorodnych form integracyjnych.
- Imprezy integracyjne cykliczne i okolicznościowe: m.in.: spotkania, wyjazdy, festyny, igrzyska rodzinne

III. Usługi łączone - zorganizowanie systemu usług poradniczych, edukacyjnych, uzupełniających działania rehabilitacyjne i promujących zdrowie, dla osób starszych, samotnych, członków rodzin z problemami, dzieci z trudnościami wychowawczymi i zdrowotnymi oraz dla osób z trudnościami i problemami osobistymi (m.in. korzystających z pomocy GOPS).

- Punkt poradnictwa specjalistycznego: prawne, pedagogiczne, psychologiczne, terapeutyczne, interwencyjne (dyżury), poradnictwo zawodowe między innymi dla kobiet pozostających długotrwale na bezrobociu
- Grupy wsparcia, grupy samopomocowe, wolontariat młodzieżowy dla dzieci i starszych oraz

chorych

- Wizyty specjalistów – lekarzy, dietetyków, białe niedziele

Organizacja cyklu spotkań szkoleniowych i informacyjnych: „gminne super nianie”, ratownictwo medyczne dla rodzin, spotkania informacyjno – szkoleniowe nt.: „Zarządzanie domowym budżetem, trening umiejętności życiowych związanych z samodzielnością i zaradnością”.

W ramach wdrażania Planu Działania Gmina Roźwienica przeprowadziła już 5 konkursów otwartych. Były to konkursy z zakresu:

1. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu całej gminy, w tym:

- półkolonie dla dzieci i młodzieży z wszystkich sołectw gminy
- wyjazdy rekreacyjno – poznawcze
- programy i zajęcia stacjonarne dostosowane do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży.

2. Wsparcie szkoleniowe zwiększające umiejętności i kompetencje liderów lokalnych Gminy Roźwienica, w tym szkolenia warsztatowe – wyjazdowe, przykłady dobrych praktyk dla liderów lokalnych w zakresie aktywizacji i współpracy społeczności, oraz pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania inicjatyw gminnych.

3. Utworzenie Gminnego Ośrodka Lokalnej Integracji Kulturalnej dla mieszkańców gminy w celu umożliwienia szerokiego dostępu do pełnej oferty usług organizacji czasu wolnego mieszkańcom wszystkich sołectw gminy, w tym:

- zagospodarowanie budynku po Szkole Podstawowej w Roźwienicy poprzez przeprowadzenie drobnych prac remontowych i malarskich,
- koordynowanie i organizowanie działań świetlic środowiskowych w każdym sołectwie gminy w zakresie różnorodnych form integracyjnych, takich jak; warsztaty, szkolenia, kursy, spotkania dla mieszkańców gminy Roźwienica

4. Organizacja imprez integracyjnych cyklicznych i okolicznościowych, w tym:

- organizowanie festynów, igrzysk rodzinnych, imprez okolicznościowych we wszystkich sołectwach gminy,
- organizacja wycieczek dla mieszkańców gminy pod hasłem "Poznajmy się lepiej by współpracować"

- organizacja zajęć regularnych i okolicznościowych dla dzieci i młodzieży z terenu całej gminy (kółka zainteresowań, wyjazdy edukacyjno-rekreacyjne, sportowe, zajęcia wyrównawcze, programy i zajęcia promujące lokalne zwyczaje, kulturę i tradycje.

5. Zorganizowanie systemu usług poradniczych, promujących zdrowie dla mieszkańców całej gminy Roźwienica. Zorganizowanie cyklu spotkań tzw. "białych niedziel" z lekarzami różnych specjalności, dietetyków, aby umożliwić jak największej liczbie mieszkańców gminy skorzystanie z bezpłatnych porad oraz badań.

4. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE ROŻWIENICA.

4.1. Położenie geograficzne.

Lokalizacja Gminy Roźwienica to wschodnia część województwa podkarpackiego, południowo-zachodnia część powiatu jarosławskiego. Gmina stanowi 6,87% powierzchni powiatu, który ma przede wszystkim przemysłowo-rolniczy charakter.

Jej sąsiadami są gminy: Pawłosiów, Pruchnik, Rokietnica, Chłopice (powiat jarosławski), Krzywca (powiat przemyski) oraz Zarzecze (powiat przeworski).

Źródło: opracowanie własne

Powierzchnia gminy jest rozległa i zajmuje prawie 71 km², z czego użytki rolne stanowią 74%, a użytki leśne 19% powierzchni gminy. Taki rozkład wskazuje na dominację obszarów rolniczych. Gmina posiada górzyste, interesujące pod względem przyrodniczym tereny leśne zajmujące 1355 ha (szczególnie Węgierka i Wola Węgierska położone w Przemysko – Dynowskim obszarze chronionym), które mogą być atrakcją turystyczną oraz stanowić

Do grudnia 2007 r. na terenie gminy scalenie gruntów przeprowadzone zostały w miejscowościach: Czudowice, Wola Rozwienica. W 2008 roku prowadzone są prace przygotowawcze mające na celu opracowanie projektu scalenia gruntów w sołectwach: Rozwienica i Rudołowice. Również mieszkańcy sołectwa Bystrowice złożyli wniosek o wszczęcie postępowania scaleniowego w tym sołectwie.

Gmina Rozwienica jest w 100% zgazetyfikowana. Na terenie Gminy gazyfikację zakończono w 1994 roku. Długość sieci gazowej wraz z przyłączami wynosi 108,2 km, do której podłączonych jest 1135 odbiorców.

Budowę wodociągów w gminie rozpoczęto w 1993 roku, a zakończono w listopadzie 1996 roku. Obecnie gmina posiada 81,6 km sieci wodociągowej oraz dwie stacje ujęcia wody w Woli Rozwienickiej i Tyniowicach, które oprócz przysiółka Mokra zaopatrują w wodę teren całej gminy. Do sieci wodociągowej w chwili obecnej przyłączonych jest 1303 gospodarstw domowych i innych budynków. Po zakończeniu budowy sieci wodociągowej gmina przystąpiła do porządkowania gospodarki ściekowej. Budowa biologiczno mechanicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 362 m³/dobę została rozpoczęta grudzień 1997 r. a zakończona przekazaniem do rozruchu technologicznego w listopadzie 1998 roku.

Po skanalizowaniu sołectw: Bystrowice, Wola Rozwienicka, Rozwienica, Rudołowice, Czudowice, Czastkowice, aby kontynuować budowę sieci kanalizacyjnych w pozostałych miejscowościach gminy, ze względu na przepustowości oczyszczalni przystąpiliśmy do rozbudowy obiektu oczyszczalni. Rozbudowę oczyszczalni ścieków o następne 362 m³ współfinansowaną ze środków SAPARD rozpoczęto w lipcu 2004 roku a zakończono w styczniu 2005 rok.

Obecnie Gmina posiada biologiczno – mechaniczną oczyszczalnię ścieków, która zabezpiecza odbiór ścieków z całej gminy Rozwienica. 100 % ludności gminy korzysta z sieci gazowej. Na terenie gminy nie działa żadna ciepłownia, czy elektrociepłownia. Budynki ogrzewane są za pomocą różnego rodzaju indywidualnych kotłowni. Nie ma także linii elektroenergetycznych o dużych napięciach. Znajdują się jedynie lokalne sieci średniego napięcia - 15 kV zasilające lokalne stacje transformatorowe. Przy pomocy tych stacji napięcie transformowane jest na niskie napięcie 230 V i 380 V, a więc takie, na którym pracuje większość odbiorców energii elektrycznej.

Dostęp do telefonii przewodowej i bez przewodowej oraz Internetu zapewniają 2 sieci radiowe oraz neostrada. Operatorem stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej jest Telekomunikacja Polska S.A. Gmina obsługiwana jest także łącznością bezprzewodową przez operatorów sieci GSM.

W zakresie gospodarki odpadami zadania zlecono firmom zewnętrznym, które wywożą odpady na składowisko poza teren Gminy. Odpady wywozi się raz w miesiącu, raz w roku odbywa się wywóz odpadów wielkogabarytowych. Segregacja odpadów prowadzona jest indywidualnie, w gospodarstwach domowych.

4.2. Sytuacja demograficzna

Ludność zamieszkała w Gminie Roźwienica w 2007 roku według rejestru zameldowania /zamieszkania, ze stałym miejscem zameldowania wynosiła ogółem 6352 osób, w tym 3165 mężczyzn i 3246 kobiet. Gęstość zaludnienia w gminie o powierzchni 71,2 km² wynosi 89,2 mieszkańców na 1 km².

Tabela 2. Stan ludności w Gminie Roźwienica (stan na grudzień 2007 r.)

Sołectwa	Liczba mieszkańców
Roźwienica	784
Rudołowice	1351
Wola Roźwienicka	569
Cząstkowice	470
Czudowice	237
Bystrowice	542
Więckowice	221
Tyniowice	493
Chorzów	303
Węgierka	841
Wola Węgierska	601
Ogółem:	6412

Źródło: dane własne gminy

Ruch naturalny według płci w roku 2007 wynosił 60 urodzin (w tym 35 mężczyzn i 25 kobiet) na 57 zgonów (31 kobiet i 26 mężczyzn). Zanotowano więc dodatni przyrost naturalny. Jest to dość pozytywna tendencja w porównaniu do 2006 roku, Gd zanotowano 80 zgonów i tylko 64 urodzeń

zaplecze gospodarstw agroturystycznych. Zasoby wodne pochodzą przede wszystkim z dwóch rzek Mleczki oraz Jodłówki. Klimat typowy dla Podgórza Karpackiego sprzyja pieszej turystyce, dlatego okolica jest potocznie nazywana „Małymi Bieszczadami”. Przyciąga czystym powietrzem, nieskażonym środowiskiem, bogactwem flory i fauny oraz zabytkami wartymi zobaczenia. Na szczególną uwagę zasługują zabytkowe zespoły dworskie w Częstkowicach i Roźwienicy oraz Kościół Parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja. Gmina posiada również naturalne bogactwa w postaci wymagającego oczyszczania, złoża gazu ziemnego. Niska opłacalność powoduje, że nie wydobywa się go na skalę przemysłową.

Gminę, z siedzibą w Roźwienicy, tworzy 11 sołectw: Roźwienica, Rudołowice, Wola Roźwienicka, Częstkowice, Czudowice, Bystrowice, Więckowice, Tyniowice, Chorzów, Węgierka, Wola Węgierska.

Tabela 1. Sołectwa Gminy Roźwienica

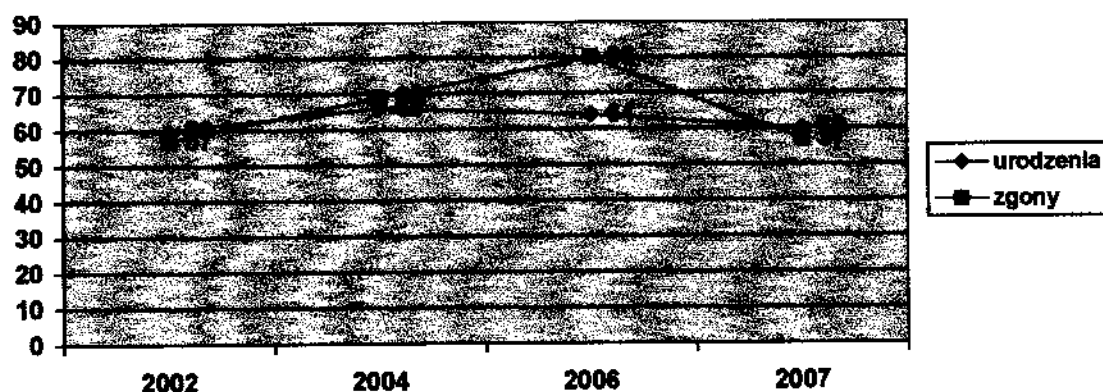
Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział %
1.	Bystrowice	455,38	4,04
2.	Chorzów	310,78	3,5
3.	Częstkowice	443,14	4,2
4.	Czudowice	321,98	3,4
5.	Roźwienica	868,16	13,6
6.	Rudołowice	871,68	14,1
7.	Tyniowice	321,21	3,8
8.	Węgierka	1305,78	20
9.	Więckowice	298,92	2,2
10.	Wola Roźwienicka	678,65	13,3
11.	Wola Węgierska	1009,87	17,5
Ogółem		7.073,56	100

Źródło: dane własne Gminy

Roźwienica to gmina rolnicza. Główne uprawy to zboża i rzepak, zboża. Przy istniejących warunkach produkcji rolnicy w gminie osiągają relatywnie wysokie plony. Plony zbóż przekraczają 35 q/ha. Świadczy to o wysokim poziomie kultury rolnej. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest praca w gospodarstwie rolnym oraz różnego typu świadczenia socjalne jak renty, emerytury czy zasiłki dla bezrobotnych.

(ujemny wskaźnik -16). Ujemny wskaźnik zarejestrowano już w roku 2004, kiedy ujemny przyrost naturalny wynosił „-3”. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres 1. Ruch naturalny w Gminie Roźwienica w latach 2004-2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując liczbę urodzeń i zgonów w okresie 2002 – 2007 można stwierdzić, że liczba urodzeń w Gminie jest na zbliżonym poziomie (60-66 urodzeń rocznie), natomiast liczba zgonów miała tendencją wzrostową w latach 2004 – 2006 na poziomie kilkunastu procent (odpowiednio 57 – 69 – 80 zgonów rocznie). W związku z tym do 2007 roku utrzymywał się ujemny przyrost naturalny. Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela 3. Zestawienie urodzin i zgonów mieszkańców gminy Roźwienica w latach 2002-2007

Lp.	Wyszczególnienie	Rok			
		2002	2004	2006	2007
1	Urodzenia	60	66	64	60
2	Zgony	57	69	80	57
3	Przyrost naturalny	3	-3	-16	3

Źródło: dane własne gminy

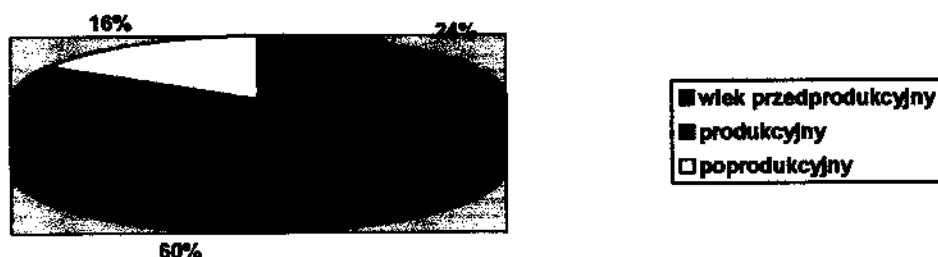
Ujemny przyrost naturalny jest ogólnokrajową tendencją, która wskazuje na starzenie się społeczeństwa. Proces ten charakteryzuje się stałym wzrostem grupy osób starszych oraz wydłużeniem okresu trwania przeciętnego życia. Negatywne skutki tego zjawiska wiążą się ze wzrostem kosztów ubezpieczeń i świadczeń socjalnych dla osób starszych a jednocześnie marginalizacją ich wkładu w życie społeczne i rozwój gospodarczy. Ujemny przyrost naturalny

stanowi poważny problem dla społeczeństwa polskiego, także z powodu zagrożenie ekspansją demograficzną emigrantów.

W Gminie Roźwienica, pomimo ujemnego przyrostu naturalnego w ostatnich latach, lokalna społeczność jest młoda. Z danych demograficznych za 2007 rok wynika, że 44 % mieszkańców Gminy stanowią osoby do 30 roku życia. Najliczniejsze grupy wiekowe to osoby w wieku 15-19 lat (571) oraz 20-24 lat (547). Dość liczne są grupy najmłodszych mieszkańców Gminy np. 10 – 14 lat (494), 5 - 9 lat (353) oraz 0 - 4 lat (288).

Taki rozkład wieku mieszkańców ma wpływ na pozytywną ocenę proporcji grup wiekowych w aspekcie ekonomicznym. Mieszkańcy Gminy w wieku **przedprodukcyjnym** - poniżej 15 lat, mężczyźni stanowią 24,3 % ogółu ludności, w wieku **produkcyjnym** - 59,8 % oraz w wieku **poprodukcyjnym** – 16 %. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres 2. Mieszkańcy Gminy Roźwienica według ekonomicznych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Migracja wewnętrzna w 2007 roku pokazuje, że na 59 osób, które zameldowało się w Gminie wymeldowało się 73 osoby. Przyczyn takiego stanu rzeczy można upatrywać w znalezieniu pracy poza miejscem zamieszkania, poprawy warunków życia oraz zmiany miejsca zamieszkania z powodu wstąpienia w związek małżeński i przeniesienia się do współmałżonka.

Tabele 4 i 5. Migracja wewnętrzna i zewnętrzna w 2007 roku

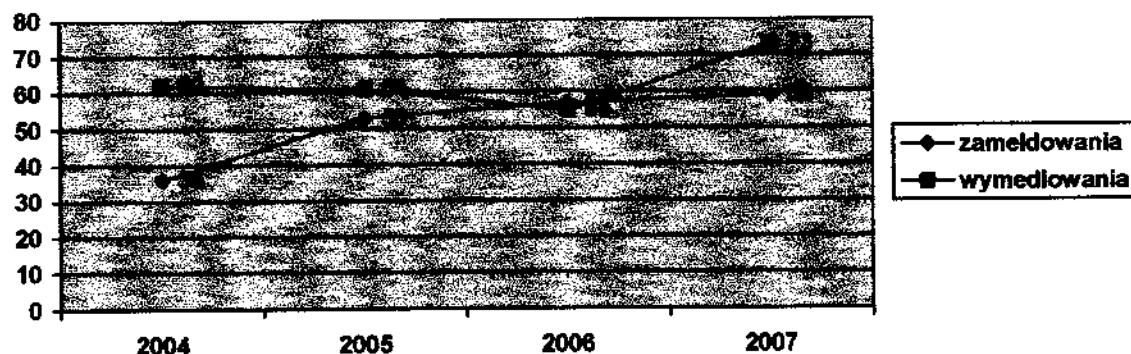
Zameldowania w 2007 roku			
Gminy Roźwienica	Płeć		
	Ogółem	Mężczyzna	Kobieta
	59	28	31

Wymeldowania w 2007 roku			
Gminy Roźwienica	Płeć		
	Ogółem	Mężczyzna	Kobieta
	73	36	37

Źródło: dane GUS

Porównując skalę migracji wewnętrznej i zewnętrznej w latach 2004 – 2007 można stwierdzić, że do 2006 roku więcej ludzi się z Gminy wymeldowywało. W 2006 roku o 2 osoby więcej się zameldowało, ale już w 2007 roku Gminie „ubyło” 14 osób.

Wykres 3. Migracja ludności Gminy Roźwienica w latach 2004-2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według prognoz dla powiatu jarosławskiego ludność w Gminie Roźwienica wzrośnie do 2010 roku o około 248 osób w stosunku do 2006 roku.

Tabela 6. Ludność na terenie Powiatu Jarosławskiego.

Lp.	Gmina	Ludność wg stanu na			2001 1990	Prognoza na rok 2010	2010 2001
		31.12. 1990	31.12. 2000	31.12. 2001			
1.	m. Jarosław	41.793	41.814	41.788	100.0	41.800	100.0
2.	m. Radymno	4.939	5.700	5.687	115.1	5.700	100.2
Razem miasta		46.732	47.514	47.475	101.6	47.500	100%
1.	gm. Chłopice	5.656	5.696	5.673	100.3	5.700	100.5
2.	gm. Jarosław	11.921	12.676	12.678	106.4	12.800	101.0
3.	gm. Łaszki	7.009	7.096	7.071	100.9	7.100	100.4
4.	gm. Pawłosiów	7.428	7.694	7.779	104.6	7.900	101.6
5.	gm. Pruchnik	9.025	9.486	9.531	105.6	9.650	101.2
6.	gm. Radymno	11.595	11.705	11.703	100.9	11.750	100.4
7.	gm. Rokietnica	4.529	4.419	4.430	97.8	4.450	100.4
8.	gm. Roźwienica	6.352	6.599	6.587	103.7	6.600	100.2
9.	gm. Wiązownica	10.065	10.974	11.029	109.6	11.200	101.6
Razem wieś		73.590	76.345	76.481	103.9	77.150	100.8
OGÓŁEM		120.322	123.859	123.956	103.0	124.650	100.6

Źródło: dane powiatu jarosławskiego

Ponieważ procesy migracyjne mieszkańców Gminy, podobnie jak w całym kraju, w okresie ostatnich lat są dość dynamiczne, dlatego trudno jednak określić, czy powyższe prognozy są trafne i poddać analizie. Dość duża grupa mieszkańców gminy, szczególnie młodych, wyjechała do Europy Zachodniej (głównie Anglii, Irlandii, Niemiec) w poszukiwaniu pracy i lepszych zarobków. Analizując wyniki badań, dotyczących zjawiska emigracji zarobkowej „Polacy w Wielkiej Brytanii i Irlandii” realizowanych przez ośrodek badań społecznych „ARC Rynek i Opinia” na próbie ogólnopolskiej, także na Podkarpaciu można jednak stwierdzić, że zjawisko wyjazdów z Podkarpacia za granicę jest dość masowe i dotyczy głównie ważnej dla rozwoju regionu grupy mieszkańców - ludzi młodych, wykształconych, aktywnych i przedsiębiorczych. Niewątpliwie narastanie tego procesu przyniesie skutki demograficzne i społeczne dla społeczności lokalnych (w tym negatywne jak „euro sieroctwo”, wyludnienie gminy, kryzys rodzin, trudności wychowawcze, wyjazdy ludzi młodych i przedsiębiorczych trudno jednak określić ich skalę bez przeprowadzenia wnikliwych analiz.

5. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE.

Pomoc społeczna powstała, by umożliwiać przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ma wspierać ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczną organizuje samorząd terytorialny na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracuje on na zasadzie partnerstwa, z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Główne cele pomocy społecznej to:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia, zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie osobom posiadającym obywatelstwo polskie, mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej, obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Osoba lub rodzina, ubiegająca się o pomoc społeczną, może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Podstawą prawną funkcjonowania pomocy społecznej od dnia 1 maja 2004 r. jest ustawa z dnia 12 marca, 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, zm. Dz. U. Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1487, Nr 180, poz. 1493 oraz z 2006 r. Nr 144, poz. 1043).

Działaniami z zakresu pomocy społecznej w gminie Roźwienica zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on jednostką organizacyjną gminy, realizującą zadania własne w zakresie pomocy społecznej, jak również zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej.

Zespół Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Roźwienicy składa się z 5 osób:

- Kierownik ośrodka,
- 2 pracowników socjalnych;
- 1 aspirant pracy socjalnej,
- 1 osoba świadcząca usługi opiekuńczych.

Wymóg określony w ustawie o pomocy społecznej mówiący o minimum 1 pracowniku socjalnym przypadającym na 2000 mieszkańców nie jest w pełni spełniony.

GOPS dysponuje pomieszczeniami w budynku Urzędu Gminy. Stanowiska pracy wyposażone są w 4 zestawy komputerowe oraz niezbędny sprzęt biurowy (urządzenia wielofunkcyjne). W realizacji zadań pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała przede wszystkim z następującymi instytucjami i podmiotami:

- Radą Gminy i radnymi
- Gminną Komicją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu
- placówkami służby zdrowia
- organizacjami społecznymi (przede wszystkim KGW, OSP),
- szkołami
- Kościołem Rzymsko-Katolickim i organizacjami katolickimi
- sołtysami.

Wysokość otrzymywanych przez Gminę dotacji ze skarbu państwa z przeznaczeniem na pomoc społeczną przedstawia się następująco:

Lata	2006	2007
na zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych	2 485 604	2 609 453,86
na opłacenie ubezpieczenia zdrowotnego za pobierających świadczenia	5 832 99	7 128 17
na wypłatę zasiłków stałych i okresowych	133 934,56	156 341,09
Razem:	2 625 371,55	2 772 923,12

Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Roźwienica w ostatnich dwóch latach kształtują się na porównywalnym poziomie.

Lata	2006	2007
Pomoc w formie pieniężnej (zasiłki stałe, okresowe, celowe, pożyczki)	61 991	61389
Pomoc w formie niepieniężnej łącznie, w tym:	629	612
praca socjalna	84	76
składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	34	31

pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie	---	---
zapewnienie schronienia	---	---
zapewnienie posiłku	505	500
zapewnienie niezbędnego ubrania	--	---
usługi opiekuńcze (w tym specjalistyczne) łącznie	6	5
bilet kredytowany	---	---
Razem:	61 991	61 389

Źródło: dane GOPS Roźwienica

Na podstawie analizy danych GOPS, zamieszczonych w Diagnozie Sytuacji w Gminie (Program Integracji Społecznej) można także określić wysokość wydatków Gminy, związanych z rozwiązywaniem poszczególnych problemów społecznych w latach 2006 – 2007. Najwięcej środków wydatkowano na zapobieganie uzależnieniu alkoholowemu i w tej dziedzinie można zaobserwować wzrost wydatków w okresie ostatnich dwóch lat – do 17300 zł. Trzy razy mniejsze środki finansowe były przeznaczone w 2007 roku na wsparcie rodzin wielodzietnych – 4800 zł. Na pomoc osobom przewlekle chorym i niepełnosprawnym przeznaczono łącznie 6500 zł, na pomoc rodzinom niepełnym – 2300 zł, na wsparcie osób starszych – 1700 zł. W ostatnich dwóch latach nie przeznaczano środków finansowych na tak ważne dziedziny jak przeciwdziałanie bezrobociu, wsparcie specjalistyczne dla mieszkańców, rozwiązywanie problemów niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i pomoc jej ofiarom. Wydatki na poszczególne rodzaje dziedzin przedstawia poniższe zestawienie.

Rodzaj działania	2006	2007
1. zapobieganie alkoholizmowi oraz zwalczanie jego skutków	13460	17300
2. pomoc bezdomnym	-----	-----
3. walka z bezrobociem	-----	-----
4. rozwijanie oferty rozwoju dzieci i młodzieży	----	-----
5. dostarczanie wsparcia specjalistycznego	---	-----
6. pomoc osobom niepełnosprawnym	2500	3000
7. rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych	----	-----
8. pomoc osobom starszym	1500	1700
9. zapobieganie oraz pomoc ofiarom przemocy w rodzinie	----	-----
10. pomoc osobom przewlekle chorym	3000	3500
11. wsparcie rodzin niepełnych	2000	2300
12. wsparcie rodzin wielodzietnych	4000	4800
13. pomoc osobom ubogim	---	---

Źródło: dane GOPS Roźwienica

Zestawienie wydatków GOPS w Roźwienicy w 2007 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Zestawienie wydatków GOPS w Roźwienicy w 2007 r.

Formy pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą	Wartość udzielonych świadczeń w zł
<u>I. ZADANIA ZLECONE</u>	26	66341 zł
OGÓŁEM, w tym:		
- zasiłki stałe	26	
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	
- składki zdrowotne	-	
- składki emerytalno-rentowe	-	
<u>II. ZADANIA WŁASNE GMINY</u>	416	286087 zł
OGÓŁEM, w tym:		
- zasiłki celowe	86	51440 zł
- zasiłki okresowe	84	90000 zł
- posiłki	245	133182 zł
- usługi opiekuńcze	1	11465 zł
- pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym i bez dochodu i tytułu ubezpieczenia	-	
- schronienie	-	
- zasiłek celowy (zdarzenie losowe)	-	

Źródło: dane GOPS Roźwienica

Analizując powyższe zestawienie wydatków GOPS w 2007 roku można stwierdzić, że:

- na zadania zlecone, które objęły 26 rodzin przeznaczono łącznie 66.341 zł, natomiast zadaniami własnymi objęto 416 rodzin i przeznaczono na ten cel kwotę 286.087 zł;
- największe kwoty z wydatków GOPS zostały przeznaczone na: dożywianie – 133.182 zł, zasiłki okresowe – 90.000 zł, zasiłki celowe - 51.440 zł.
- na usługi opiekuńcze wydatkowano 11465 zł i objęto nimi jedną rodzinę.

Wydatki GOPS w latach 2001 – 2007 można porównać na podstawie danych z tabeli 8.

Tabela 8. Zestawienie wydatków GOPS w Roźwienicy w latach 2001 – 2007

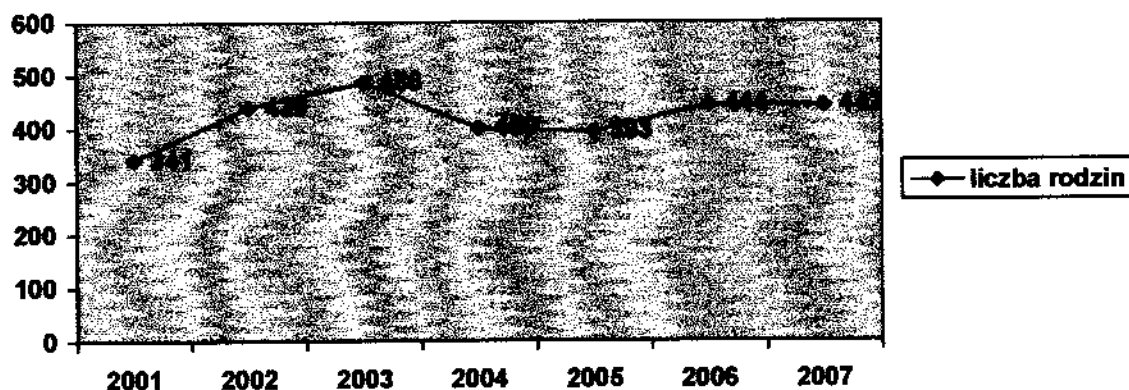
Formy pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą	Wartość udzielonych świadczeń w zł	% ogółu udzielonych świadczeń
2001			
Zadania zlecone	145	381.603	79
Zadania własne gminy	196	103.187	21
OGÓŁEM 2001 r.	341	484.790	100
2002			
Zadania zlecone	168	426.091	75
Zadania własne gminy	271	145.047	25
OGÓŁEM 2002 r.	439	571.138	100
2003			
Zadania zlecone	147	447.641	76
Zadania własne gminy	339	140.939	24
OGÓŁEM 2003 r.	486	588.580	100
2004			
Zadania zlecone	70	140.146	49
Zadania własne gminy	330	143.652	51
OGÓŁEM 2004 r.	400	283.798	100
2005			
Zadania zlecone	17	56.846	21
Zadania własne gminy	376	217.413	79
OGÓŁEM 2005 r.	393	274.259	100
2006			
Zadania zlecone	20	58.135	15
Zadania własne gminy	420	338.596	85
OGÓŁEM 2006 r.	440	396.713	100
2007			
Zadania zlecone	26	66341 zł	19
Zadania własne gminy	416	286087 zł	81
OGÓŁEM 2007 r.	442	352428 zł	100

Źródło: dane GOPS Roźwienica

Analizując powyższe zestawienia można między innymi stwierdzić, że:

- liczba rodzin objętych pomocą wzrosła znacząco w 2002 i 2003 roku (z 341 do 486), potem utrzymywała się na podobnym poziomie (ponad 400 rodzin rocznie);

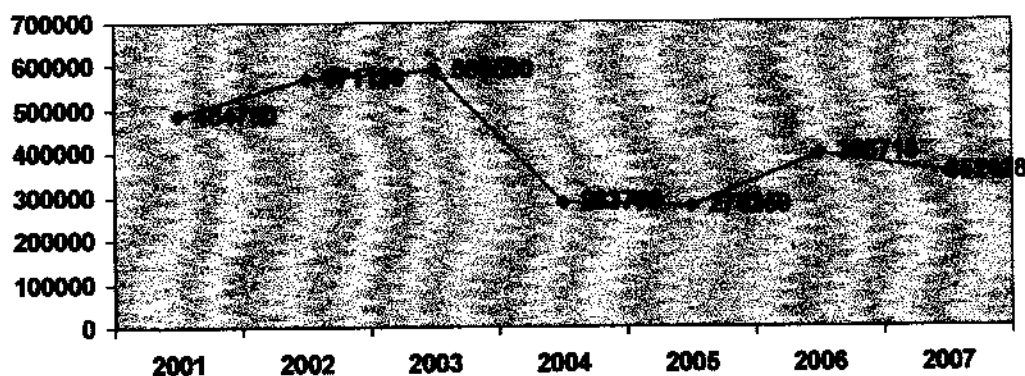
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w 2001-2007

Źródło: opracowanie własne, wg danych GOPS w Roźwienicy

- w okresie tym widać stały, coroczny przyrost liczby rodzin objętych wsparciem w ramach zadań własnych gminy (od 2001 do 2007 ponad dwukrotnie);
- od 2004 roku znacząco zmniejsza się liczba rodzin objętych pomocą GOPS w ramach zadań zleconych;
- od 2004 roku ponad dwukrotnie spadła wartość udzielanych świadczeń (z blisko 590 tys. do ok. 284 tys. zł), od 2005 roku ponownie nastąpił wzrost wartości udzielanych świadczeń;

Wykres 5. Wartość udzielanych świadczeń przez GOPS w 2001-2007

Źródło: opracowanie własne, wg danych GOPS w Roźwienicy

- od 2004 roku wartość wydatków na zadania zlecone zmalała trzykrotnie w stosunku do zadań własnych (zmiana uregulowań prawnych);
- wydatki GOPS na zadania własne gminy systematycznie wzrastają – w analizowanym okresie ponad trzykrotnie (ze 103 tys w 2001 roku do 338 w 2006 roku);
- w 2006 roku wzrosła liczba rodzin objętych pomocą w ramach zadań własnych) - głównie z powodu wzrostu wsparcia w formie dożywiania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Roźwienicy oprócz form pomocy pieniężnej udziela także świadczeń niepieniężnych. Jest to przede wszystkim praca socjalna oraz pomoc świadczona przez pracowników socjalnych np. przy załatwianiu spraw urzędowych, dopełnianiu określonych formalności, w pozyskiwaniu wiarygodnej informacji, poradnictwie, działaniach wspierających pomyślny rozwój zarówno osób z jakichś względów zagrożonych jak i wszystkich członków społeczności, np. poprzez poradnie rodzinne.

W okresie 2002 – 2007 można zaobserwować dwukrotny wzrost wsparcia w formie pozafinansowej – z 61 do 118.

Tabela 9. Świadczenia niepieniężne udzielane przez GOPS Roźwienica latach 2001-2007

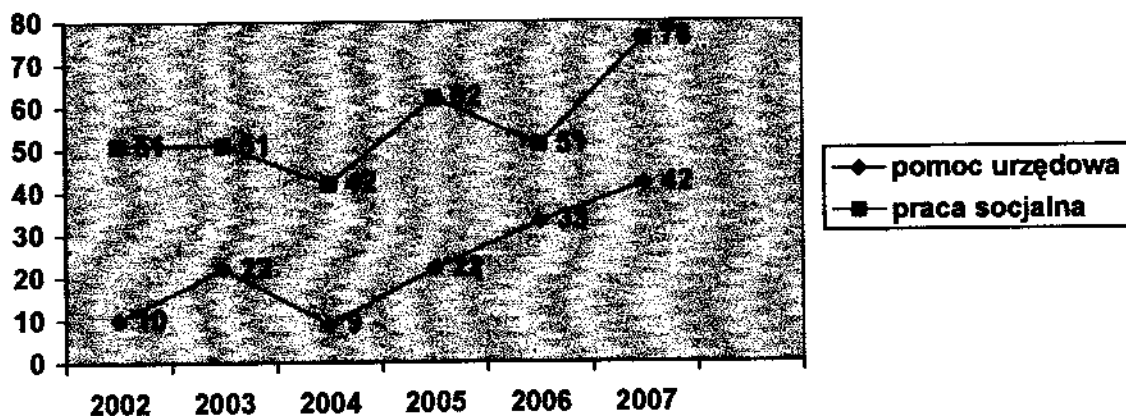
Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin korzystających z pomocy					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	10	22	9	22	33	42
Praca socjalna	51	51	42	62	51	76
Razem	61	73	51	84	84	118

Źródło: dane GOPS Roźwienica

Liczba rodzin objętych wsparciem w zakresie załatwiania formalności urzędowych w okresie 2002 – 2007 systematycznie wzrastała (z 10 do 42). Także w przypadku wsparcia w zakresie pracy socjalnej do 2007 roku można zauważyć wzrost (z 51 do 76). Podsumowując można stwierdzić, że lokalna pomoc społeczna zaczęła dużą wagę przywiązywać do pracy z podopiecznymi, w tym przy wykorzystaniu metod aktywizujących, kontraktu socjalnego. Takie

działania są spójne z założeniami niniejszej strategii, która w swoich zapisach duży nacisk kładzie na działania aktywizujące i samopomocowe.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy niefinansowej GOPS w 2001-2007

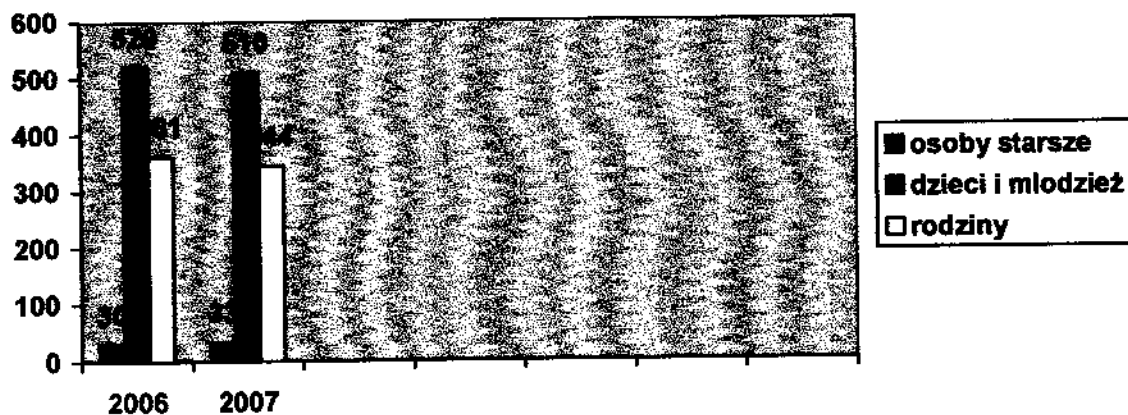

Źródło: opracowanie własne, wg danych GOPS w Roźwienicy

Jeżeli chodzi o ilość rodzin objętych wsparciem GOPS analiza danych GOPS wskazuje na dość znaczny wzrost w 2002 roku (o blisko 100 rodzin). W 2003 roku liczba ta jeszcze bardziej wzrosła, ale od 2004 można zauważyć tendencję spadkową.

Biorąc pod uwagę poszczególne grupy odbiorców wsparcia GOPS w Roźwienicy można stwierdzić, że najczęściej wspierane są dzieci i młodzież – ponad 500 beneficjentów rocznie, objętych przede wszystkim dożywianiem. Najmniej liczną grupę beneficjentów stanowią osoby w podeszłym wieku. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres 6. Grupy beneficjentów pomocy GOPS w latach 2006-2007

Źródło: opracowanie własne, wg danych GOPS w Roźwienicy

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego
35-065 Rzeszów, ul. Przesmyk 6 tel. (17) 86 26 964, tel./fax (17) 85 07 420 e-mail: biuro@frdl.rzeszow.pl www.frdl.rzeszow.pl

5.1. Świadczenia rodzinne.

Świadczenia rodzinne są przewidziane w ustawodawstwie wszystkich państw członkowskich UE i stanowią odrębny dział zabezpieczenia społecznego. Zakres przedmiotowy systemu świadczeń rodzinnych oraz tryb postępowania w sprawie ich udzielania reguluje ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.). Funkcjonujący system obejmuje świadczenia realizowane wcześniej na podstawie przepisów ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz część świadczeń (o charakterze obligatoryjnym skierowanych do rodzin z dziećmi ustawy o pomocy społecznej), świadczenia dla wszystkich rodzin niepełnych w miejsce rozwiązań zawartych w ustawie o funduszu alimentacyjnym, kierowanych tylko do części tych rodzin oraz świadczenia związane z edukacją dzieci, w tym w szczególności dzieci niepełnosprawnych.

Zasiłek rodzinny jest podstawową formą wsparcia rodziny, mającą na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka.

Świadczenia rodzinne są regulowane przez poniższe akty prawne:

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. Nr 139 poz. 992 z 2006 r. z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne /Dz. U. Nr 105 poz. 881 z późn. zm./
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. Nr 130, poz. 903)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego /Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 z późn. zm./

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej.

Od dnia 1 października 2006 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 477 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 351 zł. Rada Gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwoty uprawniające do zasiłków okresowego i celowego.

W Gminie Rozwienica w roku 2007 świadczeniami o charakterze zasiłku celowego oraz okresowego objęto 170 rodzin, co kwotowo wynosiło 141440 zł i stanowiło 40 % wszystkich świadczeń.

5.2. Opieka nad dzieckiem i rodziną

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych, zagrażających społeczeństwu oraz co najważniejsze – rodzinie jako naturalnej, podstawowej komórce tego społeczeństwa. Systematycznie wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo. Problemem jest bezrobocie, alkoholizm i ubóstwo, a także wzrost agresji i radykalizacja przemocy wśród dzieci i młodzieży. Powiększają się różnice społeczne i materialne.

Problemy dzieci i młodzieży „widziane” są najlepiej w środowisku lokalnym, stąd konieczność tworzenia lokalnych systemów profilaktyczno-wychowawczych. W dzisiejszej rzeczywistości samorząd powinien skupiać działania wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz profilaktyki i pomocy dziecku i rodzinie.

Dla Gminy jest to zadanie własne o charakterze obowiązkowym. (art. 17 ust.1, pkt.13) ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku.

Zakres pojęcia „profilaktyka i opieka nad dzieckiem i rodziną” w niniejszym opracowaniu obejmuje system zintegrowanych działań zapobiegających zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka oraz prawidłowego funkcjonowania jego rodziny, a w przypadku braku opieki rodzicielskiej przygotowywanie i organizowanie opieki zastępczej.

W szczególności obejmuje dbałość o:

- właściwe warunki życia dziecka,
- prawidłowość przebiegu procesów edukacji i wychowania,
- respektowanie praw dziecka, zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa i akceptacji,
- aktywny udział dzieci i ich rodzin w kulturze oraz tworzenie możliwości właściwego spędzania czasu wolnego,
- rozwój zabezpieczeń społecznych, pomoc pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej,
- bezpieczeństwo i porządek publiczny w rodzinie.

GOPS w Rożwienicy w praktyce współpracuje w tym zakresie z PCPR w Jarosławiu, sądami i kuratorami, nauczycielami i pedagogami szkolnymi oraz personelem ośrodków zdrowia.

Ogromną rolę w ramach działań GOPS-u stanowi praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, głównie obejmująca pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych

i małżeńskich, doradztwo w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym, wsparcie rodziców niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo.

Rozwiązywanie kryzysów w rodzinach, które mają złożone przyczyny i najczęściej dotyka je kilka problemów społecznych łącznie, wymaga podejścia wieloaspektowego. Działania nie mogą być tylko skierowane na pomoc pojedynczym osobom np. uzależnionym od alkoholu. Praca socjalna musi obejmować całe rodziny, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej. Takie „systemowe” podejście do opieki nad dzieckiem i rodziną najlepiej przedstawia umieszczenie w niniejszej strategii Celu operacyjnego 2.4. „Stworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną”. Cel ten zawiera między innymi takie kierunki działań jak:

- opracowanie diagnozy potrzeb i problemów występujących w rodzinach z terenu gminy,
- opracowanie gminnego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego - indywidualnego i grupowego w tym poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin z terenu gminy poprzez utworzenie punktu poradnictwa rodzinnego,
- rozwój środowiskowej pomocy dla rodzin niezaradnych życiowo i niewydolnych wychowawczo poprzez działania w formie pracy socjalnej, treningów i warsztatów w ich miejscu zamieszkania.

Duże nadzieje w zakresie wsparcia rodzin GOPS wiąże z pozyskaniem dotacji z POKL i realizacją projektów m.in. w zakresie zorganizowania środowiskowych form wsparcia rodziny i dziecka poprzez utworzenie placówki wsparcia dziennego, świetlicy środowiskowej.

5.3. Powody udzielania pomocy społecznej.

W 2007 r. najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w Gminie Roźwienica było **ubóstwo** - pomoc z tego tytułu otrzymało 286 rodzin. W okresie 2001 – 2007 liczba rodzin wsparciem z tego powodu utrzymywała się na podobnym poziomie. Należy podkreślić, że ubóstwo jest z reguły efektem długotrwałego utrzymywania się w strefie niskich dochodów i nie może być traktowane równoważnie z innymi „typowymi” powodami przyznawania pomocy, lecz jako powód współwystępujący. Analiza problemu ubóstwa jest dość trudna z powodu niesprecyzowanych kryteriów, kiedy można mówić o problemie ubóstwa w rodzinie. Z punktu widzenia analiz statystycznych kryterium dochodowe dość precyzyjnie

określa ilość rodzin, których dochody nie przekraczają progu dochodowego, określonego w ustawie, i które w związku z tym mają prawo do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Jednak w bieżącej codziennej działalności pracownicy socjalni GOPS w Roźwienicy mają trudności w obiektywnym zdiagnozowaniu skali ubóstwa w poszczególnych rodzinach.

W ich opinii kryterium dochodowe nie oddaje w pełni złożoności problemu, bo na przykład wiele rodzin, które nie wykazują żadnych dochodów (ze względu na szarą strefę, migrację zarobkową itp.) tak naprawdę w stanie ubóstwa nie żyją. Efekt udzielenia pomocy z powodu ubóstwa zależy w dużej mierze od postawy podopiecznych GOPS, ich zaangażowania, dotyczącego aktywnej współpracy celem przezwyciężenia trudnej sytuacji materialnej. Postawy roszczeniowe wśród znaczącej większości klientów pomocy społecznej oraz występujące zjawisko dziedziczenia biedy powodują, że udzielane wsparcie ma charakter doraźny, a jednocześnie stały i nierokujący szans poprawy w perspektywie czasu.

W Gminie Roźwienica spotykamy dwa typy ubóstwa:

- marginalne – wynikające z indywidualnych sytuacji życiowych (wielodzietność, podeszły wiek, pozostawanie w subkulturze ubogich); często wynika z braku bądź niskich kwalifikacji zawodowych;
- masowe – o charakterze strukturalnym, utrwalonym, obejmującym wszystkie gospodarstwa domowe osiągające dochody nieznacznie wyższe od minimum socjalnego.

Ubóstwo masowe stanowi obecnie jeden z najbardziej palących problemów społecznych w Polsce. W przytoczonym podziale warto zwrócić uwagę na fakt, że wielodzietność znacząco zwiększa w naszym kraju „szanse” na znalezienie się w gronie rodzin ubogich i to jeszcze jakoby z własnej „winy”. Fakt ten jest żenujący, zwłaszcza w kontekście alarmujących danych demograficznych. Do ubóstwa o charakterze strukturalnym należy zaliczyć sytuację rodzin osób bezrobotnych, którym niewiele brakuje do przekroczenia granicy ubóstwa, zwłaszcza w przypadku bezrobocia o charakterze długotrwałym. Ta grupa społeczna ma duże szanse powiększenia istniejącej już subkultury ubóstwa a to poprzez daleko idące uzależnienie się od systemu świadczeń państwowych i innych instytucji.

W biedę popadają w naszym kraju osoby, które do niedawna żyły na dostatecznym, a nawet średnim poziomie i to niezależnie od stopnia kwalifikacji, walorów osobistych czy też użyteczności dla społeczeństwa (np. pielęgniarzy, nauczycieli). Często ta sytuacja ich zaskakuje i nie potrafią się jej skutecznie przeciwstawić. Ubożenie ludności ma skokowy charakter, szeroki

zasięg i szybkie tempo. Odnosi się to zwłaszcza do tych, którzy tracą pracę i do osób pozostających na ich utrzymaniu (Smulska, 1996).

Biorąc pod uwagę poniższy okres korzystania z pomocy GOPS Roźwienica (wg stanu na 31 grudnia 2007 r.): można stwierdzić, że głównym problemem społecznym w Gminie jest chroniczna i długotrwała bieda:

- do jednego roku - 32
- powyżej 1 roku – 285 (bieda długotrwała)
- powyżej 5 lat – 59 (bieda chroniczna).

Na drugim miejscu pod względem częstości udzielania pomocy przez GOPS klasyfikuje się **bezrobocie** – z tego powodu pomocy udzielono w 2007 roku wsparcia 198 rodzin. W analizowanym okresie pierwszy znaczny wzrost liczby rodzin wspieranych z powodu bezrobocia nastąpił w 2002 roku (o sto rodzin). Spadek nastąpił w 2004 roku (do 200 rodzin), by następnie w kolejnym roku znowu dość znacznie wzrosnąć. Długotrwały brak zatrudnienia ma istotny wpływ nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych jak zakup żywności, odzieży, utrzymanie miejsca zamieszkania. W większości przypadków prowadzi także do powstawania lub pogłębienia zjawisk patologii społecznej (uzależnień, przemocy), prowadzi do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej i konfliktów w rodzinach, prowadzi do negatywnych postaw społecznych - z jednej strony bierność, brak motywacji i wiary we własne możliwości, obniżenie poczucia własnej wartości, a z drugiej strony postawy roszczeniowej, „cwaniactwo” i korzystania z luk prawnych w systemie pomocy społecznej, dewaluowanie wartości pracy. Brak stałego źródła dochodu, wynikającego z braku zatrudnienia powoduje szybką degradację ekonomiczną rodzin, obniżając poziom życia mieszkańców. Brak środków finansowych jest częstą barierą podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych, zdobywania nowych umiejętności, a w konsekwencji podejmowania działań samopomocowych. Dlatego długotrwałe bezrobocie jest jednym z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego.

Trzecie miejsce pod względem liczny rodzin wspartych pomocą zajmuje **niepełnosprawność** - z pomocy społecznej z tego powodu korzystało w 2007 r. 97 rodzin. W 2005 roku liczba takich rodzin z wzrosła o 20%. Osoby niepełnosprawne borykają się w Gminie z utrudnionym dostępem do specjalistycznej opieki medycznej, wysokimi kosztami leczenia, trudnościami w rehabilitacji, dostępie do sprzętu rehabilitacyjnego i protez.

Podobna liczba rodzin jest objęta pomocą GOPS z powodu **bezzadności w sprawach opieki wychowawczej** - dotyczyło to grupy 89 rodzin. W opinii pracowników socjalnych w okresie ostatnich kilku lat powodów niewydolność opiekuńczo-wychowawcza należy upatrywać negatywnych skutkach migracji zarobkowej (niepełne rodziny, pozostawienie dzieci pod opieką dziadków, krewnych itp.). Wiele rodzin z powodu zarobkowego wyjazdu za granicę jednego lub dwojga rodziców traci realną możliwość sprawowania opieki wychowawczej nad dziećmi. Kolejne miejsce wśród powodów korzystania z pomocy społecznej zajmuje **długotrwała choroba** - 83 rodziny z tego powodu korzysta z pomocy GOPS. Analizując dane liczbowe w tym aspekcie można stwierdzić, że w analizowanym okresie liczba ta wzrasta.

Kolejne miejsca wśród powodów wsparcia ze strony GOPS i zajmują:

- **wielodzietność** – z tego powodu w 2007 roku GOPS wspierał 26 rodzin.
- **rodzina niepełna** - 21 wspieranych rodzin w 2007 roku;
- **alkoholizm** – 19 rodzin objętych wsparciem. Można zaobserwować systematyczny wzrost liczby rodzin objętych wsparciem GOPS z tego powodu - od 2002 roku sześciokrotny wzrost.

W 2007 roku był jeden przypadek wsparcia z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

GOPS nie odnotował potrzeby wsparcia z powodu ochrony macierzyństwa oraz problemu bezdomności. Liczbowe oraz procentowe zestawienie powodów udzielania wsparcia z pomocy społecznej w latach 2001 – 2007 na terenie Gminy Roźwienica przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

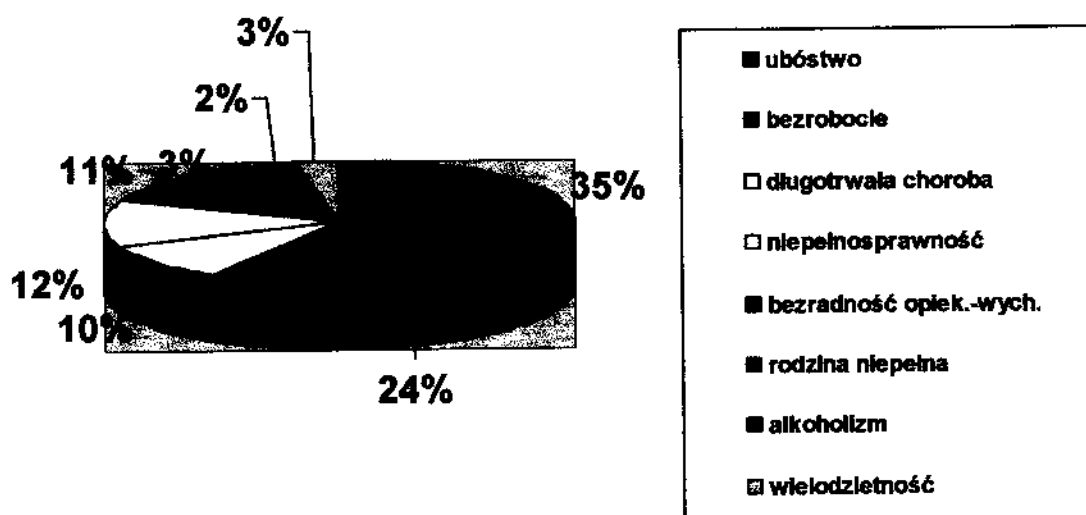
Tabela 10. Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w Gminie 2001-2007*

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY						
Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
UBÓSTWO	289	393	412	283	338	356	286
BEZROBOCIE	186	283	286	203	287	276	198
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	62	89	97	87	106	116	97
RODZINA NIEPEŁNA	10	15	9	47	43	45	21
CHOROBA DŁUGOTRWALA	41	73	81	74	98	112	83
WIELODZIETNOŚĆ	22	29	18	48	58	60	26

POTRZEBA OCHRONY MACIERZYNSTWA	46	28	42	22	14	0	0
BEZRADNOŚĆ OPIEKUŃCZO - WYCH.	121	168	183	106	101	115	89
BEZDOMNOŚĆ	0	0	0	0	0	0	0
ALKOHOLIZM	0	3	5	11	18	17	19
TRUDNOŚCI SPÓŁ. PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	0	0	1	0	1	0	1

*jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku powodów. Źródło: dane GOPS Roźwienica

Wykres 16. Powody udzielania pomocy społecznej w Gminie Roźwienica w 2007 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Roźwienica

5.4. Ocena ośrodka pomocy społecznej.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w opinii badanych jest oceniana pozytywnie. Blisko 60 % respondentów ma o lokalnej ośrodków pomocy społecznej dobrą opinię – 48,5 % ocenie ją dobrze, a 10 % bardzo dobrze. Ponad co trzeci pytany jest zdania, że ośrodek pomocy społecznej aspekt można ocenić średnio – 36 %. Mniej, niż co dziesiąty ocenia pracę GOPS negatywnie – 6 %.

Wykres 4. Jak oceniany jest GOPS w Roźwienicy?

Źródło: opracowanie własne

Poniższe tabele przedstawiają ocenę pomocy społecznej ze względu na ważne cechy – płeć, ocenę własnej sytuacji materialnej, rodzaj zatrudnienia.

Tabela 11. Jak oceniany jest GOPS ze względu na płeć?

	Płeć		Ogółem
	Kobieta	Mężczyzna	
bardzo dobrze	5,2%	4,5%	9,7%
dobrze	20,1%	28,4%	48,5%
średnio	18,7%	17,2%	35,8%
źle	2,2%	2,2%	4,5%
Ogółem	47,0%	53,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Lepiej działania ośrodka pomocy społecznej oceniają mężczyźni, – co trzeci ocenia je dobrze - 30 %, a 4,5 % bardzo dobrze (odpowiedni w grupie kobiet jest to 20 % wskazań na dobrze i 5 % na bardzo dobrze). Najlepiej GOPS postrzegają osoby, które swoją sytuację materialną oceniają jako średnią (ponad 25 % wskazań „dobrze” i 5 % na „bardzo dobrze”) oraz jako średnią (10 % wskazań na oceną dobrą). Negatywną opinię o pomocy społecznej mają osoby, które oceniają swoją sytuację materialną jako złą lub zdecydowanie złą. Rozkład opinii na temat GOPS w zależności od oceny własnej sytuacji materialnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Ocena GOPS ze względu na ocenę własnej sytuacji materialnej

	Ocena własnej sytuacji materialnej				
	bardzo dobrze	dobrze	średnio	źle	zdecydowanie źle
bardzo dobrze	,7%	3,0%	5,2%	,7%	,0%
dobrze	1,5%	10,4%	25,4%	9,7%	1,5%
średnio	,0%	5,2%	19,4%	8,0%	1,5%
źle	,0%	,0%	1,5%	2,5%	2,2%
bardzo źle	,0%	,7%	,0%	,7%	,0%
Ogółem	2,2%	19,4%	51,5%	21,6%	5,2%

Rozwój Rozwoju
Demokracji Lokalnej

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego
35-065 Rzeszów, ul. Przesmyk 6 tel. (17) 86 26 964, tel./fax. (17) 85 07 420 e-mail: biuro@frdl.rzeszow.pl www.frdl.rzeszow.pl

Najlepiej działania ośrodka pomocy społecznej oceniają pracownicy instytucji publicznej – 14 % wskazań na ocenę dobrą i 4,5 % na bardzo dobrą, emeryci i renciści, – co dziesiąty ocenia GOPS dobrze oraz osoby niepracujące lub bezrobotne – ponad 10 % opinii pozytywnych.

Tabela 13. Ocena GOPS ze względu na rodzaj zatrudnienia

	Pracownicy instytucji publicznej	Pracownicy instytucji publicznej	Pracownicy instytucji publicznej	Pracownicy instytucji publicznej	Pracownicy instytucji publicznej	Pracownicy instytucji publicznej	Pracownicy instytucji publicznej
bardzo dobrze	,7%	,0%	4,5%	2,2%	,7%	,7%	,7%
dobrze	,7%	5,2%	14,2%	8,2%	3,7%	3,0%	10,4%
średnio	,7%	3,7%	10,4%	4,5%	3,7%	3,7%	4,5%
źle	,0%	,0%	1,5%	,0%	,0%	,0%	,7%
bardzo źle	,0%	,0%	,7%	,7%	,0%	,0%	,0%
Ogółem	2,2%	9,0%	31,3%	15,7%	8,2%	7,5%	16,4%

Źródło: opracowanie własne

6. Identyfikacja najistotniejszych problemów społecznych.

Zdiagnozowania ważnych problemów społecznych mieszkańców Roźwienicy opisanych w tym rozdziale dokonano na podstawie analizy danych „zastanych” (statystyk, zestawień i danych GOPS) oraz w oparciu o wypowiedzi uczestników warsztatów partycypacyjnych.

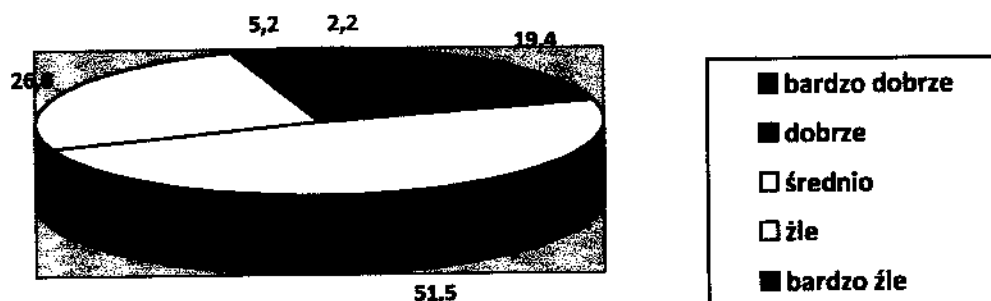
6.1. Bieda i ubóstwo.

Zestawienie powodów udzielania pomocy socjalnej wskazuje na poważny problem społeczny w Gminie, jakim jest ubóstwo znacznej części mieszkańców. Powiększanie się obszaru biedy, ubóstwa, niedostatku to dominujące zjawiska w dobie przedłużającego się okresu transformacji w Polsce. Pojęcia te można stosować zamiennie, można też uważać je za pewną skalę, gdzie niedostatek to najłagodniejsza, a bieda – najostrejsza forma zjawiska. Ubóstwo to stan niedoboru, powodujący permanentny brak możliwości zapewnienia elementarnych potrzeb, co prowadzi do kryzysu, którego rodzina lub jednostka nie są w stanie przezwyciężyć o własnych siłach, bez pomocy z zewnątrz. Ubóstwo jest zjawiskiem, które trzeba rozpatrywać w dwóch aspektach: ekonomicznym i duchowym (Dyczewski, 1993). Człowiek ubogi z jednej strony nie ma, co jeść, nie posiada dachu nad głową, nie ma się, w co ubrać, z drugiej zaś strony pozbawiony jest poczucia bezpieczeństwa, jest osamotniony, a poprzez brak dostępu do szkoły ma ograniczoną możliwość uczestnictwa w życiu publicznym, co spycha go na margines życia społecznego. Ubóstwo może dotknąć człowieka z winy jego samego lub być rezultatem działania czynników zewnętrznych. Można, zatem uznać je za zawinione wtedy, gdy powoduje je alkoholizm,

narkomania bądź patologiczna niezdolność podjęcia i kontynuowania pracy. O niezawinionym ubóstwie mówi się, gdy człowiek otrzymuje tak niskie wynagrodzenie, rentę lub emeryturę, że nie wystarcza mu ona na życie, mimo że wcześniej przepracował rzetelnie odpowiednią ilość lat (Zawada, 2002 r.).

O ocenę własnej sytuacji materialnej zapytano uczestników badania ankietowego w Gminie Roźwienica. W opinii połowy respondentów ich sytuację materialną można określić jako średnią. Jednak ponad co trzeci pytany negatywnie ocenia swoje warunki materialne, w tym co czwarty źle, a 5 % bardzo źle. Co piąty uczestnik sondażu uważa, że jego sytuacja materialna jest dobra.

Wykres 5. Ocena własnej sytuacji materialnej przez mieszkańców Gminy Roźwienica

Źródło: opracowanie własne

Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że jest spora grupa mieszkańców Gminy, którzy są przekonani o dużej dysproporcji między ich warunkami życia, a „standardem” życia przeciętnego mieszkańca naszego kraju. Mimo publicznych informacji o wzroście gospodarczym, spadku bezrobocia i wyższych wskaźnikach stopy życiowej spora część mieszkańców Roźwienicy nie zauważa poprawy swojej sytuacji.

Z danych GOPS w Roźwienicy wynika, że okres korzystania z pomocy społecznej z powodu złej sytuacji materialnej na terenie Gminy przedstawia się następująco:

- do jednego roku – 32 rodziny,
- od 1 roku do 2 lat – 64 rodziny – są to rodziny, które znalazły się w przejściowej trudnej sytuacji ze względu na zdarzenia losowe bądź inne sytuacje kryzysowe w rodzinie;
- od 3 do 5 lat – 189 rodzin;

- od 6 do 12 lat – 39 rodzin - to rodziny o bardzo niskich dochodach, w wielu przypadkach rodziny wielodzietne oraz osoby w podeszłym wieku, osoby niepełnosprawne, ciężko lub długotrwale chore.

- powyżej 12 lat – 20 rodzin;

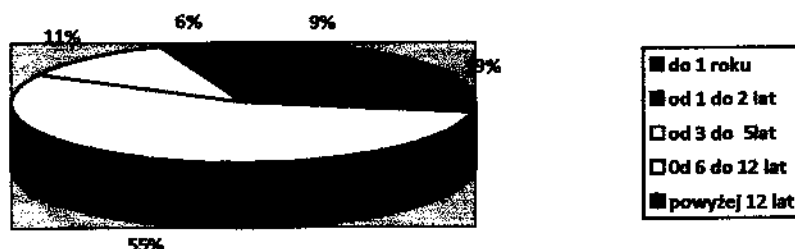
Tabela 12. Liczba rodzin i okres korzystania rodzin z pomocy społecznej (za 2007 rok)

Okres	Liczba rodzin	% ogółu
Do 1 roku	32	9,3 %
Od roku do 2 lat	64	18,6 %
Od 3 do 5 lat	189	55 %
Od 6 do 12 lat	39	11,3 %
Powyżej 12 lat	20	5,8 %

Źródło: dane GOPS Roźwienica

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że w 2007 roku ponad połowa wspieranych przez GOPS rodzin korzysta z pomocy w okresie od 3 do 5 lat. Co dziesiąta wspierana rodzina korzysta z pomocy społecznej od 6 do 12 lat, a co piąta rodzina (19 %) od roku do 2 lat. Powyżej 12 lat ze wsparcia GOPS korzysta 6 % rodzin objętych wsparciem. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres 17. Okres korzystania ze wsparcia GOPS Roźwienica (dane za 2007 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Roźwienica

W przypadku około 40 rodzin, korzystających ze wsparcia GOPS kilkanaście lat można mówić o zjawisku dziedziczenia biedy. Rodziny, które na dłużej wchodzą w system pomocy społecznej, dość często przekazują wzorce zachowań i zdobywania środków do życia swoim dzieciom.

Z wywiadów z pracownikami socjalnymi wynika, że duża grupa dzieci z rodzin wykluczonych ma problemy z nauką. W ich opinii z pomocy społecznej na pewno będzie korzystać większość dzieci z rodzin beneficjentów GOPS. Wynika to ze sposobu wychowania (postawa roszczeniowa, życie dniem dzisiejszym, niewiara we własne możliwości zmiany sytuacji, niskie poczucie wartości pracy i szacunku do pracy) oraz obserwacji jak rodzice „łatwo” zdobywają pieniądze

z pomocy społecznej. Często podopieczni GOPS przychodzą do ośrodka z dziećmi, mimo prób i upomnień pracowników. W ten sposób pojawiają się w świadomości dzieci określone wzorce zachowań, a jeżeli to odbywa się regularnie przez lata to utrwalane są jako sposób na życie (zasiłek jako forma regularnego „wynagrodzenia”).

Wśród rodzin w trudnej sytuacji materialnej są również rodziny wielodzietne, choć są i takie które mimo wielodzietności radzą sobie z codziennymi problemami materialnymi. Należy jednak podkreślić, że część bardziej ambitnych dzieci, choć jest to mały procent, jest w stanie się usamodzielnąć i przez edukację poprawić swoją sytuację materialną. Dlatego w ostatnim okresie Gmina kładzie szczególny nacisk Dzieci te wspierane są w formie dożywiania, pomocy rzeczowej np. wyprawek szkolnych, pomocy stypendialnej itp.

W rodzinach trudnej sytuacji materialnej często towarzyszy alkoholizm i bezrobocie. Są to problemy współwystępujące. W głównej mierze bezrobocie wynika z nadużywania alkoholu, oraz braku kwalifikacji zawodowych, a także niskiej aktywności w wychodzeniu z trudnej sytuacji rodziny. GOPS głównie poprzez pracę socjalną, stara się pomagać tym rodzinom. Organizowane są szkolenia, pomaga się im w skierowaniu na leczenie osób z problemem alkoholowym. Dzieci z tych rodzin są wysyłane bezpłatnie na kolonie, udzielane są zasiłki celowe i okresowe na wyposażenie dzieci w artykuły szkolne, oraz odzież i obuwie przed rozpoczęciem roku szkolnego. W większości rodzin jest to pomoc doraźna, która nie przyniesie efektów długofalowych. Jednak na podstawie wywiadów z pracownikami socjalnymi można stwierdzić, że część dzieci z rodzin obecnie zagrożonych wykluczeniem ma szansę na usamodzielnienie i poprawę sytuacji życiowej poprzez edukację. Dzieci te wspierane są w formie dożywiania, pomocy rzeczowej np. wyprawek szkolnych, pomocy stypendialnej itp.

Na terenie Gminy podejmowane są inicjatywy służące ograniczaniu zjawiska dziedziczenia biedy. Między innym w ramach Programu Integracji Społecznej w planie na okres 2008 – 2009 organizowane są i będą w przyszłości otwarte konkursy ofert w zakresie wsparcia rozwoju i wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, wsparcia i poradnictwa dla rodzin w sytuacjach trudnych, kryzysowych w tym: dostęp do porad specjalistycznych (pedagogiczne, psychologiczne, prawne, zawodowe). Do działań na rzecz ograniczenia ubóstwa oprócz GOPS włączają się także lokalne stowarzyszenia, które z jednej strony biorą udział w konkursach, z drugiej organizują swoje cykliczne akcje dobroczynne.

6.2. Bezrobocie.

Bezrobocie polega na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i chcących pracować (warunek ten często się pomija jako trudny do weryfikacji) nie znajduje zatrudnienia. Bezrobocie w Gminie Roźwienica jest zjawiskiem, które dotyka dużą grupę mieszkańców. W 2007 roku GOPS udzielił z tego powodu pomocy 198 rodzinom. Straty i skutki społeczne, które powoduje bezrobocie są trudne do oszacowania. Przyczynia się do degradacji społeczności - nie tylko samych bezrobotnych, ale także ich rodzin. Proces od utraty pracy, przejścia na zasiłek, jego utrata do długotrwałego korzystania z pomocy społecznej dość szybko prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi jego konsekwencjami. Bezrobocie wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji – zabezpieczenia potrzeb materialnych, poczucie bezpieczeństwa, pełnienia roli opiekuńczej i wychowawczej. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem wymusza także ograniczanie wydatków związanych z kształceniem dzieci. Trudna sytuacja materialna w rodzinie niejednokrotnie oznacza ograniczenie planów dalszego kształcenia młodych ludzi, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwoju uzdolnień w drodze dalszej edukacji czy zajęć dodatkowych. Z drugiej strony bezrobocie jednego, czy dwojga rodziców nie pozostają bez wpływu na dokonywaną przez młodych ludzi ocenę rzeczywistości oraz ich własnej wartości - poczucie niższej pozycji. Popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z rówieśnikami i nauczycielami. Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne takie jak nadużywanie alkoholu. W opinii pracowników socjalnych ocena skutków bezrobocia jest zależna od długości okresu pozostawania bez pracy. Im dłuższy okres tym skutki społeczne są bardziej negatywne i trudne do poprawy sytuacji. Zjawisko bezrobocia jest zjawiskiem patologicznym, gdyż pozbawia ono możliwości zaspokojenia jednej z podstawowych potrzeb - potrzeby pracy. Do negatywnych skutków należy:

- obniżenie materialnego poziomu życia,
- emigracje wykształconych kadr, zwłaszcza młodych ludzi,
- frustracje poszczególnych osób i związane z tym poczucie nieprzydatności prowadzące do utraty zdrowia i obniżenie kondycji psychicznej,
- patologia przejawiająca się alkoholizmem, przestępczością, stosowaniem przemocy, poszukiwanie nielegalnych źródeł dochodów.

Negatywne skutki bardzo wyraźnie i wymiennie uwypuklają się w sferze materialnej, prowadząc w bardzo krótkim czasie do obniżenia poziomu konsumpcji, konieczności korzystania z zasiłków społecznych. Duża ilość bezrobotnych ma na utrzymaniu rodzinę, więc skutki utraty pracy dotyczą całe rodziny, wpływając na pogorszenie dotychczasowego standardu życia. Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. W grupie osób, które nie pracują można zidentyfikować największy odsetek doświadczających biedy.

W Gminie Rożwienica bezrobotni mogą liczyć na zatrudnienie w ramach robót publicznych i stażów oraz pomoc w formie zasiłków celowych na pokrycia dojazdów w poszukiwaniu pracy. W 2007 roku z poszczególnych form wsparcia skorzystała następująca liczba osób:

- staże - 6 osób
- roboty publiczne - 5 osób
- zasiłki celowe na poszukiwanie pracy - 5 osób.

W wyniku tych działań 3 osoby podjęło pracę.

Sytuacja bezrobotnych w gminie Rożwienica jest opisana w Rozdziale „Szczegółowe informacje na temat Gminy”.

6.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Jednym z problemów, z którym boryka się część mieszkańców Gminy Rożwienica jest bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Z powodu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej w 2007 roku GOPS wspierał 89 rodzinom. Bezradność opiekuńczo – wychowawcza to problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i małżeńskich, niedojrzałość emocjonalna rodziców, problemy wychowawcze i brak wzorców rodzicielskich w środowisku rodzinnym, ujawniające się u młodych rodziców w postaci nieumiejętności opieki nad własnymi dziećmi. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka. W rodzinach niewydolnych wychowawczo rodzicom brakuje umiejętności tworzenia dobrego, rodzinnego klimatu, rozładowywania konfliktów i napięć bez agresji, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa. W wielu sytuacjach dzieci pozostawione są „same sobie”, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników poza domem, częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Rośnie liczba rodzin niepełnych z powodu wyjazdu za granicę jednego z rodziców, samotnego

macierzyństwa z wyboru itp. Problemy te są również pochodną rozwodów, które jak przedstawia poniższe zestawienie mają tendencję wzrostową.

Tabela 14. Liczba rozwodów w skali kraju, województwa i powiatu.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kraj	41948	42694	45243	45326	48545	56242	67457	71722
Woj. Podkarpackie	1451	1495	1546	1677	1712	2218	2686	2301
Powiat Jarosławski	62	72	91	114	100	132	151	128

Źródło: dane Powiatu Jarosławskiego

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest coraz częstszą podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Według stanu na 31.07.2007r. w rodzinach zastępczych w Powiecie jarosławskim przebywało 115 dzieci. Według danych PCPR w Jarosławiu obserwuje się tendencję wzrostu liczby dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych. Rodziny zastępcze to głównie osoby spokrewnione w ok. 87%. Pozytywną tendencją jest stały wzrost liczby rodzin zastępczych niespokrewnionych, jednak w sumie jest to zbyt mały procent. Problemem pozostaje sprawa zapewnienia pełnego usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, szczególnie kwestia zapewnienia im mieszkania w tym tzw. Mieszkania chronionego. Problem ten w zasadzie nie występuje w przypadkach opuszczania rodzin zastępczych. W bliskiej okolicy gminy w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie działa Dom Dziecka w Jarosławiu. Dom ten posiada 36 miejsc w budynku przy ul. Poniatowskiego oraz 6 miejsc w tzw. mieszkaniu usamodzielnienia. W prowadzonym przez powiat Domu Dziecka, który spełnia obowiązujące standardy, przebywa obecnie 20 dzieci z innych gmin. Przyczynami umieszczania dzieci i młodzieży w domach dziecka są problemy opiekuńczo - wychowawcze, sieroctwo, przemoc w rodzinie, uzależnienia, wyjazdy za granicę rodziców, problemy rodzinne.

6.4. Niepełnosprawność. Długotrwała choroba.

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny

i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli:

- osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczoney przez powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję przy ZUS, KRUS;
- osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi, które jednak nie posiadają orzeczeń formalnych.

Jeżeli niepełnosprawny funkcjonuje w rodzinie to jego niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Wsparcia wymaga nie tylko niepełnosprawny, ale także jego rodzina, bo to ona boryka się z trudami zapewnienia mu opieki. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i umożliwiającego poruszanie i samoobsługę. Dużym problemem są także bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej (np. Urząd Gminy, GOPS, Kościoły, szkoły). Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

Na terenie Gminy Roźwienica jest obecnie 290 osób niepełnosprawnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc tym osobom i ich rodzinom w formie: zasiłków celowych, zasiłków okresowych, pomocy żywnościowej oraz pracy socjalnej. Jedną z form pomocy osobom niepełnosprawnym jest kierowanie ich do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, celem uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności bądź stopniu niepełnosprawności. Ośrodek świadczy pomoc w wypełnianiu wniosku, druki znajdują się w posiadaniu GOPS. Po uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (umiarkowany, znaczny) i spełnieniu kryterium przewidzianego w ustawie o pomocy społecznej osoba ma prawo do skorzystania z zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku celowego oraz z zasiłku pielęgnacyjnego.

Gmina Roźwienica zapewnia dowóz dzieci niepełnosprawnych do Ośrodka Rehabilitacyjno - Edukacyjno- Wychowawczego w Jarosławiu (w 2007 roku przeznaczono na ten cel ponad 17 tys zł.) Ponadto dla części dzieci niepełnosprawnych zapewniona jest całodobowa opieka pielęgnacyjna w Ośrodku Opiekuńczo-Wychowawczym nr 3 w Przemyśle.

6.5. Przemoc w rodzinie.

Zgodnie z KK przemoc w rodzinie to „zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody”. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, charakteryzującym się tym, że:

- jest intencjonalna to znaczy, że jest zamierzonym działaniem, które ma na celu, kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nie równe, co oznacza, że jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza od sprawcy),
- narusza prawa i dobra osobiste, co oznacza, że sprawca wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.),
- powoduje cierpienie i ból, to znaczy, że sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Formy przemocy to:

- przemoc fizyczna – popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, duszenie itp.
- przemoc psychiczna – izolacja, groźby, ignorowanie, ośmieszanie, upokorzenie, wyzywanie.
- przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań seksualnych, gwałt.
- przemoc ekonomiczna – ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zarobionych, zaoszczędzonych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy itp.

GOPS realizuje ogólnopolską procedurę interwencji wobec przemocy domowej – program „Bezpieczeństwo w rodzinie NIEBIESKA KARTA”. Pracownicy socjalni współdziałając z policją w trakcie interwencji odbywają wspólną wizytę w domu pokrzywdzonych, opracowują plan pomocy i uruchamiają lokalny system wsparcia. Przemoc w rodzinie na terenie gminy najczęściej powiązana jest z alkoholizmem.

Bardzo trudno jest określić skalę występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy gdyż jest ono powiązane z innymi patologiami społecznymi (alkoholizmem, bezrobociem, ubóstwem) i nadal jest tematem wstydliwym, uważanym za wewnętrzne sprawy rodzin. Barierą do postawienia rzeczywistej diagnozy sytuacji jest niska świadomość społeczna przejawów przemocy oraz niechęć środowiska do „wtrącania się” w sprawy rodzinne innych. Przemoc w rodzinie, to wciąż temat tabu, dlatego jej ofiarom tak trudno otrzymać fachową pomoc.

Również, dlatego powszechne jest przekonanie, że statystyczne dane policyjne daleko odbiegają od rzeczywistej liczby i skali przemocy. Lokalna Policja nie notuje, bowiem przypadków przemocy w rodzinie na terenie gminy Roźwienica. Interwencja kryzysowa, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie należy do zadań powiatu.

Zjawisko przemocy występuje w Gminie prawie wyłącznie w rodzinach, w których istnieje problem alkoholowy. Pracownicy GOPS reagują na zgłoszenia (najczęściej jest to demolowanie pomieszczeń i urządzeń, awantury, wyzywania, pobicia), wyjeżdżają na interwencje, w razie konieczności zawiadamiają Policję. Takich sygnałów nie ma jednak wiele (kilka w ciągu roku), ponieważ rodziny uzależnionych wstydzą się lub boją zgłaszać przypadki przemocy.

Ofiarom przemocy, które zdecydują się skorzystać z profesjonalnego wsparcia pomaga Punkt Interwencyjny, działający przy PCPR w Jarosławiu. Udziela on pomocy poprzez:

- porady prawne
- porady psychologiczne
- usługi bytowe w postaci schronienia.

W 2007 r. z poradnictwa skorzystało ponad 150 osób, w tym 30 z związku problemem przemocy w rodzinie. Z mieszkania kryzysowego skorzystało 5 matek z 15 dziećmi.

W przypadkach trudniejszych wymagających wzmożonych działań terapeutycznych, osoby będące ofiarami przemocy kierowane są do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach.

6.6. Problemy uzależnień.

Alkoholizm to proces patologiczny, objawiający się zaburzeniem czynności organizmu. Zespół uzależnienia od alkoholu (choroba alkoholowa, nałóg alkoholowy) zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Objawy tej choroby to przede wszystkim takie zjawiska jak:

- zmiana tolerancji na alkohol;
- objawy abstynenckie
- koncentracja życia wokół spożywania alkoholu.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni w Roźwienicy spotykają się od wielu lat. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2007 roku udzielił wsparcia 19 rodzinom parającym

się z problemem alkoholizmu. Zjawisko to ujawnia się także w rejestrze policji, który w 2006 roku odnotował aż 32 przypadki nietrzeźwych kierowców.

Według danych GOPS na terenie Gminy jest 26 osób uzależnionych od alkoholu, w tym 9 żyjących w rodzinach. Cztery nich to rodziny wielodzietne, ale pracownicy socjalni nie zaobserwowali na razie problemu uzależnienia wśród dzieci i młodzieży z tych rodzin. Sytuacja tych rodzin jest jednak systematycznie monitorowana, ze względu na duże prawdopodobieństwo wystąpienia np. problemu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej. Pracownicy socjalni prowadzą w pracę socjalną w formie rozmowy uświadamiającej problem zarówno osobie uzależnionej jak i rodzinie. Rodzinom udzielana jest także pomoc w formie materialnej, żywnościowej i finansowej. W 2007 roku 19 osób uczęszczało na terapię, 9 osób dojeżdżało na leczenie, 4 przebywało na leczeniu zamkniętym.

Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest złożony, ponieważ obok alkoholizmu występują: bieda, bezrobocie, problemy wychowawcze, problemy zdrowotne, wchodzenie w konflikt z prawem. Zjawisku nadużywania alkoholu często towarzyszy zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej zarówno wobec dorosłych jak i dzieci. W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc zarówno pracownicy socjalni jak i policja stosują procedurę niebieskich kart. Uzależnieni od alkoholu z terenu Gminy Roźwienica mają możliwość uzyskania pomocy w Oddziale Leczenia Uzależnień oraz Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, zlokalizowanych w Jarosławiu. Wsparcie można uzyskać także w Grupie Anonimowych Alkoholików AL-Anon", „Al-Teen" oraz „Alternatywa" działającej przy Kościele oo. Dominikanów w Jarosławiu.

Gmina posiada Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi, natomiast brak jej Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach GPPA na terenie gminy realizowane są m.in. następujące zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- 1) Kontynuacja działalności punktu konsultacyjnego czynnego od poniedziałku do piątku,
- 2) Udzielanie informacji o chorobie alkoholowej i sposobach jej leczenia,
- 3) Przeprowadzanie rozmów profilaktyczno-motywacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu,

4) Edukacja publiczna - rozprowadzanie ulotek, poradników, broszur, czasopism o tematyce alkoholowej,

5) Współpraca z placówkami leczniczymi w zakresie pomocy osobom uzależnionym,

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

1) Udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom – rekolekcje, pielgrzymki trzeźw ościowe, mityngi,

2) Wskazywanie miejsc i adresów grup AA - AL-Anon. AL. Teen,

3) Zapewnienie udziału w obozach, koloniach oazach terapeutycznych dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych,

4) Umożliwienie bezpłatnych przejazdów osobom leczonym w Poradni Odwykowej w Jarosławiu,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

1) Realizacja w szkołach profesjonalnych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży

2) Udział uczniów w imprezach artystycznych o motywach informacyjnych i edukacyjnych,

3) Pomoc w organizacji zimowych ferii we wszystkich szkołach na terenie gminy,

4) Spotkania młodzieży szkolnej z funkcjonariuszem policji oraz członkami GKRPA przed wakacjami - akcja „Bezpieczne wakacje”,

5) Udział młodzieży szkolnej w konkursach plastycznych, sportowych, o problematyce uzależnień,

6) Organizacja czasu wolnego dla uczniów - pomoc szkolnym klubom sportowym organizującym zajęcia pozalekcyjne.

4. Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych nastąpi w ramach

uchwały Rady Gminy /Uchwała Nr 95/111/93 z dnia 29 czerwca 1993r/ w sprawie ilości i usytuowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych :

1) W przypadku łamania art. 13 i art.15 ustawy wnioskowanie o wycofanie zezwolenia.

2) Zaopatrzenie sprzedawców w regulacje prawne Ustawy o wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi oraz ulotki, broszury, plakaty.

5. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń oraz osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

1) Stałe kontakty GKRPA z PARPA. Pełnomocnikiem Wojewody ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Odwykową w Jarosławiu, Szpitalem Specjalistycznym w Żurawicy.

2) Organizowanie dostępu do szkoleń dla przedstawicieli policji, pracowników służby zdrowia, członków GKRPA.

Najważniejszą grupą odbiorców profilaktyki uzależnień są dzieci i młodzież, ponieważ najłatwiej ulegają negatywnym wpływom. Gminne Gimnazjum w Roźwienicy opracowało szkolny program profilaktyki, którego główne cele to:

- Wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia.
- Niedopuszczenie do występowania zjawisk patologicznych na terenie szkoły.
- Ograniczenie i eliminowanie zachowań agresywnych wśród dzieci i młodzieży.
- Uświadomienie uczniom zagrożeń występujących w środowisku lokalnym.
- Podniesienie estetyki i czystości w szkole, jej otoczeniu i miejscowości.
- Realizacja działań profilaktycznych systematycznie na wszystkich szczeblach kształcenia w Zespole Szkół.

Przygotowało także cały zestaw procedur postępowania w przypadku pojawienia się alkoholu lub substancji psychoaktywnych na terenie szkoły, podejrzenia lub stwierdzenia, że uczeń jest pod wpływem wyżej wymienionych środków. Działania podjęte przez Rady Pedagogiczne są oparte o podstawy prawne:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

W Gminie Roźwienica brak odnotowanych przypadków zażywania lub posiadania narkotyków. Nie oznacza to wcale, że problem taki nie występuje, może być on w formie ukrytej. Dlatego bardzo ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych oraz prowadzenie prewencji, jeśli zachodzi taka potrzeba.

6.7. Mapa występowania problemów społecznych na terenie Gminy.

Spośród 11 sołectw Gminy najwyższy procentowy wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców występuje w: Woli Węgierskiej - 28 % mieszkańców jest odbiorcami świadczeń z OPS oraz Chorzowie - 27 %. W Rudołowicach wsparciem GOPS objętych jest 24 % ludności, w Woli Roźwienickiej - 22 %, Czastkowicach - 20 %, Bystrowicach - 19 %, Węgerce - 16 %, Więckowicach - 14%.

W Roźwienicy oraz Czudowicach, co dziesiąty mieszkaniec korzysta ze wsparcia pomocy społecznej. Najmniejszą grupę podopiecznych GOPS wśród mieszkańców mają Tyniowice - 8 %.

Sześć sołectw Gminy Roźwienica jest zagrożonych pauperyzacją. Najbardziej zagrożone sołectwa to Wola Węgierska, Chorzów i Rudołowice.

Wola Węgierska jest najbardziej oddaloną miejscowością, około 20 km od centrum Gminy. Są to tereny pagórkowate i górzyste, gleby słabe, większość klasy IV i V, w związku z tym dochody z rolnictwa są niskie. Dojazd do najbliższego miasta, a co za tym idzie większych zakładów pracy jest utrudniony - daleka odległość, zły stan dróg, ograniczone środki na przejazdy, nieodpowiednia sieć i czas połączeń. Mieszkańcy tej miejscowości korzystają najczęściej z pomocy społecznej z powodu biedy i ubóstwa. W stosunku do liczby mieszkańców w Woli Węgierskiej mieszka także największa liczba rodzin wielodzietnych.

We wsi Chorzów przyczyny korzystania z pomocy GOPS są podobne jak w Woli Węgierskiej. To miejscowość również leżąca w dużej odległości od centrum gminy, ze słabymi glebami (przeważa IV i V klasa), w terenie pagórkowatym. Głównym problemem jest bieda spowodowana niską dochodowością mieszkańców. Często jedyne źródło dochodu dla całej rodziny stanowią renty lub emerytury oraz świadczenia z pomocy społecznej. Tu także występuje zjawisko dziedziczenia biedy.

W Rudołowicach bezrobocie wynika po pierwsze z braku ofert pracy, ale również z unikania zatrudnienia. Tutaj także jest wiele rodzin wielodzietnych.

Podział na mieszkańców, którzy korzystają ze wsparcia GOPS w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Korzystający z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy

Lp	Sołectwa	Ilość środowisk	Ilość osób w środowiskach OPS			
			Ilość osób w środowiskach ogółem	w tym do 17 lat	Liczba mieszk. (2006 r)	% osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców
1	Bystrowice	25	100	53	539	18,5
2	Chorzów	21	84	32	304	27,6
3	Cząstkowice	24	96	57	478	20
4	Czudowice	6	24	12	239	10
5	Rożwienica	20	80	38	776	10
6	Rudołowice	81	324	170	1.348	24
7	Tyniowice	9	36	26	429	8
8	Węgierka	39	156	92	973	16
9	Więckowice	8	32	18	221	14,4
10	Wola Rożwienicka	31	124	65	567	22
11	Wola Węgierska	42	168	125	601	28
	Ogółem	306	1224		6.538	20

Źródło: GOPS Rożwienica

... sołectwa zagrożone pauperyzacją (16 – 29,99%)

W oparciu o wywiady z pracownikami GOPS w Rożwienicy oraz o informacje uzyskane podczas warsztatów strategicznych opracowana została poniższa mapa nasilenia najpoważniejszych problemów społecznych w poszczególnych sołectwach Gminy tj. bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności i długotrwałej choroby, alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.

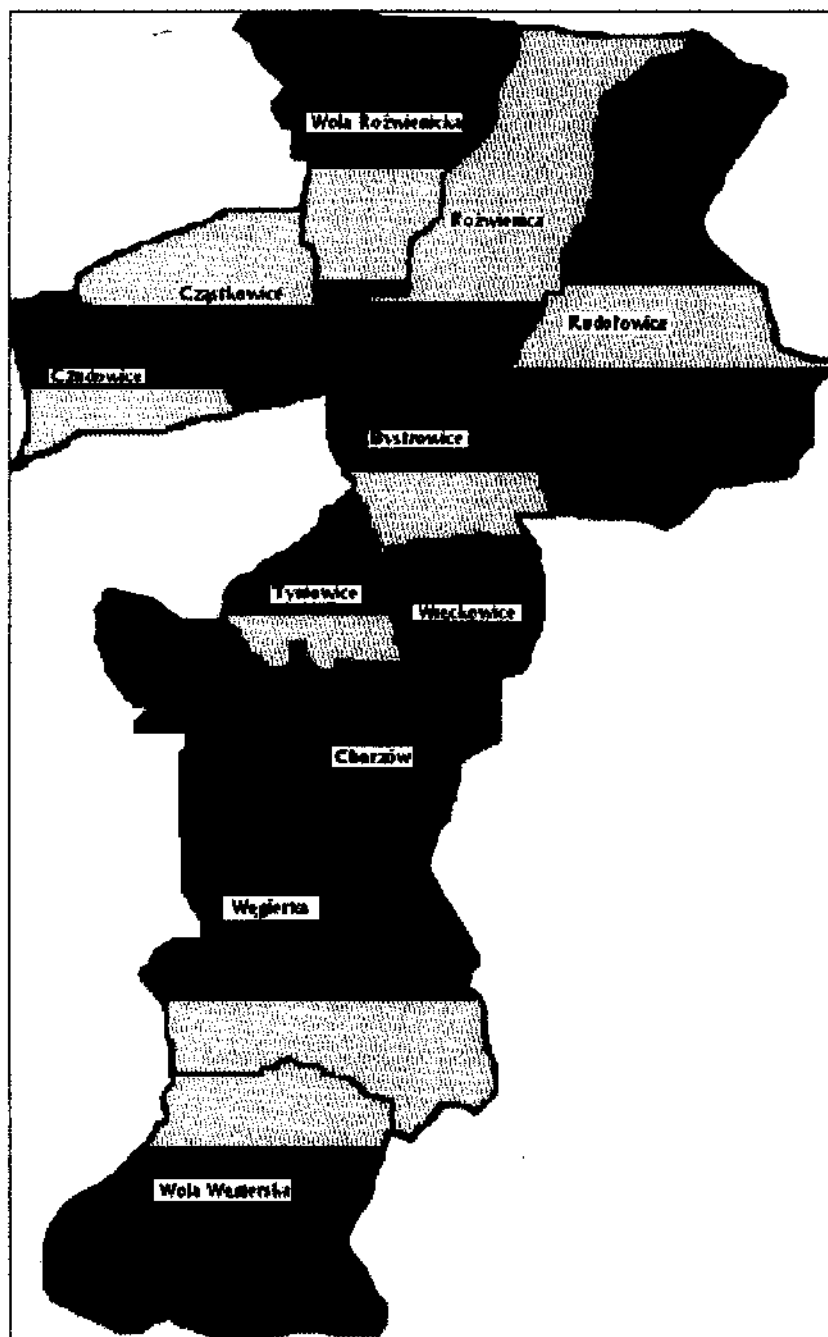
Oznaczenie najważniejszych problemów społecznych na mapie ma jednak raczej charakter zilustrowania ich skali i nasilenia w poszczególnych sołectwach niż określenie dokładnych miejsc ich występowania. Dlatego mapę poniższą należy odczytywać jako rodzaj diagramu, a nie jako „drogowskaz”, w których dokładnie miejscach te problemy występują. W oparciu

o wywiady z pracownikami GOPS nie było bowiem możliwe opracowanie precyzyjnej i mapy występowania problemów, a nie są dostępne (ani w Gminie, ani w powiecie) żadne „twarde” analizy, raporty, czy dane, które umożliwiłyby przygotowanie takiej „obiektywnej” mapy problemów.

Mimo to z opracowanej mapy wynika, że:

- w Rudołowicach największym problemem są bezrobocie i alkoholizm, nieco mniejsza jest skala występowania ubóstwa, niepełnosprawności i długotrwałej choroby, rejestruje się także problem przemocy w rodzinie;
- w Woli Roźwienickiej - najczęstsze problemy to bezrobocie i alkoholizm, w mniejszym stopniu przemoc w rodzinie;
- w Częstkowicach – najpoważniejszy problem to bezrobocie, występuje także alkoholizm i problemy związane z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą;
- w Czudowicach – dominujący problem to niepełnosprawność i długotrwała choroba, w mniejszym stopniu bezrobocie;
- w Bystrowicach – najczęstsze problemy to bezrobocie i alkoholizm,
- w Więckowicach – poważne problemy stanowią długotrwała choroba i niepełnosprawność, w mniejszym stopniu alkoholizm;
- w Tyniewicach – występują głównie problemy bezrobocia i alkoholizmu;
- w Chorzowie – dominujący problem związany jest z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, występują także w znacznym stopniu bieda i ubóstwo oraz alkoholizm;
- w Węgieńce – występuje problem niepełnosprawności, alkoholizmu, w mniejszym stopniu bezrobocie;
- w Woli Węgierskiej – dominuje problem bezrobocia, bieda i ubóstwa, w mniejszym stopniu alkoholizm oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba;
- w Roźwienicy – główny problem to bezrobocie.

Mapa występowania problemów społecznych na terenie Gminy Roźwienica.

Legenda:

	Alkoholizm		Bezrobocie		Bieda i ubóstwo		Niepełnosprawność Długotrwała choroba		Przemoc w rodzinie
--	------------	--	------------	--	-----------------	--	--	--	-----------------------

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie wywiadów z pracownikami socjalnymi i danych GOPS w Roźwienicy

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego
35-065 Rzeszów, ul. Przemyśl 6 tel. (17) 86 26 964, tel./fax. (17) 85 07 420 e-mail: biuro@frdl.rzeszow.pl www.frdl.rzeszow.pl

7. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT GMINY.

Warunki życia gospodarstw domowych.

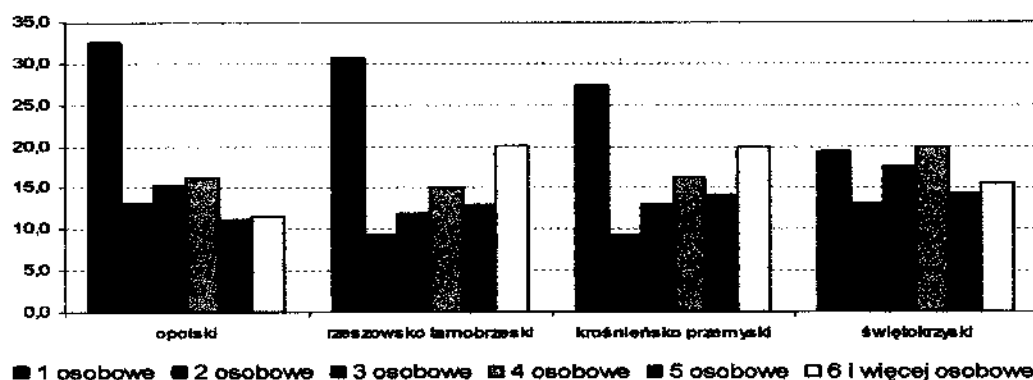
W gospodarstwach domowych w gminie największą grupę stanowią gospodarstwa jednorodzinne składające się z 4 i więcej osób. Ogólna dominacja gospodarstw jednorodzinnych jest charakterystyczną cechą współczesnego społeczeństwa, gdzie większość nowo zakładanych rodzin pragnie posiadać samodzielne gospodarstwa domowe.

Jak pokazują badania przeprowadzone w wybranych podregionach dominującą grupę stanowią gospodarstwa domowe 1 osobowe oraz 4 i więcej osobowe? Powiat jarosławski należący do podregionu krośnieńsko-przemyskim wpisuje się w ta ogólnokrajową tendencję. Na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku wynika, że w gminie Roźwienica jest ogółem 1620 gospodarstw domowych. Najwięcej jest jednorodzinnych gospodarstw domowych – 1106, w tym 4 i więcej osobowych - 664, najmniej nierodzinnych 3 osobowych – 5.

RODZAJE GOSPODARSTW W GMINIE ROŻWIENICA		
Ogółem	gosp.dom.	1 620
jednorodzinne ogółem	gosp.dom.	1 106
jednorodzinne 2 osobowe	gosp.dom.	234
jednorodzinne 3 osobowe	gosp.dom.	208
jednorodzinne 4 i więcej osób	gosp.dom.	664
Dwurodzinne	gosp.dom.	243
trzy i więcej rodzinne	gosp.dom.	15
nierodzinne ogółem	gosp.dom.	256
nierodzinne 1 osobowe	gosp.dom.	233
nierodzinne 2 osobowe	gosp.dom.	18
nierodzinne 3 osobowe	gosp.dom.	5

Źródło: GUS

Strukturę gospodarstw domowych w podregionach według liczby osób w rodzinie przedstawia poniższy wykres.

Źródło: Zbiór Centralny stworzony przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego
35-066 Rzeszów, ul. Przesmyk 6 tel. (17) 86 26 964, tel./fax. (17) 85 07 420 e-mail: biuro@frdl.rzeszow.pl www.frdl.rzeszow.pl

Narodowy Spis Powszechny ludności w 2002 roku wykazał, że dochody przeznaczone na utrzymanie rodziny zapewnia pięć obszarów. Największy z nich to sektor publiczny i środki z niego pochodzące zasila budżet 319 gospodarstw domowych. Drugie ważne źródło utrzymania stanowią emerytury pracownicze i kombatanckie - 293 gospodarstwa domowe. Dochody z sektora prywatnego stanowią utrzymanie 254 gospodarstw domowych. Kolejną formą zasilającą 208 gospodarstw domowych są emerytury rolne, a także w liczbie 198 renty z tytułu niezdolności do pracy. Praca we własnym gospodarstwie rolnym jest dopiero na 6 miejscu pod względem ilości utrzymywanych gospodarstw domowych (jest ich 177).

Pomimo dominacji rolnictwa na obszarze gminy (indywidualne gospodarstwa rolne zajmują powierzchnie 5260 ha), jest to marginalne źródło utrzymania, ponieważ wielkość gospodarstw rolnych utrzymuje się w granicach do 2,5 ha. Tak małe gospodarstwa, którym brak ukierunkowanej produkcji są nierentowne. Trudno także utrzymać się z pracy w gospodarstwie rolnym biorąc pod uwagę utrzymujący się niski poziom dochodowości produkcji rolnej. Na ten problem wskazywała zresztą uwagę część respondentów badania ankietowego w gminie Roźwienica. Małe gospodarstwa rolne są w stanie tylko częściowo zaspokajać potrzeby konsumpcyjne rodzin wiejskich (w około 30 %).

Pozostałe pomniejsze źródła dochodu to: praca na rachunek własny, renta rodzinna, socjalna, zasiłek dla bezrobotnych oraz niezarobkowe źródła. Budżet domowy jest, więc, zasilany z kilku źródeł, co wynika z niskiego poziomu dochodów.

Dochody w województwie podkarpackim są na najniższym poziomie w kraju. W 2005 roku miesięczny dochód na jednego mieszkańca w powiecie jarosławskim wynosił 252,8 zł. W stosunku do pozostałych 20 powiatów oraz 4 miast procentowy udział w dochodach ludności regionu wynosił średnio 4,6 %. Dochodu mieszkańców gmin wiejskich były znacznie niższe. W Gminie Roźwienica w 2007 roku wynosił on zaledwie 112 zł. Dochody ludności w powiatach podkarpackich przedstawia poniższe zestawienie.

Powiat	Dynamika dochodu				dochód na mieszk. na miesiąc w zł w 2005 roku	udział w dochodach ludności regionu 2005 (%)
	2005/2004	2005/04 *	błąd prognozy	2006/05*		
Bieszczadzki	109,7	106,1	-0,03	113,4	249,7	0,8
Brzozowski	115,8	109,7	-0,05	108	216,3	2,1
Dębicki	111,8	108	-0,03	104,3	344,2	6,9

Jarosławski	109,5	104,5	-0,05	112,8	252,8	4,6
Jasielski	109,8	104	-0,05	106,5	293,0	5,1
Kolbuszowski	113,1	100,3	-0,11	116,3	169,7	1,6
Krosno	110,6	104,6	-0,06	109	554,6	4
Krośnieński	115,7	110,4	-0,05	110,9	277,5	4,6
Leski	112	106	-0,05	107,7	235,0	0,9
Leżajski	120,2	113,6	-0,06	104,5	256,7	2,7
Lubaczowski	113,2	107	-0,05	110,3	174,7	1,5
Łańcucki	86	81,2	-0,06	112,4	292,6	3,4
Mielecki	117,5	105,7	-0,1	112,3	351,7	7,1
Niżański	111,9	112,5	0	113,9	225,6	2,3
Przemyski	117,5	111,7	-0,05	111,7	183,9	2
Przemyśl	112	105,1	-0,07	107,1	432,1	4,3
Przeworski	115,3	107	-0,07	110,2	232,4	2,8
ropczycko-sędziszowski	119,3	115,8	-0,03	108,6	241,5	2,6
Rzeszowski	122	115	-0,06	108,7	275,2	7,1
Rzeszów	112,8	106,6	-0,06	112,1	660,2	15,1
Sanocki	117,4	111	-0,05	111,2	319,0	4,5
Stalowowolski	115,3	110,6	-0,04	107,8	413,6	6,8
Strzyżowski	112	106,9	-0,05	107,5	214,3	2
Tarnobrzeg	113,6	107,3	-0,06	112,5	459,5	3,5
Tarnobrzegi	111	101,9	-0,09	112,7	265,1	1,7
woj. Podkarpackie	112	106,8	-0,05	106,8	319,0	100

Źródło: Obliczenia IG WSiLZ na podstawie BDR GUS i planów budżetowych gmin; * prognoza

Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych.

Rolniczy charakter powiatu jarosławskiego wraz z przewagą terenów wiejskich determinują sposób budownictwa mieszkaniowego. Dlatego dominuje budownictwo jednorodzinne. Wyjątek stanowi Jarosław. Jego przemysłowy charakter i koncentracja dużej liczby ludności zmieniły urbanistyczny rozwój miasta. Na zasoby mieszkaniowe powiatu jarosławskiego składa się 31 317 mieszkań, w tym najwięcej w Jarosławiu. Wśród gmin wiejskich największą liczbę mieszkań ma Radymno. Roźwienica na tle innych gmin nie wyróżnia się pod względem mieszkalnictwa. Szacuje się, iż dysponuje ona 1579 mieszkaniami, które są tworzone przez 5310 izb. Średnio użytkowa powierzchnia mieszkania liczy sobie 74,1 m², gdzie przeciętnie jedno mieszkanie

zamieszkuje 4,14 osoby. W 2007 roku oddano 7 budynków do użytku, 5 mieszkań oraz 2 budynki niemieszkalne. Zasoby mieszkaniowe powiatu jarosławskiego wg gmin, stan 31.12.1998 przedstawiają się następująco.

Gmina/ miasto	Miesz- kania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Ludność w mieszkaniach	Przeciętna			
					Liczba osób		Powierzchnia użytkowa w m ²	
					w 1 mieszkaniu	na 1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
Chłopice	1297	4770	105,9	5684	4,38	1,19	81,6	18,6
Jarosław miasto	12202	41332	714,4	39870	3,27	0,96	58,5	17,9
Jarosław gmina	2879	10311	219,5	12320	4,28	1,19	76,2	17,8
Laszki	1663	5415	117,4	6908	4,15	1,28	70,6	17,0
Pawłosiów	1911	6783	144,1	7574	3,96	1,12	75,4	19,0
Pruchnik	2285	7685	164,6	9424	4,12	1,23	72,1	17,5
Radymno miasto	1585	5579	97,8	5617	3,54	1,01	61,7	17,4
Radymno gmina	2608	8834	194,5	11402	4,37	1,29	74,6	17,1
Rokietnica	1076	3435	79,6	4478	4,16	1,30	74,0	17,8
Roźwienica	1579	5310	117,0	6539	4,14	1,23	74,1	17,9
Wiązownica	2232	7632	162,8	10881	4,88	1,43	73,0	15,0
Razem powiat	31317	107086	2117,6		3,85	1,43	67,6	17,5

Źródło: GUS

Dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej w Gminie Roźwienica w 2007 roku przedstawia poniższe zestawienie.

MIESZKANIA		
Mieszkania oddane do użytkowania		
Ogółem		
Mieszkania	miesz.	5
Izby	izba	26
powierzchnia użytkowa	m2	557
Indywidualne		
Mieszkania	miesz.	5
Izby	izba	26
powierzchnia użytkowa	m2	557
BUDYNKI		
Budynki nowe oddane do użytkowania		
Ogółem		
Ogółem	bud.	7
Mieszkalne	bud.	5

Niemieszkalne	bud.	2
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych	m2	557
powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych	m2	1 392
kubatura nowych budynków-ogółem	m3	13 217
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m3	2 804
budownictwo indywidualne		
Ogółem	bud.	6
Mieszkalne	bud.	5
kubatura nowych budynków ogółem	m3	3 040
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m3	2 804

Źródło: GUS

Praktyki religijne.

Religia wpływa pozytywnie na życie społeczne w ogóle, a także na proces wychowania. Potwierdzają to badania socjologiczne, gdzie osoby mocno zaangażowane religijnie zwykle tworzą stabilne rodziny, chętniej angażują się w inicjatywy społeczne i charytatywne, a nawet częściej uczestniczą w wyborach. Ponieważ życie zgodnie z wyznawaną wiarą, nakazuje im czynnie odpowiadać na jej wymagania. Pomimo zaszłości historycznych, gdzie współistniały judaizm, katolicyzm i prawosławie, obecnie mieszkańcy gminy deklarują katolicyzm. W każdym sołectwie jest kościół skupiający wiernych. Wśród mieszkańców gminy są także osoby należące do związku wyznaniowego Chrześcijański Zbór Świadków Jehowy.

Kultura i sport.

Region Podkarpacia posiada, na tle kraju, niezaprzeczalnie duże walory turystyczno-krajobrazowe, szczególnie o charakterze poznawczym. Decyduje o tym największe zalesienie terenu, wprost ogromna liczba różnorodnych zabytków, stanowiące dziedzictwo historii i kultury. Turystyka jest szansą na dynamiczny rozwój podkarpackiego rynku pracy, ponieważ oprócz walorów naturalnych, antropogenicznych, społecznych Podkarpacie posiada ogromny potencjał społeczny. Ujawnia się on szczególnie wśród społeczności wiejskiej poprzez:

- ogólną życzliwość wobec przybyszów,
- przywiązanie do tradycyjnych wartości opartych na wyznawanej religii,
- aktywnego udziału w uroczystościach religijnych,
- rozwiniętych więzi społecznych, w tym rodzinnych w ramach miejscowości zamieszkania,

- aktywnego uczestnictwa w lokalnych imprezach kulturalnych (zwłaszcza folklorystycznych), rozrywkowych (festyny ludowe) oraz sportowych.

Życie kulturalne mieszkańców powiatu jarosławskiego skupia się w Jarosławiu, które proponuje wiele wydarzeń oraz imprez różnego rodzaju. Najbardziej znane to: Festiwal Muzyki Dawnej "Pieśń Naszych Korzeni", goszczący artystów z całego świata oraz Jarmark Słowiańskich Zespołów Folklorystycznych, na który w czerwcu przyjeżdża wiele grup pieśni i tańca z Białorusi, Ukrainy, Słowacji, Rosji. Inne cykliczne imprezy to przegląd widowisk jasełkowych, Festiwal kolęd i pastorałek; majowy Przegląd Szkolnych Teatrzyków Dziecięcych; Międzynarodowy Zlot Motocykli Ciężkich i Zabytkowych; Festiwal Muzyki "Country". Bardzo lubiane są także organizowane cztery razy w roku Jarosławskie Jarmarki Muzyczne. Istotne wydarzenia sportowe takie jak Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej im. Leszka Gduli, Turniej Koszykówki Ulicznej "Streetball", Turniej Plażowej Piłki Siatkowej, Otwarte Mistrzostwa Jarosławia w Pływaniu, Regionalny Maraton Kajakowy rzeką San na trasie z Przemyśla do Jarosławia oraz Regionalnym Halowym Turniejem Piłki Nożnej Seniorów im. Mariana Łotyczka. Tak bogata oferta kulturalno – rekreacyjna pozwala na atrakcyjne i aktywne wypełnianie czasu mieszkańcom poszczególnych gmin. Jest to szczególnie ważne w integracji społecznej.

Na terenie Gminy Roźwienica działa kilka organizacji różnego rodzaju, które poprzez swe działania pragną zintegrować mieszkańców gminy. Zaangażowaniu mieszkańców sprzyja szereg wydarzeń sportowych, które są wynikiem funkcjonowania w Rudolowicach Ludowego Zespołu Sportowego o nazwie "Błękitni" oraz Klubu Sportowego Węgierka. Znany sztandarowym wydarzeniem sportowym jest coroczny turniej piłki nożnej o puchar wójta gminy oraz organizowane zawody w sportach pożarniczych.

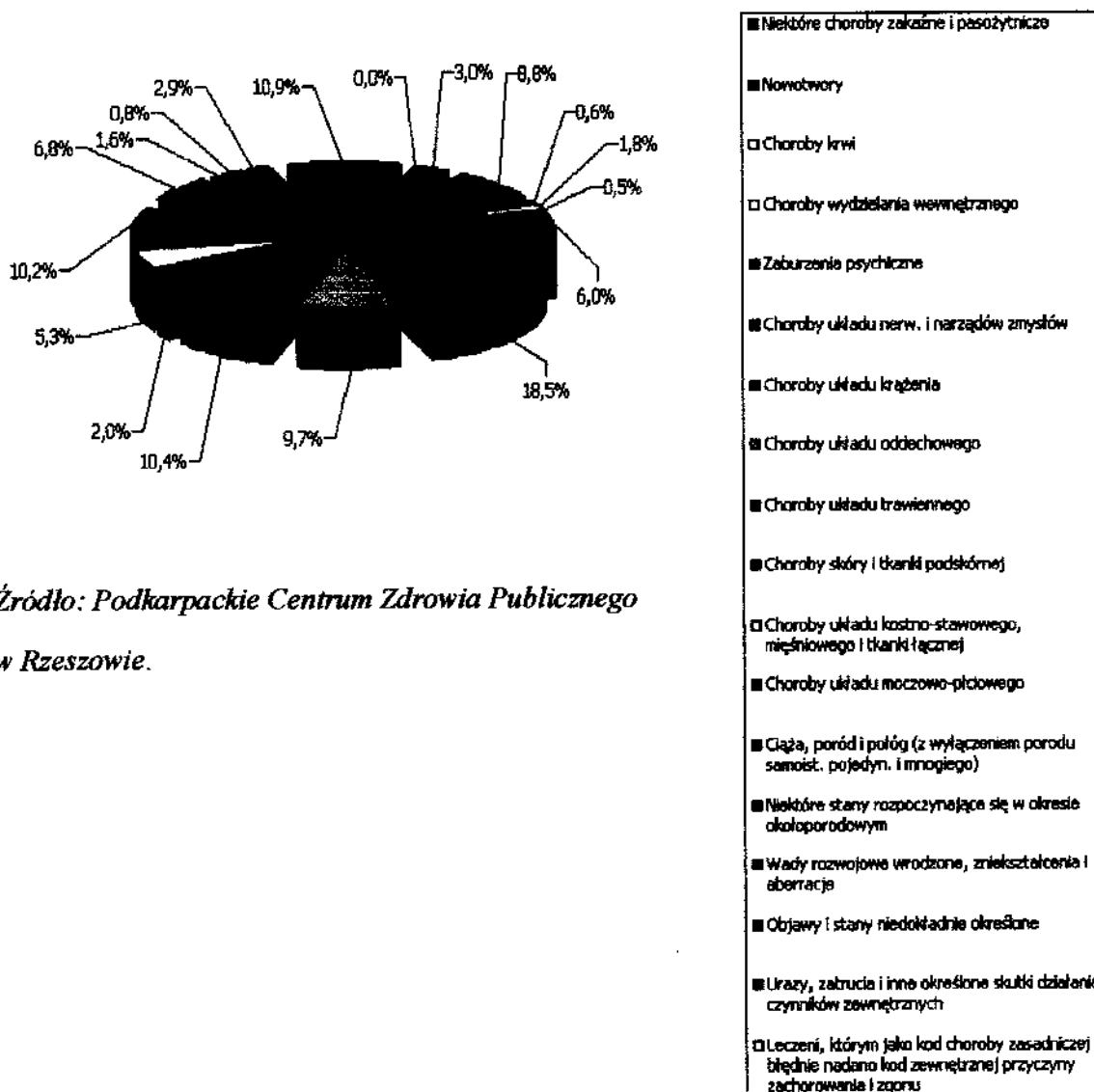
Gmina może pochwalić się także, wielokrotnie nagradzanym na przeglądach i ogólnopolskich konkursach Zespołem Pieśni i Tańca "Familia", a także orkiestrą dętą w Węgierce. Życie kulturalne mieszkańców gminy skupia się w Wiejskich Domach kultury, które posiada każde sołectwo. W Roźwienicy działa także Gminna Biblioteka Publiczna.

Istotnym mankamentem, dotyczącym zasobów kultury w Gminie jest brak centrum, wspierającego i koordynującego działalność kulturalną. Społeczność uważa to za poważny minus, dlatego pojawiała się i będzie realizowana inicjatywa utworzenia Gminnego Ośrodka Lokalnej Integracji Kulturalnej (GOLIK).

Zdrowie i opieka zdrowotna

Problemy Zdrowotne mieszkańców województwa Podkarpackiego przedstawia poniższy wykres struktury mieszkańców woj. Podkarpackiego, pochodzących z terenów wiejskich, leczonych w szpitalach ogólnych w woj. podkarpackim w 2004 r.

Źródło: Podkarpackie Centrum Zdrowia Publicznego w Rzeszowie.

Mieszkańcy gmin wiejskich w województwie Podkarpackim cierpią głównie na choroby układu krążenia – 18,5 %; urazy, zatrucia i inne skutki działania czynników zewnętrznych – 10,9 %; choroby układu trawiennego – 10,4 %; choroby układu moczowo-płciowego – 10,2 %; choroby

układu oddechowego - 9,7 %; nowotwory - 8,8 % oraz zaburzenia psychiczne – 6,0%. Pomimo wolniejszego tempa życia i stosunkowo czystego środowiska, w stosunku do pozostałej części kraju, mieszkańcy Podkarpacia są zestresowani. Powodem jest niski poziom życia, brak możliwości pozyskania satysfakcjonującej pracy i wynagrodzenia. Niezadowalające warunki bytowe prowadzą do apatii i biernego trybu życia. Mała wiedza z zakresu zdrowego stylu życia, tłusta dieta, zakrapiana alkoholem prowadzi do części wyżej wymienionych schorzeń. Życie na wsi to wykonywanie prac związanych z gospodarstwem rolnym, które zwiększają zagrożenie różnego rodzaju urazów zewnętrznych.

Dostęp do opieki zdrowotnej.

Mieszkańcom Gminy Roźwienica podstawową pomoc medyczną świadczą: Ośrodek Zdrowia w Roźwienicy i Punkt Felcherski w Węgierce. Pozostałe świadczenia można uzyskać w mieście Jarosław, które dysponuje bogatym zapleczem medycznych w postaci przychodni specjalistycznych, szpitala oraz pogotowia ratunkowego.

Leki i apteki.

Dogodna lokalizacja, czyli łatwy dostęp do apteki, pozwala chorym na szybkie zaopatrywanie się w potrzebne medykamenty. Możliwość zakupu tańszego odpowiednika niezbędnego leku umożliwia ubogiej ludności podjęcie procesu leczenia zalecanego przez lekarza. Mieszkańcy na terenie gminy posiadają jedną prywatną aptekę zlokalizowaną w Roźwienicy, którą obsługuje magister farmacji oraz punkt apteczny w Węgierce. Na 1 aptekę przypada 6352 mieszkańców. Jeśli mieszkańcy podejmują leczenie w placówkach specjalistycznych w Jarosławiu, mogą korzystać z oferty 9 aptek w Jarosławiu.

Personel w podstawowej opiece zdrowotnej.

Podstawową opiekę mieszkańcom gminy świadczą Ośrodek Zdrowia w Roźwienicy i Punkt medyczny Węgierce, w których pracuje:

- 3 lekarzy
- lekarz stomatolog
- 4 pielęgniarki

Realizacja zadań ochrony zdrowia przez samorząd Gminy.

Podstawowe obowiązki gminy dotyczące realizacji zadań profilaktyki i promocji zdrowia przez samorządy są określone przez Narodowy Program Zdrowia, który kładzie szczególnie nacisk na cel strategiczny mówiący o poprawie zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności.

Zadaniem władz gminnych jest zaspokojenie potrzeb z zakresu ochrony zdrowia oraz zajmowanie się wszystkimi tymi zagadnieniami o charakterze lokalnym, które nie zostały zastrzeżone w ustawach dla innych podmiotów. Ogólnie rzecz biorąc ustawowe zadania jednostek samorządu terytorialnego obejmują:

- organizowanie instytucji świadczących usługi medyczne (tworzenie szpitali, przychodni, gabinetów)
- podejmowanie działań z zakresu promocji zdrowia (profilaktyka).
- Do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności:
- opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy,
- przekazywanie powiatowi informacji o realizowanych programach zdrowotnych; inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami,
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.
- zainteresowanie stroną finansową oraz stopniem i jakością oferowanych usług w celu koordynacji procesu zaspakajania potrzeb ludności w zakresie ochrony zdrowia.

Powyższe zadania władz publicznych zostały określone w następujących ustawach:

- ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawie z dnia 14 lipca 2006r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz niektórych innych ustaw,
- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Zadaniem władz publicznych zgodnie z Art. 6. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jest zapewnienie równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej poprzez:

- tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia;

- analizę i ocenę potrzeb zdrowotnych oraz czynników powodujących ich zmiany;
- promocję zdrowia i profilaktykę, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu;
- finansowanie w trybie i na zasadach określonych ustawą świadczeń opieki zdrowotnej.

Transport i komunikacja.

Dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna jest koniecznym warunkiem do rozwoju gospodarczego oraz wykorzystania możliwości tranzytowych, jakie stwarza lokalizacja przygraniczna. Dbłość o wysoką jakość dróg przekłada się pośrednio na jakość życia i pozwala rozwiązać wiele problemów społecznych. Dlatego jest to jeden z ważniejszych priorytetów Strategii Województwa Podkarpackiego, by drogi były bezpieczne, efektywne i przyjazne środowisku naturalnemu.

Rozwienica, podobnie jak wiele gmin z tego obszaru, posiada drogi o niskim standardzie. Na jej obszarze występują drogi wojewódzkie o łącznej długości 23 km, drogi powiatowe liczące 16,9 km oraz drogi gminne, których długość wynosi 23,5 km.

Na terenie gminy działa transport pasażerski organizowany przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Jarosławiu, dzięki której mieszkańcy mogą swobodnie poruszać się po poszczególnych miejscowościach gminy oraz mają dogodnie połączenia z miastem powiatowym Jarosław. Sieć dróg na terenie gminy Rozwienica w roku 2006 przedstawiała się następująco.

Drogi wojewódzkie:

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi w km
880	Jarosław-Pruchnik	18
881	Żurawica-Łańcut	5
Ogółem		23

Drogi powiatowe:

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi w km
33152	Rączyna-Rozwienica	5,5
33155	Zarzecze-Bystrowice-Pelnatycze	3,7
33156	Pelnatycze-Wola Rozwienicka	3,0
33179	Mokra-Jankowice-Chłopice	0,3
33181	Rozwienica-Rudołowice	2,7
33182	Bystrowice –Więckowice	1,7

	Węgierka-Krzywcza	0,15
	Wola Węgierska-Heluszc	0,15
Ogółem	--	16,9

Drogi gminne:

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi w km
3332001	Bystrowice-Rudołowice	2,6
3332002	Rudołowice-Mokra	3,5
3332003	Rudołowice-Jankowice	1,85
3332004	Roźwienica-Tuligłowy	1,6
3332005	Bystrowice-Chorzów	1,4
3332006	Roźniatów-Hawłowice	2,053
3332007	Wola Roźwienicka-Roźwienica	2,48
3332008	Cząstkowice-droga przez wieś	0,18
3332009	Bystrowice-Wola Roźwienicka	1,537
33320010	Rudołowice-droga przez wieś	,73
33320011	Chorzów-droga przez wieś	1,15
33320012	Węgierka –Hawłowice	1,321
33320013	Tyniowice-Parcelacja Węgierka	2,35
33320014	Tyniowice-droga przez wieś	0,25
33320015	Węgierka-Pruchnik	0,5
Ogółem		23,5

Źródło: dane własne gminy

Rynek pracy i aktywność ekonomiczna mieszkańców.

Dane statystyczne z grudnia 2006 roku pokazują, że pracujących w głównym miejscu pracy było 399 osób, z czego 197 stanowiły kobiety. Głównym obszarem zatrudnienia jest sektor prywatny. Oprócz prowadzenia indywidualnych gospodarstw rolnych, mieszkańcy szukają zatrudnienia poza rolnictwem. Zjawisko podwójnego zatrudnienia wynika z chęci zapewnienia rodzinie godziwego poziomu życia.

Polityka państwa szczególnie nacisk kładzie na samozatrudnienie. Pobudzanie aktywności ekonomicznej ludzi ma niwelować problem bezrobocia, braku zaradności życiowej oraz przez podjętą działalność wykorzystywać potencjał danego obszaru.

PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY		
Pracujący wg płci		
Ogółem	osoba	399
Mężczyźni	osoba	202
Kobiety	osoba	197
BEZROBOCIE		
Bezrobotni zarejestrowani wg płci		
Ogółem	osoba	517
Mężczyźni	osoba	280
Kobiety	osoba	237

Źródło: GUS

Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia w Polsce, pomimo podejmowania środków zaradczych, szczególnie w południowo – wschodniej części kraju narasta. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce (na podstawie liczby pracujących z końca października 2007 roku) wyniosła 11,3 % i w porównaniu do poprzedniego miesiąca nie uległa zmianie. Spadek stopy bezrobocia (w granicach od 0,3 do 0,1 punktu) odnotowano w ośmiu województwach. W województwie świętokrzyskim i wielkopolskim natężenie bezrobocia utrzymywało się na poziomie poprzedniego miesiąca. Największy wzrost stopy bezrobocia – o 0,2 punktu procentowego - wystąpił w województwie podkarpackim. Powiat Jarosławski znajduje się w jednym z trzech najbiedniejszych regionów Polski - Podkarpaciu. Obszar ten charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia(na poziomie 17%), wynikającą z przemian ustrojowo-gospodarczych. Objawiają się one brakiem rozwiniętego przemysłu, rozdrobnieniem rolnictwa wraz z brakiem opłacalności produkcji rolnej przez zniesienie dopłat do niej. W rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu było zarejestrowanych 8663 osób, z czego 62,24 % stanowili mieszkańcy wsi, a 4,96% absolwenci.

Liczbę bezrobotnych na terenie powiatu Jarosławskiego przedstawia poniższa tabela.

OBSZAR	OGÓŁEM		Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
Miasto Jarosław	2829	1515	206	86
Miasto Radymno	442	238	29	12
Gmina Chłopice	328	153	31	9
Gmina Jarosław	848	455	78	32
Gmina Laszki	639	330	41	14
Gmina Pawłosiów	523	284	37	20

Gmina Pruchnik	759	416	52	9
Gmina Radymno	809	398	52	15
Gmina Rokietnica	266	137	18	2
Gmina Roźwienica	444	207	36	4
Gmina Wiązownica	776	391	66	13
Razem	8663	4524	646	216
w tym zamieszkali na wsi	5392	2771	411	118

Źródło: PUP Jarosław.

W Gminie Roźwienica w dniu 30 grudnia 2007 roku bezrobocie wynosiło 11,85%. Zarejestrowanych było 444 bezrobotnych, w tym 207 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 36 osób i tylko 4 kobiety.

Najbardziej zagrożone grupy bezrobotnych to:

- kobiety stanowią ponad połowę bezrobotnych powiatu (52,22%), pomimo tego, że posiadają wyższe kwalifikacje zawodowe w stosunku do mężczyzn. Okres transformacji przyczynił się do spadku aktywności kobiet i wypchnięcia ich z areny rynku pracy. Głównym powodem był brak dostępu do opieki nad dzieckiem. Matki są dyskryminowane przez pracodawców ze względu na możliwość pełnienia funkcji matki, co wiąże się z opieką nad dziećmi i prowadzeniem domu. Stereotypowe myślenie o braku dyspozycyjności i zaangażowania w pracę kobiet posiadających rodzinę, jest główną przeszkodą w zatrudnianiu ich w sektorze prywatnym. Polityka rządu zmierza do wyrównania statusu i praw kobiet, ponieważ to gwarantuje zrównoważony rozwój. Wprowadza ułatwienia instytucjonalne, by zwiększyć kobietom dostęp do rynku pracy. Propozycje rządu to elastyczne formy zatrudnienia takie jak telepraca, możliwość urlopu wychowawczego dla ojca.
- absolwenci to druga zagrożona grupa. Niepokojącym zjawiskiem jest bezrobocie wśród absolwentów (4,96%), którzy nie podjęli jeszcze pierwszej pracy. Taki stan rzeczy jest wynikiem przestarzałego, niedostosowanego do oczekiwań dzisiejszego rynku pracy, szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Szkoły zawodowe oraz techniczne dysponują przestarzałymi pracowniami kształcenia zawodu, nie podejmują współpracy z potencjalnymi lokalnymi pracodawcami. Placówki nie kształcą w zawodach, na które jest popyt na rynku pracy.
- osoby bez kwalifikacji czyli posiadający wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe. Brak jakichkolwiek kwalifikacji skazuje na bezrobocie.
- osoby od 25 do 34 roku życia czyli grupa ludzi młodych, którzy pozostają bez pracy. Brak

środków utrzymania nie pozwala im na godziwą egzystencję, niezależność finansową od rodziców, a co za tym idzie możliwość założenia własnej rodziny.

- osoby wieku przedemerytalnym czyli po 50 roku życia, są dyskryminowane na rynku pracy ze względu na swój wiek, natomiast zapomina się o ich popartej doświadczeniem wiedzy oraz gotowości do rozwoju zawodowego oraz podnoszenia swoich kwalifikacji.

Duży problem brzemienny w skutki to długotrwałe bezrobocie (powyżej 12 miesięcy), prowadzące do marginalizacji społecznej. Wydłużająca się bezczynność zawodowa w znaczny sposób zmniejsza szansę tej grupy bezrobotnych na ponowną aktywizację zawodową. Długotrwałe bezrobotni wpadają w „zaklęty krąg niemożności”; narastających własnych barier psychicznych, połączonych z niechęcią pracodawców do zatrudniania osób długo pozostających bez pracy. Zjawisko to jest dobrze znane w krajach o utrwalonej polityce rynkowej, gdzie długotrwałe bezrobocie jest postrzegane jako przyczyna wielu patologii społecznych.

Indywidualna aktywność ekonomiczna

Powiat jarosławski to powiat rolniczo-przemysłowy, z przemysłem skoncentrowanym w Jarosławiu. Dominującą gałęzią przemysłu jest przemysł przetwórczy, co wynika z jego rolniczego charakteru. Najważniejsze zakłady przemysłowe na tym terenie to znane od lat Zakłady Przemysłu Cukierniczego "LU Polska S.A.", Zakłady Mięsne „SOKOŁÓW”. Na rynku odnalazły się Huta Szkła "Jarosław", obecnie OWENS-ILLINOIS Polska S.A. Do najbardziej dynamicznie rozwijających się sektorów w gospodarce powiatu zalicza się handel, co jest ogólną tendencją województwa. Istotne ożywienie odnotowuje się w procesie powstawania małych i średnich przedsiębiorstw handlowych, dla których sąsiedztwo z Ukrainą tworzy sprzyjający klimat rozwojowy. W systemie REGON najwięcej firm zarejestrowanych jest w dziale handel i naprawy - 3094, co stanowi 45,6% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Ważną rolę odgrywają też firmy produkcyjne oraz budowlane. Stanowią one 9% i 9,1% ogółu. Liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie jarosławskim stawia go w czołówce wojewódzkiej. Podmioty gospodarcze powiatu stanowią 7,8% ogółu zarejestrowanych w województwie podkarpackim. Badania Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, przeprowadzone w roku 2004, wykazały powiaty o dobrej koniunkturze dla rozwoju przedsiębiorstw, powiat jarosławski był wśród nich. Rolnictwo, obok przemysłu, jest podstawowym działem gospodarki powiatu. Powiat charakteryzuje się stosunkowo dobrymi

warunkami przyrodniczymi, istotnymi dla produkcji rolniczej, choć jest pewne zróżnicowanie w układzie terytorialnym. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wg JUNG Puławy) wynosi dla powiatu jarosławskiego 83,4 punktów, gdzie najlepszą przestrzeń produkcyjną posiadają gminy Chłopice (103,2 pkt) i Pawłosiów (102,5 pkt), a najsłabszą gminy Wiązownica (61,0 pkt) i Laszki (72,9 pkt). Roźwienica sytuuje się pośrodku tego zestawienia. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 70 237 ha i stanowi 68,2% powierzchni powiatu. Gleby w większości charakteryzują się dobrym potencjałem plonotwórczym. W strukturze bonitacyjnej grunty klasy I-IV stanowią 82,8%. Umożliwia to uprawę wszystkich roślin. W rolnictwie dominuje, podobnie jak w przemyśle, sektor prywatny. Działalność rolniczą prowadzi 12 205 gospodarstw rolnych. Rodzinne gospodarstwa zajmują 78% powierzchni ziemi uprawnej. Gospodarstwa rolne prowadzą działalność głównie na własne potrzeby. Z ogólnej liczby 12 170 gospodarstw 4886 określa swoją produkcję jako roślinną, 1490 jako zwierzęcą, a 10 580 pozostałe jako mieszaną. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne, zajmujące 74,4% powierzchni powiatu jarosławskiego. Uprawia się głównie rośliny zbożowe - 57,5%, z czego przede wszystkim pszenicę (60 % upraw zbożowych). Znaczącą pozycję w strukturze użytków rolnych stanowi uprawa ziemniaków - 16,3%. Wśród roślin przemysłowych dominuje uprawa buraków cukrowych. Trudna sytuacja w rolnictwie w powiecie jarosławskim odbija się na opiniach mieszkańców wsi i osób utrzymujących się z rolnictwa. Z ogólnej liczby 4870 użytkowników indywidualnych gospodarstw rolnych utrzymujących się głównie bądź wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie 2177 uznało swoje gospodarstwa za nierozwojowe, a tylko 1121 za rozwojowe. Pozostali nie mieli jednoznacznej opinii. Rozwój rolnictwa ekologicznego jest szansą dla powiatu jarosławskiego, ze względu na bliskość rynku ukraińskiego. Żyzne gleby regionu, na których udaje się pszenica, buraki cukrowe, rzepak oraz wczesne ziemniaki - to warunki unikatowe w skali kraju. Produkty z czystego ekologicznie regionu mają szansę na wysokie notowania w kraju i zagranicą.

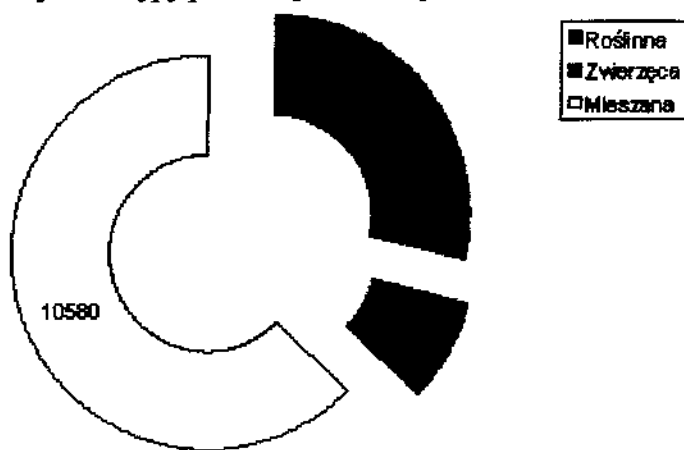
W Gminie Roźwienica dominującą rolę odgrywa rolnictwo. Powierzchnia użytków rolnych zajmuje powierzchnię 5385 ha, gdzie 81,3 % stanowią grunty orne. Obszar lasów i gruntów leśnych wynosi 1373 ha. Rolnictwo jest rozdrobnione. Gospodarstwa do 1 ha stanowią 22% wszystkich gospodarstw, od 1 do 2 ha stanowią 23%, największą grupę stanowią gospodarstwa od 2 do 5 ha – jest ich 42,4%. Są one głównie zlokalizowane we wsiach Węgierka, Rudołowice i Roźwienica.

Tabela. Systematyka indywidualnych gospodarstw wg powierzchni użytków z działkami rolnymi w Gminie Roźwienica

Gospodarstwa wg rodzaju		
gospodarstwa rolne	gosp.rol.	1 415
gospodarstwa indywidualne	gosp.rol.	1 415
gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych	gosp.rol.	1 105
Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych		
Gospodarstwa rolne		
Ogółem	gosp.rol.	1 415
do 1 ha włącznie	gosp.rol.	310
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	gosp.rol.	326
od 2 do mniej niż 5 ha	gosp.rol.	601
od 5 do mniej niż 7 ha	gosp.rol.	103
od 7 do mniej niż 10 ha	gosp.rol.	45
od 10 do mniej niż 15 ha	gosp.rol.	20
od 15 do mniej niż 20 ha	gosp.rol.	3
od 20 do mniej niż 50 ha	gosp.rol.	6
od 50 do mniej niż 100 ha	gosp.rol.	0
100 ha i więcej	gosp.rol.	0
Gospodarstwa indywidualne		
Ogółem	gosp.rol.	1 415
do 1 ha włącznie	gosp.rol.	310
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	gosp.rol.	326
od 2 do mniej niż 5 ha	gosp.rol.	601
od 5 do mniej niż 7 ha	gosp.rol.	103
od 7 do mniej niż 10 ha	gosp.rol.	45
od 10 do mniej niż 15 ha	gosp.rol.	20
od 15 do mniej niż 20 ha	gosp.rol.	3
od 20 do mniej niż 50 ha	gosp.rol.	6
od 50 do mniej niż 100 ha	gosp.rol.	0
100 ha i więcej	gosp.rol.	0

Źródło: GUS, Spis rolny 2002

Wykres. Typy produkcji rolniczej

Źródło: Plan Rozwoju Gminy Roźwienica

Mieszana produkcja w indywidualnych gospodarstwach rolnych najczęściej zaspokaja jedynie potrzeby konsumpcyjne gospodarstw domowych. Podmioty Gospodarki Narodowej Zarejestrowane w Rejestrze REGON wskazują na dominację sektora prywatnego, który stanowi ponad 95% wszystkich podmiotów. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą to 203 podmioty, z czego większość to placówki handlu spożywczego; drugą grupę stanowią 4 spółki handlowe, a trzecią stowarzyszenia i organizacje społeczne w liczbie 17. Przykładem dobrego wykorzystani koniunktury jest kilka firm powstałych w latach 90-tych. Należą do nich:

- Brukarstwo–Roboty Ogólnobudowlane (Roźwienica), Bogdan Babiś – obszarem jej działań jest gmina i ościennie miejscowości, główna działalność to remonty dróg i mostów oraz utrzymywanie dróg w okresie zimowym. Powstała po likwidacji Spółdzielni Kółek Rolniczych i wykorzystała jej zaplecze.
- Firma Produkcyjno – Handlowa „KASIA” Krawiectwo (Roźwienica), Marian Tryniecki – zakład zajmuję się szyciem ubrań dla dzieci i niemowląt.
- Usługi Rolnicze, Zbigniew Sikorko (Roźwienica), firma oferuje usługi producentom rolnym. Przejął on rynek odbiorców oraz sprzęt po zlikwidowanej Spółdzielni Kółek Rolniczych.
- Wapiennik, Krystyna Malmuk – firma zajmuje się wydobyciem i produkcją wapna nawozowego i budowlanego.
- APIPOL gospodarstwo pszczelarskie – zakład produkuje miody i ziolo miody.
- Stolarstwo- Dariusz Gołąb, (Roźwienica).
- Stolarstwo Bożena i Mariusz Łanowy, (Roźwienica).

Na terenie Gminy działa Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” (Roźwienica), posiadająca swe oddziały we wszystkich sołectwach gminy. Zajmuje się handlem, usługami dla ludności. Posiada również duży magazyn zbożowy oraz mieszalnię pasz.

Tabela. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności i wybranych form prawnych w Gminie Roźwienica stan z 2006 roku.

Ogółem		
Ogółem	jed.gosp.	248
Sektor publiczny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	11
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	9

przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	0
spółki handlowe	jed.gosp.	0
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	0
Sektor prywatny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	237
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	203
spółki handlowe	jed.gosp.	4
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0
Spółdzielnie	jed.gosp.	2
Fundacje	jed.gosp.	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	17

Źródło: Urząd Statystyczny Rzeszów 2008

Pomoc osobom bezrobotnym.

Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu udziela wsparcia osobom bezrobotnym poprzez poradnictwo zawodowe, które ma na celu aktywizację zawodową, pomoc w doborze właściwego zawodu i miejsca zatrudnienia, informowaniu o istniejących zawodach oraz możliwościach szkolenia i kształcenia, a także zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia. Wyposażenie bezrobotnych w umiejętności skutecznego poszukiwania pracy w trakcie warsztatów i szkoleń oraz zajęć aktywizacyjnych. PUP udostępnia bazy danych zawierających źródła ofert pracy, informacji dotyczących poszukiwania pracy oraz samozatrudnienia.

Szkolenia są finansowane z Funduszu Pracy dla bezrobotnych, osób pobierających rentę szkoleniową i żołnierzy rezerwy, kiedy nie mają kwalifikacji zawodowych, zachodzi potrzeba zmiany lub uzupełnienia ich kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniej pracy, utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczasowym zawodzie lub braku umiejętności poszukiwania pracy.

Szkolenia mają na celu zwiększenie szans bezrobotnego na rynku pracy.

W trakcie szkoleń bezrobotnemu przysługuje dodatek szkoleniowy w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie, jeżeli zaś uczestnikiem szkolenia jest bezrobotny w wieku do 25 roku życia przysługuje mu stypendium w wysokości 40% zasiłku miesięcznie.

Bezrobotny zamierzający rozpocząć działalność może zwrócić się o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Bezrobotny może podjąć staż, który ułatwia zdobycie umiejętności praktycznych w zawodzie przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą przez okres do 12 miesięcy. Przysługuje on osobom w wieku do 25 lat lub w wieku do 27 lat w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły wyższej może zostać skierowany do odbycia stażu u pracodawcy. W trakcie odbywania stażu bezrobotnemu przysługuje stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych za każdy miesiąc.

Osoby pozostające bez pracy, w wieku powyżej 25 roku życia lub bez kwalifikacji zawodowych oraz długotrwale bezrobotni, bezrobotni powyżej 50 roku życia, niepełnosprawni lub samotnie wychowujący, co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia mogą podjąć 6-miesięczne przygotowanie zawodowe. Celem takiego przygotowania jest zdobywanie przez bezrobotnego nowych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych poprzez praktyczne wykonywanie zadań zawodowych na stanowisku pracy według ustalonego programu uzgodnionego pomiędzy starostą, pracodawcą i bezrobotnym bez nawiązania stosunku pracy. W czasie trwania przygotowania bezrobotnemu przysługuje stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych za każdy miesiąc.

Bezrobotny w wieku do 25 lat i bez kwalifikacji może otrzymać stypendium z tytułu kontynuacji nauki w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych wypłacane przez okres 12 miesięcy, jeśli podjęto dalszą naukę w szkole ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej dla dorosłych albo w szkole wyższej w systemie studiów wieczorowych lub zaocznych w okresie 6 miesięcy od dnia zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy oraz nieprzekroczenie wysokości dochodu na osobę w rodzinie w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę lub z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

Osoba bezrobotna może ubiegać się o zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, odbywania u pracodawcy stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego przez okres do 12 miesięcy, jeżeli spełnia warunki na podstawie

skierowania powiatowego urzędu pracy podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, szkolenie, staż lub została skierowana na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego poza miejscem zamieszkania, uzyskuje wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej 200% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Bezrobotni mają prawo domagać się zwrotu kosztów zakwaterowania przez okres do 12 miesięcy, jeżeli na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, szkolenie, staż poza miejscem zamieszkania w miejscowości, do której czas dojazdu i powrotu do miejsca stałego zamieszkania wynosi łącznie ponad 3 godziny dziennie; mieszka w hotelu lub wynajętym mieszkaniu w miejscowości, w której jest zatrudniona, wykonuje inną pracę zarobkową, odbywa staż lub przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w pobliżu tej miejscowości lub uzyskuje wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej 200% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w miesiącu, za który dokonywany jest zwrot kosztów zakwaterowania.

Osobom bezrobotnym samotnie wychowującym, co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia, po udokumentowaniu poniesionych kosztów, można refundować koszty opieki nad dzieckiem do 7 lat w wysokości nie wyższej niż połowa zasiłku dla bezrobotnych, jeżeli bezrobotny podejmie zatrudnienie lub inną pracę zarobkową lub zostanie skierowany na staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie oraz pod warunkiem nieprzekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej. Refundacja może nastąpić na okres do 3 miesięcy, jeżeli bezrobotny podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na okres, co najmniej 6 miesięcy, na okres do 6 miesięcy, jeżeli bezrobotny podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na okres, co najmniej 12 miesięcy. W przypadku skierowania na staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7 następuje na okres odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub szkolenia.

Osoby bezrobotne mogą skorzystać ze wsparcia w formie prac interwencyjnych, staży, przygotowania zawodowego, szkolenia, refundacji wyposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych, przyznania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Bezrobocie stanowi poważny problem społeczności lokalnej. Sposoby zaradzenia temu zjawisku to zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców uruchamiających nowe miejsca pracy, rozwój taniej bazy lokalowej oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych tworzących miejsca pracy

a także przyciąganie inwestorów strategicznych.

Analiza sektora turystycznego w województwie podkarpackim wskazuje na ogromny potencjał naszego regionu w tej sferze. Szczególne znaczenie ma tu położenie geograficzne i sąsiedztwo z państwami: Ukrainą od wschodu i w małej części od południa oraz Słowacją od południa. Historyczne zaszłości zaowocowały wzajemnym przenikaniem się narodowości i kultur. Szczególnie w Galicji pozostawiły trwałe ślady w postaci nielicznej dziś ukraińskojęzycznej mniejszości narodowej.

Sąsiedztwo z Ukrainą staje się dla nas jako wschodniej granicy Unii Europejskiej szansą na podbój nowego, dużego rynku zbytu dla regionalnych produktów, rozwoju infrastruktury turystycznej oraz handlu, świadczeniu usług i znacznym ruchem turystycznym związanym coraz częściej nie tylko z interesami handlowymi.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I PATOLOGIE SPOŁECZNE

Przestępczość

Zjawiska społecznie patologiczne dotyczą wszelkich zachowań jednostek i grup, niezgodnych z wartościami powszechnie uznawanymi w danym kręgu kulturowym i działających destruktywnie na zbiorowość społeczną. Nad bezpieczeństwem i ładem społecznym w Gminie Roźwienica czuwa Zespół Dzielnicowych, z posterunkiem w Roźwienicy. Największe zagrożenie stanowią nietrzeźwi kierowcy (32 zdarzenia), kolizje drogowe (20 zdarzeń) oraz wypadki drogowe

(7 zdarzeń). Pojawiają się także kradzieże cudzej rzeczy (6 przestępstw) oraz kradzieże z włamaniem (2 naruszeń prawa). Odnotowano 3 przypadki pobicia oraz bójki. Brak przestępstw rozbójniczych, kradzieży pojazdów oraz przestępstw gospodarczych. W stosunku do roku 2005 przestępczość znacznie zmalała, poza dwoma obszarami – kolizje drogowe wzrosły o 3 zdarzenia a wypadki drogowe o 5.

Wyszczególnienie	2005	2006	% wzrostu
Kradzież cudzej rzeczy	10	6	-60%
Kradzież z włamaniem	11	2	-81,82%
Przestępstwa rozbójnicze	0	0	0
Kradzieże pojazdów	0	0	0
Bójki i pobicia	10	3	-70%

Przestępstwa gospodarcze	1	0	-100%
Nietrzeźwi kierujący	39	32	-17,9%
Kolizje drogowe	17	20	17,6%
Wypadki drogowe	3	7	133,3%

Źródło: dane udostępnione przez Policję

Działania profilaktyczne.

Profilaktyka to działanie nastawione na stwarzanie człowiekowi okazji do aktywnego gromadzenia różnych doświadczeń, które powodują wzrost jego zdolności do radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Nastawiona jest ona na rozwijanie ogólnych umiejętności psychologicznych oraz społecznych i opiera się na założeniu, że nie tyle używki są groźne, co pewne braki tkwiące w człowieku.

Na gminę nałożony jest ustawowy obowiązek opracowania i realizacji Gminnych Programów Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii.

Edukacja.

W roku szkolnym 2007/2008 Gmina Rożwienica liczy następujące placówki:

- Gimnazjum w Rożwienicy,
- Szkoła Podstawowa w Rożwienicy ze szkołami filialnymi w miejscowościach: Częstkowice, Wola Rożwienicka,
- Zespół Szkół w Węgierce, w którego skład wchodzi: Gimnazjum w Węgerce, Szkoła Podstawowa w Węgerce ze Szkołą Filialną w Woli Węgierskiej,
- Szkoła Podstawowa w Tyniowicach ze Szkołą Filialną w Bystrowicach,
- Szkoła Podstawowa w Rudolowicach.

Gimnazja są trzy klasowe od jedno do czterooddziałowych. Szkoły Podstawowe w większości są sześcioklasowe jedno lub dwu oddziałowe, wszystkie posiadają oddziały przedszkolne jednooddziałowe.

Szkoły Filialne liczą średnio po 3 klasy jednooddziałowe oraz po jednym oddziale przedszkolnym jednooddziałowym.

Kadra pedagogiczna składała się w roku 2007 z 105 nauczycieli, którzy uczyli 915 uczniów.

Przedstawia to poniższe zestawienie.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba nauczycieli (etaty)	Liczba uczniów
		2007	2007
1.	Zespół Szkół w Węgierce	24	142
2.	Szkoła Podstawowa w Roźwienicy	11	117
3.	Szkoła Podstawowa w Rudołowicach	11	87
4.	Szkoła Podstawowa w Tyniowicach	8	90
5.	Fila SP Tyniowie Filia Bystrowice	6	37
6.	Filia Woli Rożwinickiej	4	36
7.	Filia Częstkowice	3	25
8.	Filia Wola Węgierska	12	86
9.	Gminne Gimnazjum w Roźwienicy	24	216
Ogółem		105	915

Źródło: dane UG Roźwienica

Zatrudniona kadra w większości placówek oświatowych posiada następujące wykształcenie:

- wykształcenie doktoranckie humanistyczne (tylko Gimnazjum w Roźwienicy)
- wykształcenie wyższe magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym,
- wykształcenie wyższe zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym,
- wykształcenie średnie z przygotowaniem pedagogicznym.

Poziom nauczania jest dobry, o czym świadczy chętny udział uczniów w konkursach przedmiotowych wewnętrznych oraz na szczeblu wojewódzkim z wysokimi zajętymi miejscami.

W szkołach na terenie Gminy Roźwienica prowadzone są następujące zajęcia pozalekcyjne:

wyrównawcze, kółka przedmiotowe, kółka sportowe, kulturalne i informatyczne. Oprócz tego uczniowie jeżdżą na ogniska baletowe do Jarosławia oraz dodatkowe zajęcia z języków obcych - 3 uczniów jeździ do Ogniska Baletowego w Jarosławiu oraz na dodatkowy kurs języka angielskiego, 2 uczniów uczęszcza do Szkoły Muzycznej w Jarosławiu, 1 uczeń na język angielski w Jarosławiu.

Dostęp do Internetu posiadają następujące placówki:

- Gimnazjum w Roźwienicy,
- Gimnazjum w Węgerce,
- Szkoła Podstawowa w Roźwienicy,
- Szkoła Podstawowa w Węgerce,
- Szkoła Podstawowa w Tyniowicach,
- Szkoła Podstawowa w Rudołowicach,
- Szkoła Filialna w Woli Węgierskiej.

Organizacje pozarządowe na terenie Gminy.

Gmina Roźwienica posiada mocne zaplecze w obszarze trzeciego sektora. W jej obszarze działa kilkanaście organizacji non profit. Są to:

- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Roźwienica
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Węgierka i Wola Węgierska
- Stowarzyszenie Miłośników Tradycji Ludowych „Familia” Rudołowice
- Polska Fundacja Profilaktyki Lecznictwa i Ochrony Zdrowia im. Doktora Antoniego Piwowońskiego Seniora
- Ludowy Klub Sportowy "Błękitni" w Rudołowicach
- Ludowy Klub Sportowy "Babiś-Syrenka" w Roźwienicy
- Klub Sportowy Węgierka
- Uczniowski Klub Sportowy "Dragon" w Rudołowicach
- Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” w Tyniowicach
- Uczniowski Klub Sportowy „Feniks” w Węgerce
- Uczniowski Klub Sportowy „Hektor” w Roźwienicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bystrowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Częstkowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Roźwienicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rudołowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tyniowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Roźwienickiej

- Ochotnicza Straż Pożarna w Czudowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Więckowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Węgierce
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Węgierskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chorzowie

Organizacje te zrzeszają następującą ilość członków:

- Stowarzyszenie KGW Gminy Roźwienica około 210 członków
- Ochotnicze Straże Pożarne (w każdej miejscowości są stowarzyszeniami) około 160 członków
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Węgierka i Wola Węgierska około 41 członków

Oddziały gminnego stowarzyszenia KGW mają swoje siedziby w Wiejskich Domach Kultury lub Remizach Strażackich. Mają także (w różnym stanie i w różnych ilościach) wypożyczalnie naczyń.

W oparciu o Program Współpracy Gminy Roźwienica z Organizacjami Pozarządowymi Gmina przekazuje organizacjom środki na realizację zadań publicznych np.

- Ludowemu Klubowi Sportowemu „Babiś-Syrenka” w Roźwienicy na działalność szkoleniową dzieci i młodzieży z terenu gminy Roźwienica w piłce nożnej,
- Ludowemu Klubowi Sportowemu „Błękitni” w Rudołowicach na działalność szkoleniową dzieci i młodzieży miejscowości Rudołowice w piłce nożnej,
- Klubowi Sportowemu Węgierka na działalność szkoleniową dzieci i młodzieży z terenu gminy Roźwienica w piłce nożnej,
- UKS-om na prowadzenie działalności sportowej wśród dzieci i młodzieży.
- Stowarzyszeniu Miłośników Tradycji Ludowych „Familia” w Rudołowicach na rozwijanie kultury ludowej, zwyczajów i obrzędów ludowych.

Uchwała Nr 87/X/2007 Rady Gminy W Roźwienicy z dnia 28 grudnia 2007 roku przyjmuje Program Współpracy Gminy Roźwienica z Organizacjami Pozarządowymi na 2008 rok. Realizacja zadań wynikających z Programu odbywa się poprzez ogłaszanie otwartych konkursów ofert w celu powierzenia lub wsparcia realizacji zadania i przekazania odpowiednich na ten cel środków w ramach budżetu gminy.

Organizacje będą wybierane przez Komisję konkursową, powołaną przez Wójta Gminy w skład, której wchodzi trzech przedstawicieli Rady Gminy i dwóch pracowników Urzędu Gminy.

Zadaniem komisji konkursowej jest przeprowadzenie postępowania i przedłożenie wyników konkursu Wójtowi do zatwierdzenia.

Współdziałanie Gminy Roźwienica z Organizacjami Pozarządowymi obejmuje współpracę o charakterze finansowym i pozafinansowym. Współpraca finansowa polega na zlecaniu realizacji zadań Gminy Roźwienica organizacjom pozarządowym poprzez:

- powierzenie wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na jego realizację,
- wsparcie wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na częściowe dofinansowanie jego realizacji,

Współpraca pozafinansowa polega na:

- wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności poprzez przekazywanie bieżących informacji związanych z realizacją Programu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy,
- zapoznanie Organizacji Pozarządowych z obszarami działań, w które mogą się włączyć jako realizatorzy powierzonych przez Gminę zadań,
- bieżące informowanie o sesjach Rady Gminy i posiedzeniach komisji, podczas których omawiane będą zagadnienia związane z działalnością statutową organizacji pozarządowych w zakresie realizowania zadań publicznych,
- konsultowaniu aktów prawnych w dziedzinach dotyczących statutowej działalności pożytku publicznego Organizacji Pozarządowych poprzez:
 - a) udział przedstawicieli Organizacji Pozarządowych i władz samorządowych w spotkaniach, mających na celu merytoryczne diagnozowanie potrzeb społeczności lokalnej,
 - b) udostępnianie Organizacjom Pozarządowym projektów uchwał z dziedzin związanych z ich statutową działalnością,
- tworzeniu wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, skupiających przedstawicieli władz Gminy i organizacji pozarządowych w celu definiowania priorytetowych dla Gminy obszarów problemowych, w rozwiązanie, których, organizacje pozarządowe mogą włączyć się jako realizator.

Inne formy współpracy mogą być realizowane poprzez:

- inicjowanie zadań aktywizujących i integrujących lokalne organizacje pozarządowe,
- udostępnianie organizacjom pozarządowym lokali na spotkania ogólnodostępne związane z realizacją Programu,

- bieżące poradnictwo i pomoc w organizowaniu szkoleń, mających na celu zwiększenie profesjonalizacji działań NGO,
- prowadzenie działalności-promocyjnej i informacyjnej dotyczącej wspólnych przedsięwzięć Gminy i organizacji pozarządowych,
- merytoryczną pomoc w nawiązywaniu kontaktów z organizacjami pozarządowymi spoza Gminy Roźwienica.

Do zadań priorytetowych, planowanych do realizacji wspólnie z NGO w roku 2008 należą:

- promowanie zatrudnienia i przedsiębiorczości,
- wspieranie systemu pomocy społecznej,
- ograniczanie marginalizacji i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- wspieranie organizacji ubiegających się o pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych, w tym ze źródeł Unii Europejskiej,
- upowszechnianie kultury fizycznej, w tym prowadzenie sportowych szkoleń dzieci i młodzieży oraz rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej,
- promocja zdrowego trybu życia i działań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- ochrona środowiska naturalnego,
- przedsięwzięcia kulturalne mające szczególnie na celu wzbogacanie oferty kulturalnej Gminy oraz promocję lokalnych twórców,
- przedsięwzięcia mające na celu promocję potencjału turystycznego gminy i wsparcie rozwoju bazy turystycznej na terenie Gminy.

Organizacje pozarządowe są także pełnoprawnym uczestnikiem i realizatorem usług zaplanowanych w ramach realizowanego Programu Integracji Społecznej będącym jednym z komponentów Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW). Urząd Gminy w kwietniu 2008 roku ogłosił konkurs na następujące usługi:

1. Zorganizowanie kompleksowych usług dla dzieci i młodzieży w formie świetlic i zajęć pozalekcyjnych oraz pozaszkolnych (sportowo-rekreacyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, wyrównawczych) z uwzględnieniem alternatywnych form wyrównywania szans edukacyjnych i wychowania przedszkolnego dla dzieci z wszystkich miejscowości Gminy.

2. Utworzenie Gminnego Ośrodka Lokalnej Integracji Kulturalnej dla mieszkańców gminy w celu umożliwienia szerokiego dostępu do pełnej oferty usług, organizacji czasu wolnego mieszkańcom wszystkich sołectw gminy.
3. Zorganizowanie systemu usług poradniczych, edukacyjnych, uzupełniających działania rehabilitacyjne i promujących zdrowie, dla starszych, samotnych, członków rodzin z problemami, dzieci z trudnościami wychowawczymi i zdrowotnymi oraz dla osób z trudnościami wychowawczymi i zdrowotnymi oraz dla osób z trudnościami i problemami osobistymi.
4. Wsparcie szkoleniowe, zwiększające wartość usług w gminie oraz zwiększające umiejętności i kompetencje liderów lokalnych.

Organizacje z terenu gminy zaczynają być aktywne także w kwestii pozyskiwania środków zewnętrznych. Na przykład Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Roźwienica opracowało wniosek i uzyskując najwyższą punktację w Polsce uzyskało dotację z Funduszu dla Organizacji Pozarządowych (FOP w ramach Komponentu I. „Demokracja i społeczeństwo obywatelskie”).

8. Problemy społeczne w opinii mieszkańców Gminy Roźwienica zdiagnozowane na podstawie analizy badań ankietowych.

Badania społeczne realizowane w listopadzie i grudniu 2007 roku służyły socjologicznej analizie najistotniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców Gminy Roźwienica. Oprócz diagnozy problemów społecznych celem badań było również uświadomienie mieszkańcom potrzeby przygotowania przez gminę efektywnych i długofalowych sposobów rozwiązywania problemów społecznych jej mieszkańców oraz ich uwrażliwienie na problemy osób marginalizowanych społecznie i zawodowo oraz skłonienie do myślenia nad sposobami ich rozwiązywania. Badania tworzyły wśród mieszkańców „atmosferę akceptacji” na etapie opracowywania strategii, która powinna ułatwić realizację strategii na etapie jej wdrażania. Zastosowana technika to sondaż ankietowy, natomiast narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety opracowany przez socjologów FRDL. Uwzględniono w nim potrzeby i sugestie Urzędu Gminy, a jednocześnie zadbano o to, aby był on poprawny metodologicznie.

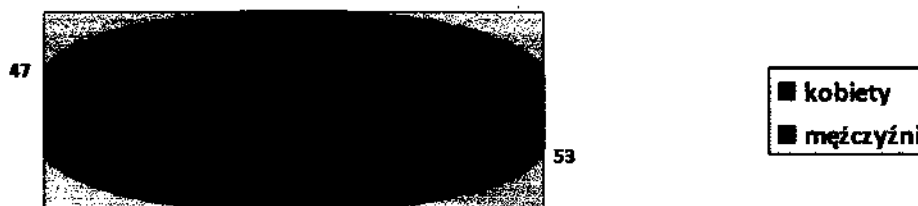
Tematyka badań była na tyle neutralna i w większości przypadków spotkała się ze zrozumieniem i życzliwością.

Przyjęliśmy hipotezę badawczą, że sposób postrzegania problemów społecznych zależy od płci, wieku, wykształcenia, zawodu oraz od oceny własnych warunków materialnych. A zatem typy postrzegania problemów społecznych odnosiliśmy najczęściej do tych cech społecznych badanych, aby uchwycić zróżnicowania w tym zakresie. Chcieliśmy także dowiedzieć się od mieszkańców, czy mają konkretne i praktyczne propozycje dotyczące rozwiązywania istotnych problemów mieszkańców gminy. Trudno oczywiście ustrzec się pewnych zakłóceń w zakresie reprezentatywności próby. Sądzymy jednak, że zakłócenia te są niewielkie i pozwalają z dużym stopniem prawdopodobieństwa sądzić, że dobrana próba jest reprezentatywna. Pierwsza część dotyczyła opinii badanych na temat najważniejszych problemów społecznych mieszkańców. Druga część kwestionariusza dotyczyła propozycji i dróg rozwiązywania tych problemów. Kończącą część kwestionariusza stanowiła metryczka, w której zawarte są informacje o głównych cechach społeczno-demograficznych (płeć, wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie, zawód).

Charakterystyka demograficzno-społeczna badanej zbiorowości.

W badaniu wzięło udział 134 respondentów to jest ponad 2 % ogółu mieszkańców Gminy. Podział uczestników badania pod względem płci nie odbiega od struktury płci mieszkańców Gminy Roźwienica (51 % kobiet i 49 % mężczyzn). W sondażu wzięło udział tym 71 kobiet (53 %) oraz 63 mężczyzn (47 %).

Wykres 1. Płeć uczestników badania

Źródło: opracowanie własne

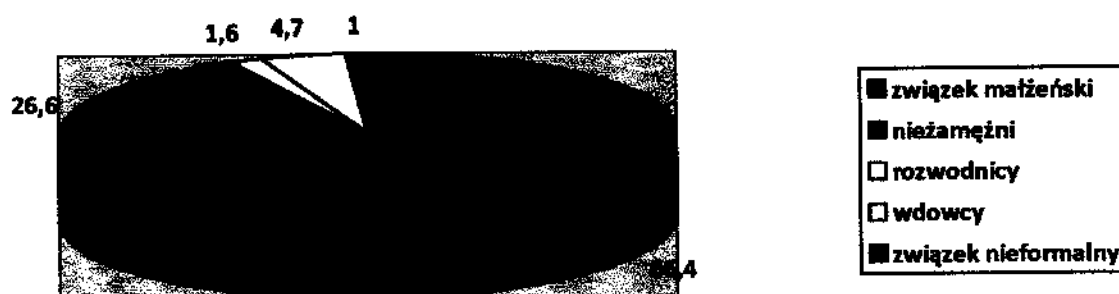
W grupie respondentów sondażu najwięcej było osób w wieku 36 – 45 lat – 27 %. Ponad co piąty respondent jest w wieku 18 - 25 lat, a ponad co dziesiąty w wieku 26-35 lat. 16 % respondentów jest w wieku 46-55 lat, a niecałe 13 % stanowiły osoby mające 56-65 lat. Osoby w podeszłym wieku (powyżej 66 lat) stanowiły 12 % respondentów. Strukturę wiekową respondentów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Wiek uczestników badania

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
18-25	29	21,6	21,6	21,6
26-35	15	11,2	11,2	32,8
36-45	36	26,9	26,9	59,7
46-55	21	15,7	15,7	75,4
56-65	17	12,7	12,7	88,1
66 i więcej	16	11,9	11,9	100,0
Ogółem	134	100,0		

Zdecydowana większość uczestników badania to osoby w związkach małżeńskich – ponad 66 %. Ponad co czwarty pytany to osoba niezamężna lub kawaler (26,6 %). Niecałe 5 % pytanych to wdowy lub wdowcy, a 2 % to osoby rozwiedzione. Osoby pozostające w związkach nieformalnych to niecały 1 %. 70 % respondentów posiada dzieci. Stan cywilny uczestników badania przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Stan cywilny uczestników badania

Źródło: opracowanie własne

W badaniu wzięło udział najwięcej osób z wykształceniem zawodowym – blisko 30 %. Mniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem pomaturalnym – 22 %. Blisko co piąty pytany

ma wykształcenie średnie ogólne. 12 % stanowili respondenci z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym. Ponad co dziesiąty uczestnik badania ma wykształcenie wyższe – magisterskie (6,7 %) i wyższe zawodowe (3,7 %). Wykształcenie respondentów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Wykształcenie uczestników badania

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
niepełne podstawowe	1	,7	,7	,7
Podstawowe	16	11,9	11,9	12,7
Zawodowe	40	29,9	29,9	42,5
średnie ogólne	25	18,7	18,7	61,2
Pomaturalne	29	21,6	21,6	82,8
wyższe zawodowe	5	3,7	3,7	86,6
wyższe magisterskie	9	6,7	6,7	93,3
Inne	9	6,7	6,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

Ponad co trzeci uczestnik badania to pracownik instytucji publicznej – 31 %. Pracownicy firm prywatnych stanowili 9 % i tyle samo 9 % to rolnicy. Ponad 16 % stanowili emeryci i renciści, a blisko 16 % studenci i uczniowie. Niewiele było w badanej grupie prywatnych przedsiębiorców – 2 %. Blisko 16 % pytanych to osoby bezrobotne lub niepracujące (np. gospodynie domowe). Rodzaj zatrudnienia uczestników sondażu przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Zatrudnienie uczestników badania

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Przedsiębiorca	3	2,2	2,2	2,2
pracownik w prywatnej firmie	12	9,0	9,0	11,2
pracownik w instytucji publicznej	42	31,3	31,3	42,5
niepracujący (bezrobotny)	21	15,7	15,7	58,2
Uczeń	11	8,2	8,2	66,4
Student	10	7,5	7,5	73,9
emeryt (rencista)	22	16,4	16,4	90,3
Rolnik	12	9,0	9,0	99,3
Inne	1	,7	,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

Istotne problemy społeczne w opinii mieszkańców Gminy Roźwienica.

Dla co czwartego respondenta najistotniejszym problemem mieszkańców gminy jest **bieda i ubóstwo** części mieszkańców – 24 %.

Na **bezrobocie** jako główny problem wskazuje, co piaty uczestnik badania. Ponad co dziesiąty uważa, że istotnym problemem jest **niewystarczająca ograniczona oferta kulturalna** - spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. Ponad 8 % wskazań dotyczyło problemu **alkoholizmu i patologii społecznych** związanych z uzależnieniem od alkoholu

Ponad 6 % pytanym wskazywało na negatywne społeczne skutki **migracji zarobkowej** mieszkańców. W rozwinięciu odpowiedzi na to pytanie uczestnicy badania wskazywali na następujące problemy z tym związane: wyludnienie gminy, rozbicie rodzin i ich kryzys, kłopoty wychowawcze w szkołach i rodzinach, dotkniętych „eurosieroctwem”.

W dalszej kolejności pod względem ilości wskazań wymieniono następujące problemy:

- brak placów zabaw – 4,4 %
- brak czystości, estetyki, porządku – 3,6 %
- złe relacje między mieszkańcami – ok. 3 %
- zanieczyszczenie i problemy ekologiczne – ok. 3 %
- niewystarczająca opieka zdrowotna - 1,1 %

Najistotniejsze problemy społeczne w opinii mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Istotne problemy społeczne mieszkańców

bieda i ubóstwo części mieszkańców	1	24
bezrobocie	2	19
brak oferty kulturalnej	11	11,0
alkoholizm i inne patologie	12	8,3
migracja zarobkowa mieszkańców	12	6,3
brak placów zabaw, boisk	16	4,4
brak czystości, estetyki, porządku	15	3,6
niewystarczająca opieka zdrowotna	5	3,2
zły stan zdrowia mieszkańców	6	1,1
brak oferty spędzania czasu - osoby starsze	7	2,2
złe relacje między mieszkańcami	9	2,8
problemy ekologiczne	10	2,8
niski poziom wykształcenia	13	,6
niskie bezpieczeństwo publiczne	14	,6
Ogółem		100,0

Źródło: opracowanie własne

Proponowane działania w celu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie

Badania dotyczyły także opinii mieszkańców o możliwych propozycjach lokalnych działań służących rozwiązywaniu lub ograniczaniu istotnych problemów społecznych oraz poprawie warunków życia mieszkańców gminy.

Na pierwszym miejscu wśród proponowanych działań pojawia się **ograniczenie bezrobocia** i **poprawa lokalnego rynku pracy** - 14 %. Nieco mniejsza grupa pytanym wskazała na konieczność **bezpłatnego kształcenia młodzieży** – około 12,6 %. Tyle samo pytanym zwraca uwagę na konieczność **pomocy młodym** i wsparcie wszechstronnego rozwoju młodzieży, między innymi w celu ograniczenia ich migracji. Co dziesiąty respondent wskazał konieczność działań służących **rozwojowi kultury, sportu i rekreacji** na terenie gminy.

7 % podkreśliło znaczenie lepszego gospodarowania publicznymi pieniędzmi.

W dalszej kolejności pod względem częstości wskazań wymieniano następujące propozycje:

- inwestycje w budownictwo i infrastrukturę – 6,5 %
- promocja gminy na zewnątrz – 6,3 %
- wsparcie pracodawców i przedsiębiorczości – 6 %
- pomoc socjalna rodzinom – 5 %
- przeciwdziałanie patologiom społecznym – 5,4 %,
- pomoc socjalna rodzinom – 5 %
- poprawa opieki medycznej – 4 %,
- likwidacja szarej strefy – 2,4 %
- lepsza praca Policji 2,4 %

Rozkład odpowiedzi na pytania dotyczące propozycji kierunków działań przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Proponowane działania w celu rozwiązywania problemów społecznych

Wsparcie pracodawców, przedsiębiorczości	1	36	6,1	26,9
Wsparcie kultury, sportu, rozrywki	2	59	10,0	44,0
Inwestycje w budownictwo i infrastrukturę	3	38	6,5	28,4
Poprawa opieki medycznej	4	24	4,1	17,9
Profilaktyka uzależnień i przestępstw	5	18	3,1	13,4
Bezpłatne kształcenie młodzieży	6	74	12,6	55,2
Promocja gminy	7	37	6,3	27,6
Ograniczenie bezrobocia, poprawa rynku pracy	8	83	14,1	61,9
Pomoc młodym	9	74	12,6	55,2
Pomoc socjalna rodzinie	10	30	5,1	22,4
Zdecydowana walka z patologiami społecznymi	11	32	5,4	23,9
Lepsze gosp. publicznymi pieniędzmi	12	41	7,0	30,6

Lepsza praca policji	13	14	2,4	10,4
Ekologia	14	3	,5	2,2
Likwidacja szarej strefy	15	14	2,4	10,4
Wsparcie inicjatyw obywatelskich	16	11	1,9	8,2
Ogółem		588	100,0	438,8

Źródło: opracowanie własne

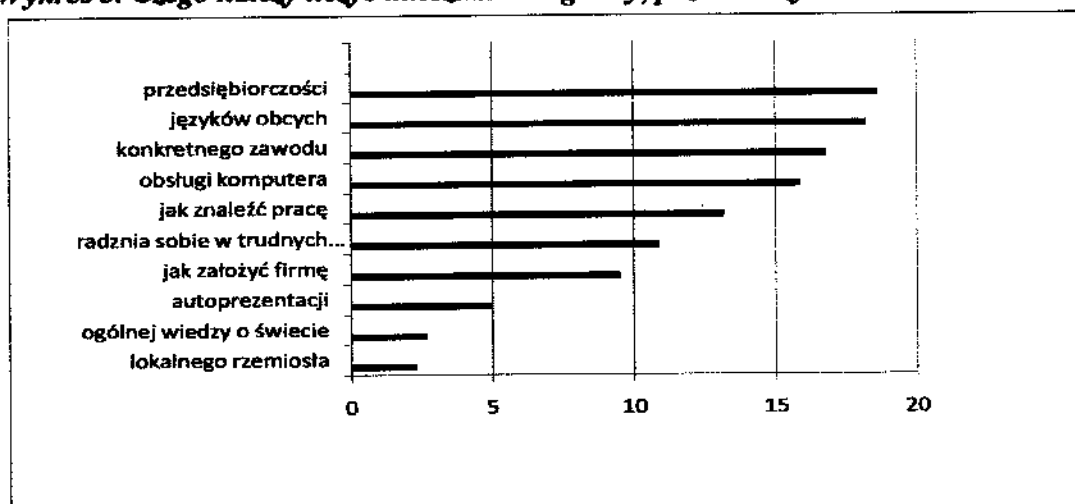
Ważna grupa pytań w ankiecie dotyczyła kwestii, czego powinno się uczyć mieszkańców, szczególnie młodych w kontekście rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

W opinii pytaných mieszkańców trzeba przede wszystkim uczyć **przedsiębiorczości i zaradności** – blisko 19 % wskazań. Podobna pytaných grupa uważa, że istotna jest **bezpłatna nauka języków obcych** – 18 %. Blisko 17 % uważa, że najważniejsze jest nabycie **konkretnego zawodu**. W dalszej kolejności wskazań znalazły się:

- zdobycie nowych umiejętności np. obsługi komputera
- radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych
- jak założyć własną firmę
- umiejętność autoprezentacji
- nauka lokalnego rzemiosła, rękodzieła
- zdobycie ogólnej wiedzy o świecie

Analiza odpowiedzi na to pytanie wskazuje, że uczestnicy sondażu dużą wagę przywiązują do umiejętności bezpośrednio lub pośrednio związanych z perspektywą wejścia w życie zawodowe i znalezienia się na rynku pracy. Przedstawia to poniższa tabela.

Wykres 3. Czego należy uczyć mieszkańców gminy, przede wszystkim młodzież?

Źródło: opracowanie własne

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego
35-065 Rzeszów, ul. Przesmyk 6 tel. (17) 86 26 964, tel./fax. (17) 85 07 420 e-mail: biuro@frdl.rzeszow.pl www.frdl.rzeszow.pl

Czynniki i podmioty mające wpływ na warunki życia mieszkańców gminy i rozwiązywanie problemów społecznych.

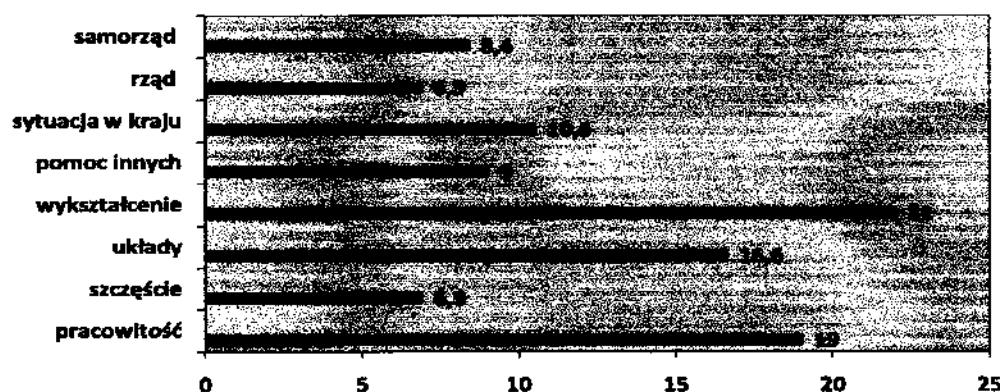
Na pytanie o czynniki decydujące o sytuacji materialnej mieszkańców gminy, ponad co piąty respondent udzielił odpowiedzi – **wykształcenie i kwalifikacje – 22 %**.

Na pracowitość i zaradność oraz przedsiębiorczość mieszkańców wskazała bardzo podobna grupa pytanym – 19 %.

Taki rozkład odpowiedzi jest dobrą prognozą dla wdrażania działań, zawartych w niniejszej strategii. Wiele z działań, dotyczących poprawy sytuacji grup wykluczonych zakłada aktywizację tych osób i zastosowanie różnorodnych form samopomocy, opartej na bezpośrednim zaangażowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponieważ spora grupę uczestników badania stanowiły osoby wykluczone (np. bezrobotni) ich pozytywna opinia o znaczeniu zaradności i pracowitości oraz uzyskaniu kwalifikacji w celu poprawy własnej sytuacji życiowej zwiększa szansę na osiągnięcie długotrwałego, pozytywnego rezultatu.

Blisko 17 % respondentów uważa, że wpływ na jakość życia mają **układy i znajomości**. Biorąc pod uwagę odpowiedzi na pytanie, dotyczące oceny działalności władz gminy można stwierdzić, że wskazanie na układy i znajomości (jako czynnika mającego istotny wpływ na warunki życia mieszkańców Gminy) nie ma związku z brakiem zaufania do władz lokalnych. Blisko 40 % pytanym ocenia samorząd lokalny pozytywnie (31% dobrze i 7 % bardzo dobrze). Jako średnie ocenia władze lokalne 40 % pytanym. Co piąty ma negatywny stosunek do efektów działalności władz samorządowych. Pojawienie się wśród odpowiedzi kategorii „układy i znajomości” ma, więc raczej związek z ogólnym brakiem zaufania społecznego i negatywną oceną relacji społecznych.

Co dziesiąty pytany uważa, że o warunkach życia mieszkańców decyduje pomoc innych. Tyle samo wskazuje na ogólną sytuację społeczno-gospodarczą w kraju. Ponad 8 % uważa, że decydujące znaczenie mają władze samorządowe. 7 % wskazuje na szczęście osobiste, tyle samo na rząd i władze centralne. Rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące czynników i podmiotów odpowiedzialnych za poziom życia mieszkańców gminy przedstawia wykres.

Wykres 4. Co lub, kto decyduje o jakości i poziomie życia mieszkańców Gminy Roźwienica?

Źródło: opracowanie własne

Relacje i więzi społeczne mieszkańców.

Ważną kwestią poruszaną w kwestionariuszu ankiety jest ocena relacji między mieszkańcami gminy Roźwienica. Rozkład odpowiedzi na to pytanie można raczej uznać za pozytywny, bowiem w opinii większości respondentów relacje te nie są oceniane negatywnie. Blisko co trzeci pytany uważa, że większość jego współmieszkańców jest życzliwa i przyjazna – 27 %. Podobna grupa pytanym jest zadania, że życzliwych jest niewielu – 28 %. Ponad co trzeci pytany (33 %) uważa, że większość współmieszkańców jest obojętnych. Co dziesiąty uczestnik badania jest zdania, że większość społeczności lokalnej to osoby zawistne i skupione na własnych interesach – 12 %

Wykres 5. Ocena relacji społecznych między mieszkańcami miasta i gminy

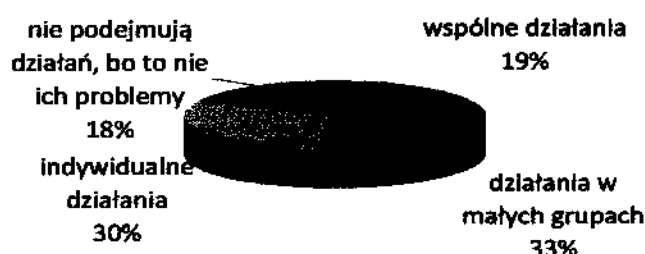
Źródło: opracowanie własne

Opracowanie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Rzeszowski Ośrodek Samorządu Terytorialnego
35-065 Rzeszów, ul. Przesmyk 6 tel. (17) 86 26 984, tel./fax. (17) 85 07 420 e-mail: biuro@frdl.rzeszow.pl www.frdl.rzeszow.pl

Kolejne pytanie dotyczyło oceny sposobów rozwiązywania wspólnych problemów społecznych mieszkańców. 19 % uważa, że mieszkańcy podejmują wspólne działania w celu rozwiązywania lokalnych problemów. 34 % uważa, że mieszkańcy łączą się w małe grupy, by rozwiązywać ważne problemy społeczne. W opinii, co trzeciego respondenta powstają mieszkańcy podejmują indywidualne działania w celu rozwiązywania kreślonych problemów. 18 % pytanym uważa, że rozwiązywanie problemów nikogo nie obchodzi, oprócz bezpośrednio nimi dotkniętych.

Wykres 6. Jak są rozwiązywane ważne problemy społeczne mieszkańców gminy?

Źródło: opracowanie własne

Rozkład odpowiedzi na powyższe pytanie świadczy o stosunkowo dużym poziomie odpowiedzialności za współmieszkańców. Należy jednak podjąć działania w celu większego zaangażowania mieszkańców gminy we wspólne inicjatywy (partnerstwa, koalicje itp.) w kontekście efektywnego realizowania zadań, określonych w celach operacyjnych niniejszej strategii.

Ocena ważnych dziedzin życia społecznego.

Duża grupa pytań w kwestionariuszu dotyczyła oceny ważnych dla mieszkańców gminy sfer życia publicznego. Wśród dziedzin, o których ocenę pytano respondentów znalazły się:

- infrastruktura i ogólne zagospodarowanie
- atrakcyjność gminy dla inwestorów
- wizerunek i promocja gminy na zewnątrz
- oferta życia kulturalnego
- system pomocy społecznej
- czystość, porządek, estetyka

- sieć handlowa
- jakość opieki zdrowotnej
- system edukacji w gminie
- poczucie bezpieczeństwa publicznego
- możliwość podnoszenia kwalifikacji, ustawicznego kształcenia
- działalność władz samorządowych.

Najlepiej w opinii mieszkańców ocenione zostały następujące sfery życia społecznego:

- dostępność sieci handlowej – 49 % ocen dobrych i 7 % bardzo dobrych

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo	9	6,7	6,7	6,7
dobrze	66	49,3	49,3	56,0
dobrze				
średnio	38	28,4	28,4	84,3
źle	16	11,9	11,9	96,3
bardzo źle	5	3,7	3,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- system pomocy i opieki społecznej – 48,5 % ocen dobrych i 10 % bardzo dobrych

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo	13	9,7	9,7	9,7
dobrze	65	48,5	48,5	58,2
dobrze				
średnio	48	35,8	35,8	94,0
źle	6	4,5	4,5	98,5
bardzo źle	2	1,5	1,5	100,0
Ogółem	134	100,0		

- jakość opieki zdrowotnej – 44 % wskazań na „dobrze” i 4,5 % bardzo dobrze

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	6	4,5	4,5	4,5
dobrze	59	44,0	44,0	48,5
dobrze				
średnio	51	38,1	38,1	86,6
źle	17	12,7	12,7	99,3
bardzo źle	1	,7	,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- jakość edukacji i oświaty w gminie – 42,5 % wskazań „dobrze” i 9 % bardzo dobrze

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	12	9,0	9,0	9,0
dobrze	57	42,5	42,5	51,5
średnio	51	38,1	38,1	89,6
źle	13	9,7	9,7	99,3
bardzo źle	1	,7	,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- stan infrastruktury i zagospodarowania – 36 % pytaných ocenia je źle, 7,5 % bardzo źle.

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	10	7,5	7,5	7,5
dobrze	48	35,8	35,8	43,3
średnio	60	44,8	44,8	88,1
źle	15	11,2	11,2	99,3
bardzo źle	1	,7	,7	100,0
Ogółem	134	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne

- działalność lokalnych władz samorządowych – 31 % wskazań na „dobrze” i 7 % bardzo dobrze

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	9	6,7	6,7	6,7
dobrze	42	31,3	31,3	38,1
średnio	54	40,3	40,3	78,4
źle	22	16,4	16,4	94,8
bardzo źle	7	5,2	5,2	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- poczucie bezpieczeństwa u mieszkańców – 33 % wskazań na „dobrze”, 1,5 % bardzo dobrze

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	2	1,5	1,5	1,5
dobrze	44	32,8	32,8	34,3
średnio	67	50,0	50,0	84,3
źle	21	15,7	15,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- czystość, porządek i estetyka gminy – 29 % wskazań na „dobrze”, 3 % bardzo dobrze

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	4	3,0	3,0	3,0
dobrze	39	29,1	29,1	32,1
średnio	69	51,5	51,5	83,6
źle	21	15,7	15,7	99,3
bardzo źle	1	,7	,7	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej negatywnych opinii uczestników sondażu uzyskały poniższe dziedziny:

- promocja i wizerunek gminy na zewnątrz – 32 % pytanym ocenia to sferę źle, 4,5 % bardzo źle)

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	4	3,0	3,0	3,0
dobrze	31	23,1	23,1	26,1
średnio	50	37,3	37,3	63,4
źle	43	32,1	32,1	95,5
bardzo źle	6	4,5	4,5	100,0
Ogółem	134	100,0	100,0	

Źródło: opracowanie własne

- możliwość kształcenia się ustawicznego, podnoszenia kwalifikacji – 31 % wskazań na „źle” i 3 % na „bardzo źle”)

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	7	5,2	5,2	5,2
dobrze	26	19,4	19,4	24,6
średnio	56	41,8	41,8	66,4
źle	41	30,6	30,6	97,0
bardzo źle	4	3,0	3,0	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- atrakcyjność gminy dla inwestorów i przedsiębiorców – 22 % wskazań na „źle” i 6 % na „bardzo źle”)

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	2	1,5	1,5	1,5
dobrze	23	17,2	17,2	18,7
średnio	72	53,7	53,7	72,4
źle	29	21,6	21,6	94,0
bardzo źle	8	6,0	6,0	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

- oferta kulturalna, możliwość spędzania wolnego czasu – 18 % pytanych ocenia to sferę źle, 4,5 % bardzo źle)

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
bardzo dobrze	9	6,7	6,7	6,7
dobrze	48	35,8	35,8	42,5
średnio	47	35,1	35,1	77,6
źle	24	17,9	17,9	95,5
bardzo źle	6	4,5	4,5	100,0
Ogółem	134	100,0		

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie wyników badań ankietowych.

Najważniejsze kwestie, wynikające z analizy badań ankietowych wśród mieszkańców Gminy Różwienica to:

- istotne problemy społeczne najczęściej wskazane przez uczestników badania to: bieda i ubóstwo, bezrobocie, brak oferty kulturalnej i możliwości rozwijania zainteresowań przez dzieci i młodzież, negatywne skutki społeczne migracji zarobkowej oraz ubóstwo części mieszkańców oraz patologie związane uzależnieniami;
- w celu rozwiązywania istotnych problemów społecznych należy zdaniem respondentów: ograniczyć bezrobocie i rozwijać lokalny rynek pracy, poszerzyć ofertę i podnieść jakość życia kulturalnego, sportowego, edukacyjnego, zapewnić warunki do rozwoju dla młodych mieszkańców w celu ograniczenia migracji, bezpłatnie kształcić młodzież;
- w kontekście rozwiązywania problemów, szczególnie młodych mieszkańców, należy

podjąć działania w zakresie: rozwijania przedsiębiorczości i zaradności, nauki języków obcych, uzyskania konkretnego zawodu, umiejętności znalezienia pracy, założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej;

- czynnikami i podmiotami decydującymi o jakości życia mieszkańców są: wykształcenie i kwalifikacje, pracowitość i zaradność oraz przedsiębiorczość mieszkańców. Niepokojące jest fakt, że duża grupa pytanym uważa, że wpływ na warunki życia mieszkańców mają „układy i znajomości”;

- co trzeci uczestnik sondażu uważa, że większość współmieszkańców jest życzliwa i przyjazna, tyle samo pytanym jest zdania, że życzliwych jest niewielu, w opinii 33 % większość współmieszkańców jest obojętnych, a 12 %, że większość jest nieżyczliwych i zawistnych;

- większość dziedzin życia społecznego ocenianych jest pozytywnie. Najlepiej w opinii pytanym działają: system pomocy społecznej, edukacja i oświata, opieka zdrowotna, lokalny samorząd terytorialny, ochrona bezpieczeństwa publicznego;

- żadnej dziedziny życia społecznego w gminie nie oceniono zdecydowanie negatywnie. Niektóre dziedziny oceniono średnio, choć z pewną ilością ocen negatywnych. Są to: promocja i wizerunek gminy na zewnątrz, atrakcyjność inwestycyjna, możliwość kształcenia dorosłych i zdobywania oferta życia kulturalnego, kwalifikacji.

9. ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT² to metoda używana powszechnie do analizy strategicznej. Oparta jest na podziale wszystkich czynników wpływających na obecną i przyszłą pozycję gminy na czynniki zewnętrzne i wewnętrzne negatywnie i pozytywnie oddziałujące na rozwój polityki społecznej w gminie. Ze skrzyżowania tych podziałów powstają cztery kategorie, tj. szanse i zagrożenia zewnętrzne, słabe i mocne strony wewnętrzne badanego obszaru. Analiza SWOT jest ważnym elementem analizy zasobów gminy i podstawą do określenia priorytetów rozwoju. Opracowana została na podstawie konsultacji społecznych z udziałem władz samorządowych, radnych, sołtysów, pracowników ośrodka pomocy społecznej, dyrektorów szkół, społecznych liderów Gminy Roźwienica, które odbyły się w dniu 5 lutego 2008 roku.

² Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

[zasoby gminy] Strengths- silne strony, atuty, Weaknesses - wady, słabe strony,

[otoczenie gminy] Opportunities – okazje, możliwości, szanse, Threats - trudności, zagrożenia.

Analiza SWOT:

Mocne strony	Słabe strony
+ Dostateczne środki finansowe na pomoc społeczną w gminie. + Wystarczające środki na dożywianie dzieci – zapewniony wkład własny do środków rządowych. + Dobra współpraca między szkołą a GOPS. + Pracownicy GOPS pracują także w terenie i docierają do potrzebujących z terenu całej gminy. + Zapewniona podstawowa opieka medyczna dla mieszkańców gminy (funkcjonują dwa ośrodki zdrowia, które zaspakajają potrzeby mieszkańców gminy). + Solidarność sąsiedzka i mocne więzi społeczne między mieszkańcami gminy. + Dobra sieć szkół z wykwalifikowaną kadrą i odpowiednim wyposażeniem (sal komputerowych brakuje jedynie w szkołach filialnych). + Posiadanie sali gimnastycznej w Gimnazjum. + Zapewniony dowóz dzieci z terenu gminy do szkół + opracowanie „Programu alternatywnych form przedszkolnej edukacji dzieci w gminie Rozwienica” + Zapewniona edukacja elementarna w ramach projektu „Podkarpackie Ośrodki Przedszkolne” finansowanego z EFS + pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój edukacji elementarnej + Osiągnięcia sportowe trzech Ludowych	- Brak mieszkań socjalnych na terenie gminy. - Niedostateczne usługi opiekuńcze dla mieszkańców gminy – małe środki na działalność opiekuńczą - Brakuje jednego pracownika GOPS do spełnienia standardu. - Problem rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych, konieczność dojazdu do Jarosławia we własnym zakresie. - Brak świetlic środowiskowych - Bieda, ubóstwo i inne patologie związane z nadużywaniem alkoholu, w tym przemoc w rodzinie. - Mała aktywność społeczna, apatia - Funkcjonuje zjawisko dziedziczenia biedy, wyuczonej bezradności i postaw roszczeniowych - Niedostateczna ilość miejsc pracy – brak większych zakładów pracy - Mało firm prywatnych i niska przedsiębiorczość mieszkańców gminy wynikająca także z braku środków na rozpoczęcie działalności - Niskie dochody mieszkańców gminy - pomimo zatrudnienia rodziny kwalifikują się do pobierania zasiłków z pomocy społecznej. - Duża emigracja zarobkowa mieszkańców gminy i wynikające z niej problemy społeczne: rozbite rodziny, sieroctwo społeczne. - Niskie wykształcenie mieszkańców gminy oraz niska znajomość języków obcych mieszkańców. - Brak stałej opieki pielęgniarki i lekarza w szkołach.

Klubów Sportowych. + Aktywność dzieci i młodzieży w zakresie sportu. + Własny stadion na terenie gminy dostosowany do rozgrywek V ligi. + Sporządzono dokumentację na utworzenie ścieżek rowerowych na terenie gminy. + Czyste środowisko przyrodnicze – tereny góryste. + Dużo obiektów zabytkowych na terenie gminy, m.in. pałac, kościół w Rudolowicach, cerkiew w Tyniowicach. + Prężnie działający Zespół Ludowy „Familia” i orkiestra dęta w Węgiejce. + Aktywnie działające Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicza Straż Pożarna, które angażują się w działalność kulturalną, społeczną i charytatywną na rzecz mieszkańców gminy i gmin sąsiednich. + Stowarzyszenie KGW Gminy Roźwienica pozyskuje środki zewnętrzne na działalność (fundusze norweskie) + Działalność Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Węgierka i Wola Węgierska. + Mniejsza przestępczość na terenie gminy w porównaniu z sąsiednimi gminami. + Sieć wodociągów i gazyfikacji obejmuje 100% terenu gminy, a 60% obszaru gminy jest skanalizowane. + Teren trzech wiosek jest scalony, kolejne przygotowywane są do scalenia. + Droga krajowa przebiega przez środek gminy, co ułatwia komunikację w gminie i na zewnątrz.	- Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej na terenie gminy. - Niedostateczna ilość sal gimnastycznych (oprócz sali w gimnazjum). - Niedostatecznie wyposażone pracownie komputerowe w szkołach filialnych. - Słabe wyposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach - Ograniczona baza lokalowa szkół zmuszająca do prowadzenia zajęć w systemie dwuzmianowym. - Jeden pracownik na dwie biblioteki. - Niewystarczająca oferta Gminnego Ośrodka Kultury - Niedostateczna oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z terenu gminy - Zbyt mała liczba policji na terenie gminy – dwóch policjantów na 4 gminy – brak samodzielnego komisariatu. - Niedofinansowanie Ochotniczej Straży Pożarnej przejawiające się w złym wyposażeniu i przestarzałym sprzęcie. - Wzrost zjawiska alkoholizmu i wandalizmu na terenie gminy oraz nielegalnej dystrybucji alkoholu.
---	---

Szanse	Zagrożenia
+ Trzy kolejne wioski przygotowane do przeprowadzenia scalenia + Budowa ścieżek rowerowych + Rozwój szkół pod względem bazy lokalowej, sal gimnastycznych i boisk sportowych. + Agroturystyka i turystyka wiejska – wykorzystanie rzeki i zbudowanie rekreacyjnych zbiorników wodnych. + Wykorzystanie możliwości płynących z rolnictwa ekologicznego + Uczestnictwo gminy w realizacji programu Leader + + Rozwój aktywności organizacji społecznych na terenie gminy + powstanie autostrady i węzła komunikacyjnego na terenie gminy + Pozyskanie środków z Unii Europejskiej na realizację programów społecznych + Remonty dróg przyspieszone przeprowadzeniem w Polsce EURO 2012 + Pełna kanalizacja gminy + Przygotowanie stoku i budowa wyciągu narciarskiego z wykorzystaniem całorocznym + Wykorzystanie nowoczesnych technik teleinformatycznych – internetu. + Uczestnictwo w Programie Integracji Społecznej.	- Niekorzystne tendencje demograficzne – starzenie się społeczeństwa, niski przyrost naturalny - Wzrost problemów społecznych i nakładów finansowych związanych z polityką społeczną - Migracja zarobkowa i edukacyjna młodzieży - Wzrost przestępczości - Nasilenie narkomanii i alkoholizmu, powodujące wzrost patologii społecznej - Przepisy prawne m.in. ustawa o pomocy społecznej, umożliwiające korzystanie ze środków z pomocy społecznej przez kolejne pokolenia w rodzinach - wspieranie roszczeniowości i wyuczonej bezradności. - Przepisy dotyczące bezrobocia, umożliwiające funkcjonowanie „szarej strefy”

Podsumowanie

Mocne strony:

Mocnymi stronami, będącymi ważnym zasobem gminy w zakresie integracji społecznej są przede wszystkim: walory naturalne – czyste środowisko naturalne, mogące służyć rozwojowi turystyki i agroturystyki. W sferze integracji społecznej ważnymi atutami są: dobre rozpoznanie potrzeb podopiecznych ze strony pracowników socjalnych, dobra współpraca GOPS ze szkołami, Radą Gminy, ośrodkami zdrowia, dobra sieć szkół z pełną i wykwalifikowaną kadrą, pozyskiwanie środków na edukację elementarną, dość prężne środowisko organizacji pozarządowych (w szczególności Kół Gospodyń Wiejskich),

Słabe strony:

Najistotniejsze z punktu widzenia niniejszej strategii słabe strony to: brak lokali socjalnych, konieczność wsparcia kadrowego i technicznego GOPS, niewystarczające usługi opiekuńcze, brak świetlic środowiskowych, brak wsparcia psychologicznego, terapeutycznego itp. dostępnego dla mieszkańców. W sferze kultury największym mankamentem są słabe zasoby kadrowe instytucji kulturalnych, a jest to warunek konieczny do ożywienia życia kulturalnego i świetlic wiejskich.

Szanse:

Większość wymienionych szans związana jest z rozbudową infrastruktury służącej poprawie jakości życia mieszkańców – ośrodka kultury, obiektów sportowych (hal, boisk) zbiorników wodnych, wyciągów narciarskich itp. Obiekty te służyć też powinny rozwojowi turystyki i agroturystyk na terenie gminy. Łatwiejszemu dojazdowi do gminy służyć powinna rozbudowa infrastruktury drogowej. Szans można także upatrywać w rozwoju lokalnego rynku pracy i pozyskiwaniem inwestorów oraz pozyskiwaniem przez samorząd lokalny oraz inne podmioty z terenu gminy funduszy zewnętrznych.

Zagrożenia:

Uczestnicy warsztatów większość zagrożeń wiąże ze narastaniem negatywnych zjawisk demograficznych (starzenie się społeczeństwa, zbyt niski przyrost naturalny i wyludnienie gminy) oraz społecznych (ubóstwa i dużych dysproporcji w statusie materialnym, wzrost patologii i przestępczości, pojawiająca się bezdomność, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin).

10. Kierunki rozwoju polityki społecznej w Gminie Roźwienica.

Misję, wizję, cele strategiczne oraz cele operacyjne polityki społecznej w Gminie Roźwienica opracowano podczas warsztatów partycypacyjnych w dniu 14 marca 2008 roku. Na tym etapie prac warsztatowych Zespół Roboczy oraz eksperci FRDL skupili się na analizie SWOT (szczególnie na słabych stronach i zagrożeniach) oraz wynikach badań ankietowych. Aby przeprowadzić analizę najważniejszych zadań do realizacji zastosowano metodę rangowania – przydzielania różnej liczby punktów w zależności od wagi poszczególnych działań. Wyniki tych prac pozwoliły na określenie najważniejszych problemów do rozwiązania, które stały się priorytetami dla gminy. Kolejnym etapem było zaplanowanie konkretnych działań, prowadzących do osiągnięcia celów i określenie okresu ich realizacji. Wynik prac warsztatowych przedstawiamy poniżej.

Misja:

„Zintegrowanie i aktywizacja mieszkańców Gminy Roźwienica w celu zapewnienia godnego standardu życia, możliwości wszechstronnego rozwoju społecznego i zawodowego oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu”

Wizja:

„Poprawa relacji międzyludzkich oraz zwiększenie świadomości społecznej umożliwi rozwiązanie lub ograniczenie istotnych problemów społecznych mieszkańców gminy”

Cele strategiczne:

1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie im warunków do prawidłowego rozwoju zdrowotnego i intelektualnego oraz szerokiej oferty spędzania czasu, rozwijania zainteresowań i uzdolnień

Cele operacyjne:

1.1. Zapewnienie warunków do rozwoju dzieciom w wieku przedszkolnym

Działania:

- Utrzymanie działalności Podkarpackich Ośrodków Przedszkolnych w czterech sołectwach: Roźwienica, Rudołowice, Chorzów, Węgierka (mają zapewnione finansowanie tylko do kwietnia 2008),

- Doposażenie istniejących placówek edukacji elementarnej
- Powstanie różnych form edukacji elementarnej w pozostałych 7 sołectwach
- Realizacja programu alternatywnych form przedszkolnej edukacji w Gminie Roźwienica
- Utworzenie i wyposażenie placów zabaw przy ośrodkach przedszkolnych
- Zaangażowanie rodziców w zapewnienie edukacji małym dzieciom.

1.2. Rozwój bazy edukacyjnej na terenie Gminy:

Działania:

- Remonty i modernizacja szkół na terenie gminy
- Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne;
- Doposażenie szkolnych pracowni dydaktycznych, w szczególności pracowni komputerowych;
- Powstanie sal gimnastycznych i wyposażenie w sprzęt sportowy przy szkołach na terenie gminy Roźwienica
- Powstanie pomieszczeń stołowych w pozostałych szkołach,
- Powstanie miejsc do zabaw przy szkołach podstawowych i szkołach filialnych lub w innych dostępnych dla dzieci miejscach
- Termomodernizacja budynków szkolnych w Rudołowicach, w Tyniowicach, w Węgieierce, Częstkowicach, Bystrowicach, Woli Roźwienickiej, Chorzów
- Wykonanie ogrodzenia szkoły w Częstkowicach, Węgieierce, Bystrowicach, Chorzowie, Rudołowicach
- Wykonanie chodników przy szkołach
- Remont dróg dojazdowych do szkół
- Oznakowanie wszystkich przejść dla pieszych przy szkołach.

1.3. Zorganizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

Działania:

- Adaptacja pomieszczeń świetlic wiejskich do potrzeb dzieci i młodzieży
- Wyposażenie świetlic w sprzęt sportowy, zabawki, gry itp.
- Zapewnienie instruktorów, opiekunów w świetlicach,
- Zapewnienie oferty dla dzieci przez Bibliotekę,
- Remont (lub zmiana lokalu Biblioteki Gminnej)

- Doposażenie Gminnej Biblioteki i czytelní
- Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach, zgodnej z zainteresowaniami dzieci i młodzieży (środki finansowe i kadra),
- Wsparcie i doposażenie różnorodnych kółek zainteresowań przy szkołach na terenie gminy Roźwienica
- Zapewnienie wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji – półkolonie stacjonarne i letnie wyjazdy dzieci poza gminę
- Organizowanie wycieczek integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych dla dzieci
- Organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalno-artystycznych dla dzieci i młodzieży (np. Festyn z okazji Dnia Dziecka),
- Wsparcie młodzieżowych grup formalnych i nie formalnych
- Wsparcie i wyposażenie szkolnych kółek artystycznych (teatralnych, muzycznych, plastycznych, tanecznych)
- Powstanie Kawiarenek Internetowych na terenie gminy - zakup wyposażenia i doposażenie działających
- Zorganizowanie i doposażenie miejsc rekreacyjno – sportowych (np. siłownie, sale gimnastyczne, itp.)
- Powstanie ścieżek edukacyjno – przyrodniczej, historyczno-patriotycznej,
- Powstanie ścieżek rowerowych – powstanie miejsc biwakowych, wiat
- Organizacja integracyjnych spotkań, imprez, akcji międzypokoleniowych
- Wspieranie aktywności młodzieży

1.4. Poszerzenie oferty i podniesienie jakości działań edukacyjnych

Działania:

- Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży
- Wprowadzenie języków obcych w oddziałach przedszkolnych
- Zapewnienie bezpłatnych zajęć wyrównawczych, jako alternatywy dla korepetycji
- Wprowadzenie zajęć komputerowych w klasach 1-3
- Wprowadzenie zajęć z podstaw przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej do starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum
- Zajęcia z patriotyzmu lokalnego (tradycje regionu, historia, znani ludzie itp.)

- Prowadzenie cyklicznych i różnorodnych programów profilaktycznych
- Realizacja kursów podstaw pierwszej pomocy dla uczniów
- Prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych i specjalistycznych dla dzieci i młodzieży (logopeda, pedagog, psycholog).

1.5. Rozwój sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży

Działania:

- Modernizacja i utrzymanie boisk przyszkolnych
- Modernizacja stadionów
- Wsparcie UKS, doposażenie w sprzęt sportowy młodzieżowych sekcji
- Powstanie nowych młodzieżowych sekcji sportowych np. karate, siatkówka, piłka ręczna
- Powstanie nowych młodzieżowych drużyn piłkarskich – zatrudnienie instruktora, zakup sprzętu
- Wsparcie działalności młodzieżowych drużyn OSP
- Wyposażenie szkół w sprzęt do gimnastyki korekcyjnej
- Dofinansowanie udziału w sportowych zawodach regionalnych, wojewódzkich, krajowych,
- Zapewnienie regularnego dowożenia dzieci na basen, bezpłatna nauka pływania dla dzieci z terenu gminy
- Organizowanie cyklicznych imprez sportowych i rekreacyjnych, służących popularyzacji sportu masowego

Realizatorzy działań w ramach Celu 1.:

- Szkoły i placówki oświatowe z terenu Gminy
- Inspektor ds. Oświaty
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Urząd Gminy i Rada Gminy
- Lokalne organizacje pozarządowe

Partnerzy działań w ramach Celu 1.:

- WUP Rzeszów (instytucja wdrażająca PO KL w woj. Podkarpackim)
- Kościół Katolicki i organizacje kościelne
- Poradnie Pedagogiczno-Psychologiczne
- Podkarpackie Kuratorium Oświaty

- Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (Regionalny Program Operacyjny)
- Agencje i organy administracji rządowej np. MEN, MPiPS
- Organizacje pozarządowe np. Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego
- zewnętrznymi konsultanci i eksperci.

2. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi w celu ich integracji społecznej i reintegracji zawodowej

Cele operacyjne:

2.1. Aktywizacja społeczna i reintegracja zawodowa osób bezrobotnych

Działania:

- Zmniejszenie liczby bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej poprzez ich aktywizację społeczną i zawodową w ramach możliwości pozyskania środków pomocy społecznej z różnych źródeł
- Kontraktowanie usług socjalnych z długotrwale bezrobotnymi korzystającymi z pomocy społecznej w ramach aktywnych form pracy socjalnej i aktywnej integracji z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
- Objęcie pomocą finansową i wsparciem w formie pracy socjalnej osób i rodzin z problemem bezrobocia
- Nawiązanie współpracy GOPS z PUP w Jarosławiu w celu zwiększenia aktywności zawodowej i edukacyjnej osób bezrobotnych instytucji i organizacji
- Rozwój zatrudnienia socjalnego w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia dla osób dotkniętych wykluczeniem społecznym- staże, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne
- Tworzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych- wykluczonych społecznie w celu integracji społecznej, zdobycia kompetencji i umiejętności społecznych jak i poprawy funkcjonowania psychospołecznego w środowisku.

2.2. Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku w celu poprawy jakości ich życia.

Działania:

- Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych – środowiskowych form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania
- Tworzenie półstacjonarnych- środowiskowych ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku w celu zaspakajania ich potrzeb opiekuńczych i społecznych
- Pomoc w pozyskiwaniu środków przez osoby niepełnosprawne na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych w miejscu zamieszkania oraz przez instytucje użyteczności publicznej ze środków krajowych i unijnych
- Pomoc w organizowaniu i pozyskiwaniu środków na imprezy integracyjne dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy
- Objęcie pomocą finansową, wsparciem i pracą socjalną osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności i osób w podeszłym wieku
- Rozwój pracy socjalnej i aktywizacji osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności /poprzez narzędzie kontraktu socjalnego w pracy socjalnej i w projekcie systemowym w ramach priorytetu VII POKL/.

2.3. Zmniejszenie skali ubóstwa poprzez integrację działań w gminie na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

Działania:

- Objęcie pomocą, wsparciem i pracą socjalną osób i rodzin znajdujących się w sferze ubóstwa poprzez system pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych
- Objęcie pomocą pedagogiczną, psychologiczną i socjalną dzieci z rodzin z różnorodnymi problemami
- Praca socjalna z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej poprzez ich aktywizację, usamodzielnianie i pomoc rzeczową z organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu jarosławskiego
- Opracowywanie i realizacja lokalnych programów pomocy społecznej opracowanych z myślą o dziecku i rodzinie szczególnie z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

- Zacieśnienie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny celem stworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki, interwencji i wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.

2.4. Stworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Działania:

- Opracowanie diagnozy potrzeb i problemów występujących w rodzinach z terenu gminy poprzez zebranie danych, sporządzenie ich analiz i określenie potrzeb w tym zakresie
- Opracowanie gminnego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną zawierającego cele i kierunki działań w stosunku do rodzin zagrożonych i dotkniętych patologią społeczną i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
- Działania o charakterze pracy socjalnej i interwencji kryzysowej w celu zaspakajania potrzeb i aktywnego usamodzielniania i wyjścia rodziny z trudnej sytuacji życiowej
- Rozwój poradnictwa specjalistycznego - indywidualnego i grupowego w tym poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin z terenu gminy poprzez utworzenie punktu poradnictwa rodzinnego
- Zorganizowanie dla młodzieży w wieku 15-25 rok życia treningów kompetencji i umiejętności społecznej poprzez kontraktowanie usług socjalnych w ramach pozyskania dotacji rozwojowej dla GOPS w latach 2009-2013
- Zorganizowanie i sfinansowanie ze środków dotacji rozwojowej w ramach POKL środowiskowych form wsparcia rodziny i dziecka
- Rozwój środowiskowej pomocy dla rodzin niezaradnych życiowo i niewydolnych wychowawczo poprzez działania w formie pracy socjalnej, treningów i warsztatów
- Realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Pozyskiwanie i pomoc w uzyskaniu mieszkań socjalnych na terenie gminy dla rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji mieszkaniowej. Zorganizowanie zaplecza socjalnego w przypadkach losowych.

2.5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i integracja działań w Gminie na rzecz pomocy rodzinom i osobom dotkniętym problemem uzależnienia

Działania:

- Udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem i innymi uzależnieniami
- Objęcie pomocą i pracą socjalną rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą w rodzinie
- Opracowanie gminnego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie określającego cele i kierunki działań na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie
- Objęcie dzieci opieką psychologiczną i pedagogiczną z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą poprzez utworzenie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego-świetlicy psychoprofilaktycznej
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji kryzysowej w środowisku przez pracowników socjalnych i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i rozwiązywania problemów alkoholowych
- Zacieśnienie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy i w powiecie (szkoła, służba zdrowia, policja, PCPR w Jarosławiu) w celu skutecznego i kompleksowego systemu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
- Współpraca z innymi instytucjami, Policją, GKRPA w gminie w celu przeciwdziałania i zmniejszania skali problemu alkoholizmu w rodzinach.

2.6. Poprawa jakości usług świadczonych przez GOPS w gminie oraz podejmowanie działań na rzecz polepszenia bazy i infrastruktury społecznej

Działania:

- Wzmocnienie kadrowe GOPS poprzez zatrudnienie pracownika socjalnego celem spełnienia wymogów organizacyjnych wynikających z ustawy o pomocy społecznej i zasad korzystania ze środków EFS przez ośrodek pomocy społecznej w ramach projektu systemowego POKL – /zatrudnienie pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców nie mniej niż 3 pracowników w GOPS/

- Polepszenie bazy lokalowej GOPS i podjęcie działań w kierunku tworzenia infrastruktury społecznej w gminie (świetlice specjalistyczne, punkt poradnictwa rodzinnego, klub integracji społecznej) --
- Doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji przez kadrę GOPS w celu poprawy jakości pracy i prowadzenia profesjonalnej pracy socjalnej z klientami pomocy społecznej
- Pozyskiwanie, opracowywanie i realizacja programów z zakresu polityki społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb lokalnych w ramach programów krajowych i unijnych- programy rządowe w pomocy społecznej, projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej w ramach POKL 2007-2013
- Wzmacnianie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej w celu skutecznej i zintegrowanej pomocy osobom i rodzinom, mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Realizatorzy działań w ramach Celu 2.:

- GOPS w Roźwienicy
- Urząd Gminy i Rada Gminy
- Lokalne organizacje pozarządowe
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Szkoły i placówki oświatowe z terenu gminy
- grupy samopomocowe

Partnerzy działań w ramach Celu 2.:

- PUP Jarosław
- PCPR Jarosław
- ROPS Rzeszów
- WUP Rzeszów (instytucja wdrażająca PO KL w woj. Podkarpackim)
- Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- Kościół Katolicki i organizacje kościelne
- Poradnie Specjalistyczne np. Poradnie Uzależnień
- Agencje i organy administracji rządowe np. PARPA, MPiPS
- zewnętrzni konsultanci i eksperci
- firmy szkoleniowe i konsultingowe

3. Zintegrowanie i aktywizacja mieszkańców Gminy w celu poprawy relacji społecznych, poprawy warunków i jakości życia

Cele operacyjne:

3.1. Poprawa jakości życia kulturalnego na terenie Gminy

Działania:

- Poszerzenie i zróżnicowanie oferty powstałego Gminnego Ośrodka Lokalnej Integracji Kulturalnej w Roźwienicy
- Powstanie bibliotek filialnych w każdym sołectwie
- Wsparcie lokalnych zespołów ludowych (np. Familia w Rudołowicach)
- Zakup strojów ludowych dla wszystkich KGW
- Adaptacja niezagospodarowanych obiektów z terenu gminy Roźwienica na cele kulturalne - remont i wyposażenie
- Wsparcie ludowych twórców
- Zapewnienie kadry w świetlicach wiejskich - instruktorów kulturalnych, animatorów
- Organizowanie bezpłatnych, ogólnodostępnych zajęć artystycznych: kursów tańca, nauki gry na instrumentach, zajęć teatralnych, plastycznych, fotograficznych itp.
- Wypromowanie produktu regionalnego i tradycyjnego
- Remont i renowacja obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Roźwienica
- Wypromowanie i organizowanie cyklicznych lokalnych imprez kulturalnych.

3.2. Poprawa opieki zdrowia i stanu zdrowia mieszkańców gminy

Działania:

- Powstanie punktu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego
- Zapewnienie opieki specjalistycznej (np. stomatologia, reumatologia, kardiologia, diabetologia, pediatria)
- Opieka rehabilitacyjna w domach osób starszych
- Organizowanie dyżurów specjalistów medycyny w sołectwach
- Prowadzenie cyklicznej profilaktyki zdrowotnej mieszkańców
- Promowanie zdrowego stylu życia i świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców.

3.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy

Działania:

- Uzupełnienie oświetlenia w miejscowościach na terenie gminy
- Powstanie chodników we wsiach, gdzie ich nie ma
- Zapobieganie zagrożeniu ze strony psów np. poprzez chipowanie
- Wzmocnienie kadrowe i techniczne posterunku policji w Różwienicy
- Doposażenie OSP

3.4. Zintegrowanie mieszkańców Gminy, poprawa relacji społecznych i więzi sąsiedzkich

Działania:

- Utworzenie Centrum Integracji Gminy – remont i adaptacja obiektu gminy, zapewnienie kadry i wyposażenia
- Organizowanie imprez integracyjnych np. turniejów między sołectwami i innych
- Prowadzenie wizyt studyjnych, wyjazdów mieszkańców do innych gmin – dobre praktyki
- Prowadzenie współpracy międzynarodowej – wymiana kulturalna, wymiana młodzieży, organizacji społecznych, szkół
- Organizowanie wyjazdów mieszkańców na pielgrzymki, imprezy kulturalne, wycieczki
- Organizowanie festynów, biesiad, majówek, Sylwestra, opłatka, Wigilii itp.

Realizatorzy działań w ramach Celu 3.:

- Gminny Ośrodek Zdrowia
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Szkoły i placówki oświatowe na terenie Gminy
- Urząd Gminy i Rada Gminy
- Lokalne organizacje pozarządowe

Partnerzy działań w ramach Celu 3

- WUP Rzeszów (PO KL)
- Kościół Katolicki i organizacje kościelne
- Agencje i organy rządowe np. Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Zdrowia, MPiPS
- regionalne i ogólnopolskie organizacje pozarządowe, wspierające rozwój kultury, sportu, ochrony zdrowia, integracji społecznej oraz ruchu sektora pozarządowego

- Starostwo Powiatowe w Jarosławiu
- Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
- Policja
- Podkarpacki Urząd Wojewódzki
- zewnętrzni konsultanci i eksperci.

11. HARMONOGRAM REALIZACJI.

CEL STRATEGICZNY 1. WYRÓWNYWANIE SZANS ROZWOJOWYCH DZIECI I MŁODZIEŻY POPRZEC ZAPEWNIENIE IM WARUNKÓW DO PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU ZDROWOTNEGO I INTELEKTUALNEGO ORAZ SZEROKIEJ OFERTY SPĘDZANIA CZASU, ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ I UZDOLNIEŃ

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	OKRES REALIZACJI	NAKLADY	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Utrzymanie działalności Podkarpackich Ośrodków Przedszkolnych w czterech sołectwach: Roźwienica, Rudolowice, Chorzów, Węgierka	2008 – 2014	Budżet gminy fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
2	doposażenie istniejących placówek edukacji elementarnej	2008 – 2014	Budżet gminy fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty Przedszkola
3	powstanie różnych form edukacji elementarnej w pozostałych 7 sołectwach	2008-2014	Budżet gminy fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
4	realizacja programu alternatywnych form przedszkolnej edukacji w gminie Roźwienica	2008 – 2014	Budżet gminy fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty NGO
5	utworzenie i wyposażenie placów zabaw przy ośrodkach przedszkolnych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
6	zaangażowanie rodziców w zapewnienie edukacji małym dzieciom	2008 - 2014	Bezinwestycyjne	Inspektor ds. Oświaty
7	remonty i modernizacja szkół na terenie gminy	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
8	doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne, doposażenie szkolnych pracowni dydaktycznych, w szczególności pracowni komputerowych;	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty Szkoly
9	powstanie sal gimnastycznych i wyposażenie w sprzęt sportowy przy szkołach na terenie gminy	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy

10	powstanie pomieszczeń stołówkowych w pozostałych szkołach,	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
11	powstanie miejsc do zabaw przy szkołach podstawowych i szkołach filialnych lub w innych dostępnych dla dzieci miejscach	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
12	termomodernizacja budynków szkolnych w Rudolowicach, w Tyniowicach, w Węgerce, Czastkowicach, Bystrowicach, Woli Roźwienickiej, Chorzowie	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
13	wykonanie ogrodzenia szkoły w Czastkowicach, Węgerce, Bystrowicach, Chorzowie i Rudolowicach	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
14	wykonanie chodników przy szkołach	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
15	remont dróg dojazdowych do szkół	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
16	oznakowanie wszystkich przejść dla pieszych przy szkołach.	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
17	adaptacja pomieszczeń świetlic wiejskich do potrzeb dzieci i młodzieży	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty Szkoły
18	wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt sportowy, zabawki, gry itp.	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
19	zapewnienie instruktorów, opiekunów w świetlicach	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
20	zapewnienie oferty dla dzieci przez Bibliotekę,	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Gminna Biblioteka Publiczna
21	remont (lub zmiana lokalu Biblioteki Gminnej)	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy

22	doposażenie Gminnej Biblioteki i czytelnia	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Gminna Biblioteka Publiczna
23	zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach, zgodnej z zainteresowaniami dzieci i młodzieży (środki finansowe i kadra),	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty Szkoły
24	wsparcie i doposażenie różnorodnych kółek zainteresowań przy szkołach z terenu gminy	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
25	zapewnienie wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji – półkolonie stacjonarne i letnie wyjazdy dzieci poza gminę	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Szkoły ; NGO
26	organizowanie wycieczek integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych dla dzieci	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Szkoły NGO Gminna Biblioteka Publiczna
27	organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalno-artystycznych dla dzieci i młodzieży	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Szkoły NGO Gminna Biblioteka Publiczna
28	wsparcie młodzieżowych grup formalnych i nieformalnych	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
29	wsparcie i wyposażenie szkolnych kółek artystycznych (teatralnych, muzycznych, plastycznych, tanecznych)	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
30	powstanie Kawiarenki Internetowych na terenie gminy - zakup wyposażenia i doposażenie działających	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
31	zorganizowanie i doposażenie miejsc rekreacyjno – sportowych (np. siłownie, sale gimnastyczne itp.)	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
32	powstanie ścieżek edukacyjno – przyrodniczej, historyczno-patriotycznej,	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
33	powstanie ścieżek rowerowych – powstanie miejsc biwakowych, wiat itp.	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
34	organizacja integracyjnych spotkań, imprez, akcji międzypokoleniowych	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Szkoły NGO Gminna Biblioteka Publiczna

35	wspieranie aktywności młodzieży	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
36	diagnozowanie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty Szkoly
37	wprowadzenie języków obcych w oddziałach przedszkolnych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
38	zapewnienie bezpłatnych zajęć wyrównawczych, jako alternatywy dla korepetycji	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
39	wprowadzenie zajęć komputerowych w klasach 1-3	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
40	wprowadzenie zajęć z podstaw przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej do starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty Szkoly
41	zajęcia z patriotyzmu lokalnego (tradycje regionu, historia itp.)	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Szkoly NGO Gminna Biblioteka Publiczna
42	prowadzenie cyklicznych i różnorodnych programów profilaktycznych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GKRPA Szkoly NGO
43	realizacja kursów podstaw pierwszej pomocy dla uczniów	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Szkoly NGO
44	prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych i specjalistycznych dla dzieci i młodzieży (logopeda, pedagog, psycholog)	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
45	modernizacja i utrzymanie boisk szkolnych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
46	modernizacja stadionów	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
47	wsparcie UKS, doposażenie w sprzęt sportowy młodzieżowych sekcji	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy

48	powstanie nowych młodzieżowych sekcji sportowych np. karate, siatkówka, piłka ręczna	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	NGO (LKS, UKS)
49	powstanie nowych młodzieżowych drużyn piłkarskich – zatrudnienie instruktora, zakup sprzętu	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	NGO (LKS, UKS)
50	wsparcie działalności młodzieżowych drużyn OSP	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO (OSP)
51	wypożyczenie sprzętu do gimnastyki korekcyjnej	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Inspektor ds. Oświaty
52	dofinansowanie udziału w sportowych zawodach regionalnych wojewódzkich, krajowych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
53	zapewnienie regularnego dowożenia dzieci na basen, bezpłatna nauka pływania dla dzieci z terenu gminy	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
54	organizowanie cyklicznych imprez sportowych i rekreacyjnych, służących popularyzacji sportu masowego	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO

CEL STRATEGICZNY 2. STWORZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI W CELU ICH INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I REINTEGRACJI ZAWODOWEJ

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	OKRES REALIZACJI	NAKLADY	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Zmniejszenie liczby bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej poprzez ich aktywizację społeczną i zawodową w ramach możliwości pozyskania środków pomocy społecznej z różnych źródeł	2008 – 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
2	kontraktowanie usług socjalnych z długotrwale bezrobotnymi korzystającymi z pomocy społecznej w ramach aktywnych form pracy socjalnej i aktywnej integracji z POKL	2008 – 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
3	objęcie pomocą finansową i wsparciem w formie pracy socjalnej osób i rodzin z problemem bezrobocia	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS PUP Jarosław

4	nawiązanie współpracy GOPS z PUP w Jarosławiu w celu zwiększenia aktywności zawodowej i edukacyjnej osób bezrobotnych instytucji i organizacji	2008 - 2014	Bezinwestycyjne	GOPS PUP Jarosław
5	rozwój zatrudnienia socjalnego w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia dla osób dotkniętych wykluczeniem społecznym - staże, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
6	tworzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych - wykluczonych społecznie w celu integracji społecznej, zdobycia kompetencji i umiejętności społecznych jak i poprawy funkcjonowania psychospołecznego w środowisku	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
7	rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych - środowiskowych form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS ZOZ
8	tworzenie półstacjonarnych - środowiskowych ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku w celu zaspakajania ich potrzeb opiekuńczych i społecznych	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
9	pomoc w pozyskiwaniu środków przez osoby niepełnosprawne na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych w miejscu zamieszkania oraz przez instytucje użyteczności publicznej ze środków krajowych i unijnych	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
10	pomoc w organizowaniu i pozyskiwaniu środków na imprezy integracyjne dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
11	objęcie pomocą finansową, wsparciem i pracą socjalną osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności i osób w podeszłym wieku	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
12	rozwój pracy socjalnej i aktywizacji osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności /poprzez narzędzie kontraktu socjalnego w pracy socjalnej i w projekcie systemowym w ramach priorytetu VII POKL/.	2008 - 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS

13	objęcie pomocą, wsparciem i pracą socjalną osób i rodzin znajdujących się w sferze ubóstwa poprzez system pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
14	objęcie pomocą pedagogiczną, psychologiczną i socjalną dzieci z rodzin z różnorodnymi problemami	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
15	praca socjalna z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej poprzez ich aktywizację, usamodzielnianie i pomoc rzeczową z organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu jarosławskiego	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
16	opracowywanie i realizacja lokalnych programów pomocy społecznej opracowanych z myślą o dziecku i rodzinie szczególnie z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO PCPR Jarosław
17	zacieśnienie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny celem stworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki, interwencji i wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
18	opracowanie diagnozy potrzeb i problemów występujących w rodzinach z terenu gminy poprzez zebranie danych, sporządzenie ich analiz i określenie potrzeb w tym zakresie	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
19	opracowanie gminnego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną zawierającego cele i kierunki działań w stosunku do rodzin zagrożonych i dotkniętych patologią społeczną i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
20	działania o charakterze pracy socjalnej i interwencji kryzysowej w celu zaspokajania potrzeb i aktywnego usamodzielniania i wyjścia rodziny z trudnej sytuacji życiowej	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
21	rozwój poradnictwa specjalistycznego - indywidualnego i grupowego w tym poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin z terenu gminy poprzez utworzenie punktu poradnictwa rodzinnego	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO

22	zorganizowanie dla młodzieży w wieku 15-25 rok życia treningów kompetencji i umiejętności społecznej poprzez kontraktowanie usług społecznych w ramach pozyskania dotacji rozwojowej dla GOPS w latach 2009-2013	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe	GOPS
23	zorganizowanie i sfinansowanie ze środków dotacji rozwojowej w ramach POKL środowiskowych form wsparcia rodziny i dziecka	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe	GOPS
24	rozwoj środowiskowej pomocy dla rodzin niezaradnych życiowo i niewydolnych wychowawczo poprzez działania w formie pracy społecznej, treningów i warsztatów	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
25	realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2008-2014	Budżet gminy	GKRPA
26	pozyskiwanie i pomoc w uzyskaniu mieszkań społecznych na terenie gminy dla rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji mieszkaniowej. Zorganizowanie zaplecza socjalnego w przypadkach losowych	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
27	udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem i innymi uzależnieniami	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
28	objęcie pomocą i pracą socjalną rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą w rodzinie	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
29	opracowanie gminnego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie określającego cele i kierunki działań na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO
30	objęcie dzieci opieką psychologiczną i pedagogiczną z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą poprzez utworzenie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego-świetlicy psychoprofilaktycznej	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS NGO

31	prorowadzenie poradnictwa i interwencji kryzysowej w środowisku przez pracowników społecznych i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i rozwiązywania problemów alkoholowych	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
32	zacieśnienie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy i w powiecie (szkoła, służba zdrowia, policja, PCPR w Jarosławiu) w celu skutecznego i kompleksowego systemu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	2008 -2014	Bezinwestycyjne	GOPS NGO PCPR
33	współpraca z innymi instytucjami, Policją i GKRPA w gminie w celu przeciwdziałania i zmniejszania skali problemu alkoholizmu w rodzinach.	2008 -2014	Bezinwestycyjne	GKRPA
34	wzmocnienie kadrowe GOPS poprzez zatrudnienie pracownika socjalnego celem spełnienia wymogów organizacyjnych wynikających z ustawy o pomocy społecznej i zasad korzystania ze środków EFS przez ośrodek pomocy społecznej w ramach projektu systemowego POKL – /zatrudnienie pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców nie mniej niż 3 pracowników w OPS/	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
35	polepszenie bazy lokalowej GOPS i podjęcie działań w kierunku tworzenia infrastruktury społecznej w gminie (świetlice specjalistyczne, punkt poradnictwa rodzinnego, klub integracji społecznej)	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
36	doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji przez kadre GOPS w celu poprawy jakości pracy i prowadzenia profesjonalnej pracy socjalnej z klientami pomocy społecznej	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS
37	pozyskiwanie, opracowywanie i realizacja programów z zakresu polityki społecznej wynikających z rozpoznanych potrzeb lokalnych w ramach programów krajowych i unijnych- programy rządowe w pomocy społecznej, projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej w ramach POKL 2007-2013	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	GOPS

38	wzmocnienie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej w celu skutecznej i zintegrowanej pomocy osobom i rodzinom, mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej	2008-2014	Bezinwestycyjne	GOPS NGO
----	---	-----------	-----------------	-------------

CEL STRATEGICZNY 3. ZINTEGROWANIE I AKTYWIZACJA MIESZKAŃCÓW GMINY W CELU POPRAWY RELACJI SPOŁECZNYCH, POPRAWY WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	OKRES REALIZACJI	NAKLADY	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Poszerzenie i różnicowanie oferty powstałego Gminnego Ośrodka Lokalnej Integracji Kulturalnej w Rożwienicy	2008 – 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
2	powstanie bibliotek filialnych każdym sołectwie	2008 – 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
3	wsparcie lokalnych zespołów ludowych np. Familia w Rudolowicach	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
4	zakup strojów ludowych dla wszystkich KGW	2008 – 2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
5	adaptacja niezagospodarowanych obiektów z terenu gminy Rożwienica na cele kulturalne - remont i wyposażenie	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
6	wsparcie ludowych twórców	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
7	zapewnienie kadry w świetlicach wiejskich - instruktorów kulturalnych, animatorów	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
8	organizowanie bezpłatnych, ogólnodostępnych zajęć artystycznych: kursów tańca, nauki gry na instrumentach, zajęć teatralnych, plastycznych, fotograficznych itp.	2008-2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO

9	wypromowanie produktu regionalnego i tradycyjnego	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
10	remont i renowacja obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Roźwienica	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
11	wypromowanie i organizowanie cyklicznych lokalnych imprez kulturalnych.	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
12	powstanie punktu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy ZOZ
13	zapewnienie opieki specjalistycznej (np. stomatologia, reumatologia, kardiologia, diabetologia, pediatria)	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy ZOZ
14	opieka rehabilitacyjna w domach osób starszych	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy ZOZ
15	organizowanie dyżurów specjalistów medycyny w sołectwach	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy ZOZ
16	prowadzenie cyklicznej profilaktyki zdrowotnej mieszkańców	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy ZOZ
17	promowanie zdrowego stylu życia i świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	ZOZ Szkoly NGO
18	uzupełnienie oświetlenia w miejscowościach na terenie gminy	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
19	powstanie chodników we wsiach, gdzie ich brakuje	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy

20	zapobieganie zagrożeniu ze strony psów np. poprzez chipowanie	2008 -2014	Budżet gminy	Urząd Gminy
21	wzmocnienie kadrowe i techniczne Posterunku Policji w Roźwienicy	2008 -2014	Budżet gminy, środki rządowe	Policja
22	doposażenie OSP	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy OSP
23	utworzenie Centrum Integracji Gminy – remont i adaptacja obiektu gminy, zapewnienie kadry i wyposażenia	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy
24	organizowanie imprez integracyjnych np. turniejów między sołectwami i innych	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	KGW
25	prowadzenie wizyt studyjnych, wyjazdów mieszkańców do innych gmin – dobre praktyki	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
26	prowadzenie współpracy międzynarodowej – wymiana kulturalna, wymiana młodzieży, organizacji społecznych, szkół	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy Szkoły NGO
27	organizowanie wyjazdów mieszkańców na pielgrzymki, imprezy kulturalne, wycieczki	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO
28	organizowanie festynów, biesiad, majówek, Sylwestra, opłatka, Wigilii.	2008 -2014	Budżet gminy, fundusze pomocowe środki rządowe	Urząd Gminy NGO

12. Zarządzanie realizacją strategii.

Do podmiotów zarządzających realizacją powyższej Strategią należą:

- Rada Gminy oraz Wójt Roźwienicy
- Koordynator Strategii – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Zespół Wdrażający, w skład którego wchodzi Koordynatorzy celów strategicznych.

Realizują one następujące zadania:

Rada Gminy pełni nadzór nad realizacją strategii, uwzględnia przy tworzeniu budżetu roczne plany realizacji strategii, uchwała zmiany zapisów strategii,

Wójt podejmuje bieżące decyzje realizacyjne i materiały decyzyjne dla Rady,

Koordynator Strategii odpowiada za:

- organizowanie prac Zespołu Koordynującego,
- określenie wskaźników realizacji do poszczególnych celów szczegółowych,
- gromadzenie danych związanych z realizacją strategii oraz informacji określających postępy w jej realizacji.
- prowadzenie bazy danych i wymiany informacji o programach realizujących cele Strategii;
- monitorowanie stanu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- ewaluację stanu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
- opracowywanie całonocnego okresowego raportu o stanie realizacji Strategii;
- upowszechnianie informacji o stanie realizacji Strategii

Zespół Wdrażający:

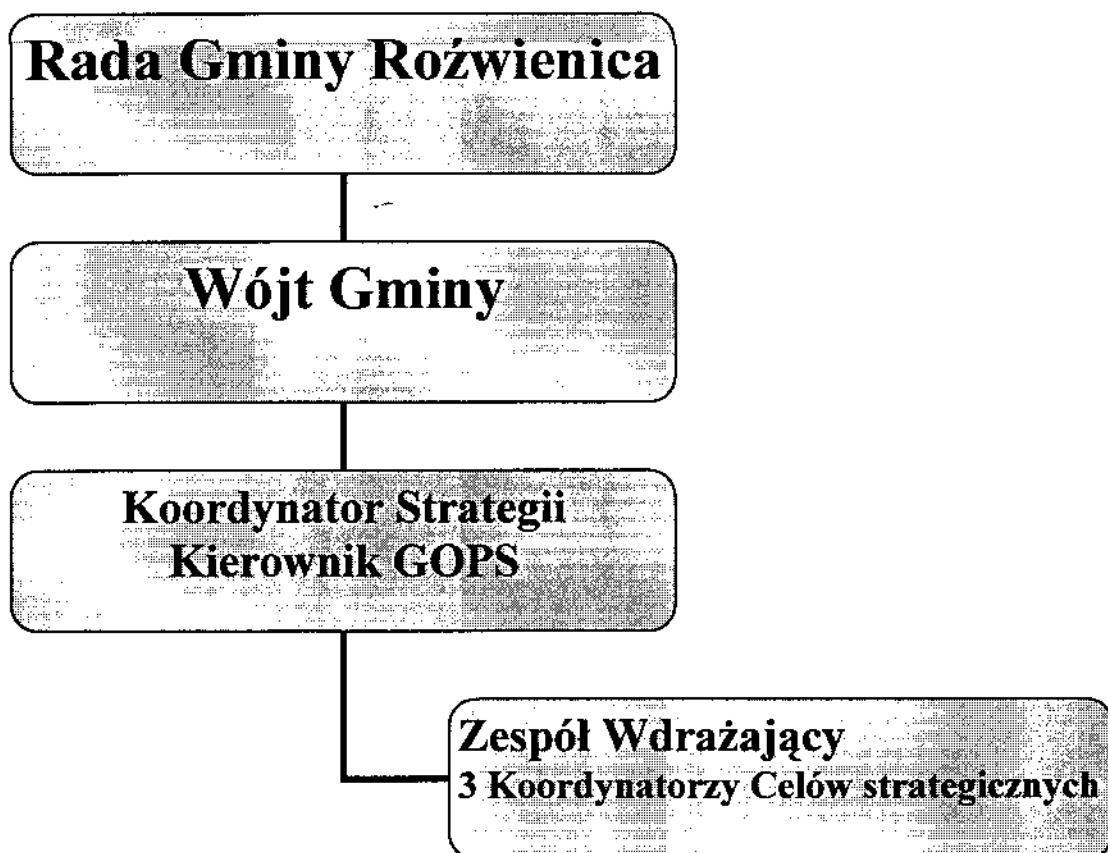
- kontynuuje prace grupy przygotowującej strategię w uspołecznionym procesie,
- opiniuje i przyjmuje roczne plany realizacji strategii,
- przyjmuje i opiniuje raporty Koordynatora celów z realizacji strategii w danym okresie sprawozdawczym,

Koordynatorzy celów strategicznych (plus ewentualne Zespoły Zadaniowe)

- opracowują i wdrażają programy i projekty zebrane w roczny plan realizacji strategii
- zbierają i analizują informacje o podejmowanych działaniach i zadaniach oraz realizowanych programach i projektach, które wpisują się w osiągnięcie określonego celu
- uzyskują informacje zwrotne od Beneficjentów Ostatecznych poszczególnych działań
- sporządzają okresowe sprawozdania cząstkowe z realizacji poszczególnych działań zgodnie z ustalonymi terminami ich sporządzania, które przekazują Koordynatorowi strategii.

Wzajemne zależności poszczególnych podmiotów zarządzających Strategią przedstawia poniższy schemat.

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzgodnień w Gminie

Procedura wyboru podmiotów zarządzających.

W związku z tym, że zadania realizowane w ramach Strategii powinny angażować pracowników różnych wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy m.in. GOPS, samorządowych placówek oświatowych oraz podmiotów i instytucji spoza samorządu lokalnego np. organizacji pozarządowych niezbędne jest powołanie **Zespołu Wdrażającego**. W skład Zespołu wchodzi członkowie Zespołu Roboczego, jako grupa pracująca nad dokumentem. Skład ten powinien zostać uzupełniony o przedstawicieli następujących sfer życia publicznego: oświaty, kultury, sportu, ochrony zdrowia, zatrudnienia i runku pracy, bezpieczeństwa publicznego oraz organizacji pozarządowych. Określenie składu, uprawnień i odpowiedzialności członków Zespołu Koordynującego nastąpi w drodze Zarządzenia Wójta Gminy.

Zespół wybrał ze swego grona **Koordynatorów celów strategicznych** Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Kluczem doboru tych osób są ich kompetencje w zakresie szczegółowych zadań wynikających z realizacji założonych celów Strategii.

Lista Koordynatorów celów strategicznych przedstawia się następująco:

Cel strategiczny	Imię i nazwisko	Funkcja
1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie im warunków do prawidłowego rozwoju zdrowotnego i intelektualnego oraz szerokiej oferty spędzania czasu, rozwijania zainteresowań i uzdolnień	Ewa Chmiel	Inspektor ds. pozyskiwania funduszy i promocji
2. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi w celu ich integracji społecznej i reintegracji zawodowej	Zofia Kaciuba	Kierownik GOPS w Roźwienicy
3. Zintegrowanie i aktywizacja mieszkańców gminy w celu poprawy relacji społecznych, poprawy warunków i jakości życia	Anna Kędziora	Radna Rady Gminy Roźwienica

Koordynatorzy pod kątem realizacji celów mogą stosownie do potrzeb powoływać **Zespoły Zadaniowe**, złożone z przedstawicieli partnerów zajmujących się różnymi aspektami wdrażania działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych. Praca w inter instytucjonalnych Zespołach Zadaniowych służy też budowaniu partnerstw międzysektorowych. Skład Zespołów Zadaniowych oraz ich uprawnienia i odpowiedzialność określi Wójt Gminy Roźwienica w odpowiednim Zarządzeniu.

Odpowiedzialnym za koordynację całości realizacji Strategii jest **Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Roźwienicy**.

Sposób wdrażania strategii.

- Etap I** Rada Gminy przyjmuje w formie uchwały: Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych
- Etap II** Wójt Gminy konstituuje skład Zespołu Wdrażającego na podstawie zarządzenia. Jednocześnie zobowiązuje Koordynatora ds. wdrażania GSRPS – Kierownika GOPS do zorganizowania spotkania w celu przygotowania Planu Działania na 2009 rok, a po roku realizacji na kolejne lata.
- Etap III** Na podstawie Strategii Koordynator i Zespół Wdrażający opracowuje się **Plan Działania** zawierający projekty i zadania realizacyjne na 2009 rok. Musi być on spójny z Planem Działania opracowanym w ramach PIS, chociaż jego ramy mogą być szersze od planowanych działań w ramach dotacji z PPWOW.

Plan Działania określa również wielkość i źródło nakładów na poszczególne projekty z określeniem harmonogramu ich realizacji (rekomendacje dla opracowujących budżet Gminy)

Wójt Gminny przyjmuje zarządzeniem Plan Działania, który staje się załącznikiem do niniejszej strategii.

- Etap IV** Poszczególne zadania są przydzielane do realizacji zespołom, jednostkom organizacyjnym, czy osobom. Realizacja zadań jest monitorowana i ewaluowana.
- Etap V** Zespół Wdrażający i Koordynator dokonują bieżącej kontroli realizacji projektów i zadań realizacyjnych w zakresie dotrzymania terminów realizacji, zgodności z budżetem, stopnia osiągania rezultatów. Przygotowują raporty z realizacji (okresowe – półroczne oraz końcowy – roczny).
- Etap VI** Korekty wynikające z ewaluacji w zakresie sposobu realizacji określonych działań realizacyjnych prowadzone będą na bieżąco w drodze zarządzenia Wójta.
- Etap VII** Na bazie przyjętych wskaźników monitorowania Koordynator wraz z Zespołem Wdrożeniowym przygotowuje coroczny raport zbiorczy o stanie realizacji Strategii. Możliwe jest zlecenie wykonania analizy i oceny wskaźników oraz przygotowanie raportu ekspertom zewnętrznym.
- Etap VIII** Opracowany raport podlega zaopiniowaniu przez Radę Gminy, która dokonuje przeglądu celów strategicznych zgłaszając ewentualne korekty tych celów oraz rekomenduje zmiany w Planie Działania na kolejne lata.
- Etap IX** Ostateczną korektę w zakresie celów oraz ustaleń w Planie Działania lub Strategii dokonuje Rada Gminy.

Raporty z realizacji całości strategii będą opracowywane przez Koordynatora przy współpracy z Zespołem Wdrażającym minimum raz na rok. Będą przedstawiane do zaopiniowania Radzie Gminy i Wójtowi.

Raporty z realizacji poszczególnych działań będą opracowane w terminie zależnym od rodzaju działania / projektu. Jeżeli projekt zakończy się w okresie krótszym niż rok wówczas sprawozdanie z jego realizacji zostanie przedstawione Radzie Gminy i Wójtowi przed oddaniem raportu rocznego. W pierwszym okresie wdrażania strategii (lata 2008-2009) sprawozdania z realizacji konkretnych działań będą przygotowywane nie rzadziej niż raz na pół roku, a raporty ogólne Koordynatora o stanie realizacji strategii z częstotliwością raz na rok. W związku z tym ustala się następujące terminy przekazywania raportów sporządzonych przez Koordynatora i Zespół Wdrażający dla Wójta i Rady Gminy:

- w terminie do 15 lipca za pierwsze półrocze (za okres styczeń – czerwiec)
- w terminie do 15 stycznia za drugie półrocze (za okres lipiec – grudzień).

13. Proces aktualizacji strategii.

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, lecz w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Pamiętać jednak należy, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii.

Ze względu na zmieniające się - czasem trudne do przewidzenia - uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy, jak i w jej otoczeniu, modyfikacjom poddaje się zapisy w części operacyjnej strategii. Najlepszą metodą wydaje się być weryfikacja dokonywana w procesie społecznym dwukrotnie podczas okresu jej funkcjonowania. Pamiętać jednak należy o konsekwentnym dążeniu do realizacji priorytetów oraz celów strategicznych, te, bowiem elementy strategii zmianom i modyfikacjom nie powinny być poddawane.

Podstawowym warunkiem realizacji strategii jest stworzenie odpowiednich form i mechanizmów zarządzania tym dokumentem. Celowe jest, więc powołanie przez wójta gminy Zespołu Koordynacyjnego ds. Wdrażania i Realizacji Strategii.

Oceny realizacji strategii dokonywać winna Rada Gminy na podstawie corocznego sprawozdania przygotowanego przez Zespół.

Harmonogram

Harmonogram musi uwzględniać preferencje partnerów oraz wszystkie bariery, których pokonanie może odwlekać zakończenie działań.

1. pierwszy etap przygotowawczy – mobilizacja sił i środków, operacjonalizacja celów, ustalenie zasad współpracy z partnerami, ustalenie liderów i osób odpowiedzialnych,
2. drugi etap działanie – bezpośrednia realizacja celu,
3. trzeci etap – porównanie działania i jego celu z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

Preliminarz

Każde działanie pociąga za sobą wydatki. Sposoby finansowania strategii pochodzą albo ze środków na statutową, ustawową działalność instytucji lub ze środków dodatkowych, przeznaczonych na konkretny program.

Ocena efektu końcowego i jego promocja Ocena, czy osiągnięto cel i w jakim stopniu, jest potrzebna i tym, którzy realizowali strategię, i otoczeniu. Efekt działań musi być porównany z sytuacją wyjściową. Osiągnięcie celu operacyjnego pociągać powinno za sobą pytanie: „co dalej? Jak utrzymać stan, który się osiągnęło? Jak go umacniać i rozwijać? Niezbędne, więc w ostatnim etapie oceny strategii jest określenie rekomendacji na przyszłość. Osiągnięciu celu

powinna towarzyszyć jego promocja. Gdy jej nie ma, społeczność nie wie, że cel został osiągnięty, a to wywołuje wyraziste, negatywne skutki.

Profilaktyka

Problem biedy nie może być traktowany jako zadanie administracyjne, do wykonania, którego powołany jest wyłącznie Gminny Ośrodek Pomocy. W gminie Roźwienica ludzie nauczyli się żyć biedą i bezrobociem i wszystkie służby społeczne w Gminie muszą przyjąć do wiadomości fakt, że bieda w ogóle, a wśród dzieci i młodzieży w szczególności, jest niedającym się zbagatelizować złem, ponieważ zagraża rozwojowi, a przez to ogranicza kapitał ludzki.

Profilaktyka – eliminowanie społecznego wykluczenia dzieci i młodzieży i stwarzanie im wszelkich możliwości do społecznej integracji, a więc niedopuszczenie do kulturowego dziedziczenia biedy, musi być traktowane jako wyzwanie dla elit samorządowych gminy.

Strategia jest dokumentem ponad kadencyjnym, określającym cele i działania na kilka lat. Dlatego będzie wymagał okresowej aktualizacji oraz ciągłego podnoszenia jakości. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata..

W celu aktualizacji niniejszej strategii przewiduje się dwie procedury aktualizacji dokumentu:

- **standardową** - strategia będzie minimum raz na rok poddawana przeglądowi oraz aktualizacji w oparciu o raport Koordynatora Strategii i opinie Zespołu Koordynującego. Koordynator będzie przygotowywał odpowiednie dokumenty dotyczące zakresu i treści tych zmian. Po ich akceptacji przez Zespół Koordynujący i Wójta przedłożone zostaną one do akceptacji przez Radę Gminy i przyjęte Uchwałą.

- **pilną** – w uzasadnionych przypadkach (dynamicznych zmian społecznych, potrzeby szybkiej reakcji na zachodzące procesy itp.) możliwe będzie wprowadzenie zmian na wniosek Koordynatora Strategii lub Zespołu Koordynującego szybką ścieżką decyzyjną na podstawie Zarządzenia Wójta;

Zarówno procedura standardowa, jak i pilna przewidują możliwość wnioskowania o zmianę lub aktualizację zapisów w Strategii ze strony ważnych podmiotów życia społecznego np. organizacji pozarządowych. Wówczas także propozycje te opiniuje Zespół Koordynujący oraz Zarząd i Rada Gminy Roźwienica.

14. PROPONOWANE ŹRÓDŁA FINASOWANIA.

I. Podział środków UE na programy operacyjne w latach 2007-2013

Program operacyjny	alokacja (mln EUR)
Regionalne Programy Operacyjne (16)	16 555,6
1. PO Infrastruktura i Środowisko	27 913,7
2. PO Kapitał Ludzki	9 707,2
3. PO Innowacyjna Gospodarka	8 254,9
4. PO Rozwój Polski Wschodniej	2 273,8
5. PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej	731,1
6. PO Pomoc Techniczna	516,7

II. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Priorytet I . Zatrudnienie i integracja społeczna

1.1 WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI RYNKU PRACY

1.2 WSPARCIE SYSTEMOWE INSTYTUCJI POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

1.3 OGÓLNOPOLSKIE PROGRAMY INTEGRACJI I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Poddziałanie 1.3.1 Projekty na rzecz społeczności romskiej – projekty konkursowe

Poddziałanie 1.3.2 Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego – projekty konkursowe

Poddziałanie 1.3.3 OHP - projekty systemowe

Poddziałanie 1.3.4 Centralny Zarząd Służby Więziennej - projekty systemowe

Poddziałanie 1.3.5 Ministerstwo Sprawiedliwości - projekty systemowe

Poddziałanie 1.3.6 PFRON - projekty systemowe

Poddziałanie 1.3.7 Projekty skierowane do pracowników migrujących - projekty systemowe

Priorytet II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa zdrowia osób pracujących

Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach

- Ponadregionalne (w co najmniej 2 województwach) zamknięte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla przedsiębiorców (lub grup przedsiębiorców) przygotowane w oparciu o indywidualne strategie rozwoju firm
- Ogólnopolskie (w co najmniej 5 województwach) otwarte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw
- Studia podyplomowe dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw

Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty

3.1. MODERNIZACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA I NADZORU W OŚWIACIE

- ☛ Poddziałanie 3.1.1 Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty - projekty systemowe
- ☛ Poddziałanie 3.1.2 Modernizacja systemu nadzoru pedagogicznego – projekty systemowe

3.2 ROZWÓJ SYSTEMU EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH

3.3 POPRAWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

- ☛ Poddziałanie 3.3.1 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - projekty systemowe
- ☛ Poddziałanie 3.3.2 Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - projekty konkursowe
- ☛ Poddziałanie 3.3.3 Modernizacja treści i metod kształcenia - projekty systemowe
- ☛ Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe

3.4 OTWARTOŚĆ SYSTEMU EDUKACJI W KONTEKŚCIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

- ☛ Poddziałanie 3.4.1 Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji – projekty systemowe
- ☛ Poddziałanie 3.4.2 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – projekty systemowe
- ☛ Poddziałanie 3.4.3 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – projekty konkursowe

Priorytet IV. Szkolnictwo wyższe i nauka

4.1 WZMOCNIENIE I ROZWÓJ POTENCJAŁU DYDAKTYCZNEGO UCZELNI ORAZ ZWIEKSZENIE LICZBY ABSOLWNTÓW KIERUNKÓW O KLUCZOWYM ZNACZENIU DLA GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY

- ✓ Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni - projekty konkursowe
- ✓ Poddziałanie 4.1.2 Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy – projekty systemowe
- ✓ Poddziałanie 4.1.3 Wzmocnienie systemowych narzędzi zarządzania szkolnictwem wyższym – projekty systemowe

4.2. ROZWÓJ KWALIFIKACJI KADR SYSTEMU B+R I WZROST ŚWIADOMOŚCI ROLI NAUKI W ROZWOJU GOSPODARCZYM

Priorytet V. Dobre rządzenie

5.1 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ – projekty systemowe

5.2 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej - projekty konkursowe

Poddziałanie 5.2.2 Systemowe wsparcie funkcjonowania administracji samorządowej – projekty systemowe

Poddziałanie 5.2.3 Podnoszenie kompetencji kadr służb publicznych – projekty konkursowe

5.3 WSPARCIE NA RZECZ REALIZACJI STRATEGII LIZBOŃSKIEJ

5.4 ROZWÓJ POTENCJAŁU TRZECIEGO SEKTORA

✓ Poddziałanie 5.4.1 Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora – projekty systemowe

✓ Poddziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego – projekty konkursowe

5.5 ROZWÓJ DIALOGU SPOŁECZNEGO

✓ Poddziałanie 5.5.1 Wsparcie systemowe dla dialogu społecznego – projekty systemowe

✓ Poddziałanie 5.5.2 Wzmocnienie uczestników dialogu społecznego – projekty konkursowe

Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich

6.1 POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA ORAZ WSPIERANIE

✓ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W REGIONIE

✓ Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe

- ✦ Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie - projekty konkursowe wyłącznie dla powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy
- ✦ Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych - projekty systemowe

6.2 WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA

6.3 INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU

Priorytet VII. Promocja integracji społecznej

7.1 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI

- ✦ Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - projekty systemowe
- ✦ Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – projekty systemowe
- ✦ Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej – projekty systemowe

7.2 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I WZMOCNIENIE SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

✦ Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - projekty konkursowe

- ✦ Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej – projekty konkursowe

Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

7.3. INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI

Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki

8.1 ROZWÓJ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE

Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw – projekty konkursowe

Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie – projekty konkursowe

Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych

Poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej – projekty systemowe

8.2 TRANSFER WIEDZY

Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw

– projekty konkursowe

Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji – projekty systemowe

Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

9.1 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH ŚWIADCZONYCH W SYSTEMIE OŚWIATY

✱ Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej - projekty konkursowe

✱ Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych – projekty konkursowe

✱ Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie

✱ uzdolnionych – projekty systemowe

9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

9.3 UPOWSZECHNIENIE FORMALNEGO KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO

9.4 WYSOKO WYKWALIFIKOWANE KADRY SYSTEMU OŚWIATY

9.5 ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH

OŚWIATA:

Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej

Typy projektów:

- tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego (w tym również realizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich)

- wsparcie istniejących przedszkoli przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. dłuższe godziny pracy przedszkoli, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie personelu

- opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną

Grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat)

- rodzice dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat)

- istniejące przedszkola

Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

Typy projektów:

Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia, w szczególności obejmujące:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia
- doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)
- programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki
- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno - zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery)
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania

II. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013:

Infrastruktura pomocy społecznej

Celem działania jest budowa i modernizacja bazy placówek pomocy społecznej, wsparcie tworzenia przedszkoli oraz innych form opieki i wychowania przedszkolnego, dostosowanie ich ilości oraz jakości świadczonych usług do standardów obowiązujących w Unii Europejskiej oraz wsparcie tworzenia i odnawiania istniejącej bazy tzw. „budownictwa socjalnego” przez gminy.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- publiczne oraz niepubliczne podmioty prowadzące działalność z zakresu pomocy społecznej, w szczególności organizacje pozarządowe.

Infrastruktura ochrony zdrowia

Celem działania jest poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego ludności poprzez zwiększenie dostępności podstawowej opieki zdrowotnej, zwłaszcza na terenach wiejskich, zapewnienie usług medycznych na wysokim poziomie oraz ich dostosowanie do zmieniających się potrzeb społecznych poprzez m.in.:

- modernizację i rozbudowę obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w celu dostosowania ich do obecnych standardów oraz warunków koniecznych do spełnienia w związku z zakupem i instalacją nowego sprzętu medycznego (stworzenie odpowiedniej bazy opieki medycznej oraz pełniejsze wykorzystanie zasobów przyrodoleczniczych i lecznictwa sanatoryjnego w ośrodkach uzdrowiskowych),
- poprawę jakości wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną,
- podniesienie standardów systemu ratownictwa medycznego, w tym rozwój powietrznego transportu medycznego i wyposażenie służb ratownictwa medycznego w sprzęt specjalistyczny,
- podniesienie standardów i poprawa dostępu do wysokospecjalistycznych usług medycznych,

Infrastruktura oświatowa i szkolnictwa wyższego

Celem działania jest zwiększenie dostępności i powszechności szkolnictwa każdego szczebla na wysokim poziomie dla wszystkich mieszkańców województwa, w tym w szczególności dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich, poprzez:

- racjonalizację i optymalizację sieci szkolnej, budowę, rozbudowę, modernizację istniejących obiektów dydaktycznych oraz odpowiednie wyposażenie bazy edukacyjnej, w tym sportowej, adekwatnie do stawianych przed nią zadań (m.in. pracowni komputerowych, bibliotek i obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej).

- adaptację bazy edukacyjno-sportowej do kształcenia integracyjnego
- wyposażenie bazy dydaktycznej szkół każdego szczebla w nowoczesny sprzęt techniczno-dydaktyczny, a zwłaszcza szkół zawodowych i technicznych służące praktycznej nauce zawodu
- tworzenie i rozbudowa i modernizacja informatycznych centrów edukacyjnych oraz regionalnych placówek służących kształceniu ustawicznemu, w tym budowa, rozbudowa, adaptacja pomieszczeń, wyposażenie ich w sprzęt techniczno-dydaktyczny oraz ich uruchamianie
- modernizację i wyposażenie w nowoczesny sprzęt techniczno-dydaktyczny oraz technologie informatyczne istniejących oraz nowotworzonych placówek służących kształceniu ustawicznemu, w tym: centrów kształcenia ustawicznego, centrów kształcenia praktycznego, placówek kształcenia i doskonalenia zawodowego, placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek publicznych i pedagogicznych.

Inwestycje w kulturę

Celem działania jest:

- wzrost znaczenia instytucji kultury jako czynnika wpływającego na dywersyfikację i zwiększenie zatrudnienia, poziom życia mieszkańców, rozwój społeczno-gospodarczy,
- promocja działalności i aktywności kulturalnej,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym wykorzystanie obiektów zabytkowych w celu realizacji funkcji kulturalnych, związanych ze służbą zdrowia, turystyką, administracją, usługami
- zwiększenie dostępności do obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego

Działanie będzie realizowane poprzez m.in.:

- ochronę, rewitalizację, konserwację, renowację, rewaloryzację, zachowanie, modernizację, adaptację zabytkowych obiektów oraz miejsc pamięci narodowej o wysokiej wartości historycznej, a także placówek kultury,
- ochronę dziedzictwa kulturowego ruchomego poprzez jego konserwację i digitalizację.
- budowę, rozbudowę, remonty i wyposażanie obiektów kultury (m.in. muzea, biblioteki, domy kultury).
- cykliczne organizowanie kameralnych i masowych imprez kulturalnych z wykorzystaniem tychże obiektów, tak by na stałe zafunkcjonowały w świadomości mieszkańców regionu przy równoczesnym ciągłym i intensywnym promowaniu Podkarpacia z jego atrakcjami

w kraju i za granicą, w tym rozwój i promocję lokalnych i regionalnych produktów turystyki kulturowej i przyrodniczej.

- organizację kampanii promocyjnych oraz informacyjnych na temat obiektów i obszarów o szczególnym znaczeniu kulturowym i przyrodniczym (np. centra i punkty informacji kulturalnej),
- zachowanie, ochronę, rewitalizację oraz zabezpieczenie przed zagrożeniami obiektów dziedzictwa przyrodniczego, w szczególności parków narodowych, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, pomników przyrody, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia, stowarzyszenia, a także podległe im jednostki
- publiczne oraz niepubliczne instytucje kultury i sztuki,
- organizacje pozarządowe

Infrastruktura turystyczna i sportowa

Celem działania jest:

- lepsze wykorzystanie walorów turystyczno – przyrodniczych regionu, a także poprawa ilościowa oraz jakościowa infrastruktury turystyczno – sportowej poprzez rozwój, modernizację i wyposażanie obiektów infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (centra informacji, bazy noclegowe i obiekty gastronomiczne, boiska, hale sportowe, otwarte tereny rekreacji i wypoczynku, stadiony sportowe, baseny, szlaki turystyczne, lotniska sportowo - rekreacyjne, ścieżki dydaktyczno-krajoznawcze, ścieżki rowerowe, wyciągi narciarskie z zapleczem wypoczynkowym i gastronomicznym, ośrodki turystycznouzdrawiskowe, atrakcyjne i sprawnie działające gospodarstwa turystyczne i inna infrastruktura turystyczna, sportowa i rekreacyjna);
- aktywna promocja województwa (targi, konferencje, publikacje, reklama

KULTURA:

Programy Wspólnotowe:

- Program Kultura 2007-2013
- 7 Program Ramowy,
- Program LLP
- Młodzież w działaniu

- Media 2007

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłoszone w 2008 roku:

1. Promocja twórczości
2. Rozwój infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego
3. Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury
4. Fryderyk Chopin
5. Rozwój inicjatyw lokalnych
6. Promocja kultury polskiej za granicą
7. Promocja czytelnictwa
8. Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
9. Patriotyzm jutra
10. Znaki czasu
11. Dziedzictwo kulturowe
12. Herbert

Terminy naboru wniosków w 2008 r.(nie dotyczy programów stypendialnych):

- do dnia 31 maja

Informacje na stronie **www.mk.gov.pl/po**

SPORT:

Program "Boisko w mojej gminie".

Celem programu jest powstanie boisk ze sztuczną murawą, oświetleniem, szatniami w każdej gminie do 2012 roku. Koszt jednego boiska wyniesie ok.1 mln.zł. Program będzie realizowany we współpracy z samorządami gmin, których wkład finansowy własny wyniesie minimum 13,4% ogólnych kosztów budowy boiska tj.ok.134.000 zł. Jednocześnie Gminamusi wskazać lokalizację obiektu na uzbrojonym terenie / woda, ścieki, energia elektryczna/. Zainteresowane gminy otrzymają szczegółowy program, który aktualnie opracowywany jest przez Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Ważne źródła informacji:

- www.mrr.gov.pl
- www.efs.gov.pl
- www.wup-rzeszow.pl
- www.podkarpackie.pl
- www.wrota.podkarpackie.pl

